

Rada Miejska w Opatowie

Burmistrz Miasta i Gminy Opatów

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów

Załącznik Nr II

do Uchwały Nr XX/121/2012 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 29 lutego 2012 r.

CZĘŚĆ II

zawierająca tekst:

Cele i kierunki rozwoju

Polityka rozwoju przestrzennego

Załączniki

OPATÓW 2012

Spis treści:

CELE I KIERUNKI ROZWOJU	4
1. CELE ROZWOJOWE I ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY	5
2. KIERUNKI ROZWOJU I PRZEKSZTAŁCENIE STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ PRZEZNACZENIA TERENÓW	9
2.1 Kierunki zagospodarowania terenu	11
2.2 Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	13
2.3 Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem i zakazem zabudowy	15
POLITYKA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	16
3. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	17
3.1. Ochrona wód powierzchniowych	17
3.2. Ochrona wód podziemnych	17
3.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	18
3.4. Ochrona zasobów surowcowych	18
3.5. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacje	18
3.6. Ochrona gruntów rolnych i leśnych	19
3.7. Obszary i obiekty przyrody prawnie chronionej	19
3.8. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte	21
3.9. Ochrona klimatu akustycznego	21
4. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	21
4.1 Obiekty wpisane do rejestru obiektów zabytkowych województwa świętokrzyskiego	21
4.2 Gminna ewidencja zabytków	23
4.3 Stanowiska archeologiczne	27
4.4 Strefy ochrony konserwatorskiej	30
4.5. Inne projektowane formy ochrony dóbr kultury.	31
4.6. Podsumowanie i wnioski	31
5. POLITYKA I KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	33
6. POLITYKA ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO	35
6.1. Prognoza rozwoju demograficznego	35
6.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców	37
6.2.1. System obsługi ludności gminy	37
6.2.2. Standardy obsługi ludności	38
Sport i turystyka	40
6.3. Prognoza rynku pracy	41
6.4. Hipoteza warunków mieszkaniowych	42
6.4.1. Rozwój mieszkalnictwa	42
6.4.2. Polityka mieszkaniowa	43
7. POLITYKA ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	44
7.1. Weryfikacja istniejącej sieci drogowej	45
7.2. Modernizacja i przebudowa dróg krajowych	45
7.2.1. Prognoza ruchu	46
7.3. Kierunkowy układ komunikacyjny miasta i gminy	46
7.3.1 Zmiana kategorii dróg	48
7.4. Modernizacja sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych	49
7.5. Poprawa stanu istniejących nawierzchni dróg	49
7.6. Drogi transportu rolniczego	50
7.7. Bezpieczeństwo ruchu	51
7.8. Ruch pieszy i rowerowy	52
7.9. Urządzenie terenów komunikacji	54
8. POLITYKA ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	55
8.1. Elektroenergetyka	55
8.2. Zaopatrzenie w gaz	57
8.3. Zaopatrzenie w ciepło	57
8.4. Zaopatrzenie w wodę	58
8.5. Gospodarka ściekowa	58
8.6. Gospodarka odpadami	59

8.7. Regulacja stosunków wodnych	59
8.8. Telekomunikacja	59
9. POLITYKA W ZAKRESIE OCHRONY LUDNOŚCI PRZED ZAGROŻENIAMI ŻYWIŁOWYMI	60
9.1. W zakresie budownictwa ochronnego	60
9.2. W zakresie alarmowania	60
9.3. W zakresie zaciemniania	60
9.4. W zakresie zaopatrzenia w wodę	60
9.5. W zakresie urządzeń specjalnych	60
9.6. W zakresie energetyki	60
10. POLITYKA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ PUBLICZNYCH GMINY	61
10.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym	61
10.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego	62
10.2.1 Zadania rządowe stanowiące inwestycje celu publicznego	62
10.2.2 Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim	63
10.2.3 Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym	63
10.2.4 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	63
10.3. Promocja gminy	64
10.4. Polityka lokalizacyjna	65
11. OKREŚLENIE OBSZARÓW, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE PLANÓW MIEJSCOWYCH JEST OBOWIĄZKOWE LUB POŻĄDANE	66
11.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziałów, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m ² oraz obszary przestrzeni publicznych	66
11.2 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	66
12. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	67
13. OBSZARY I OBIEKTY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	67
14. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	67
15. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	67
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	68
17. OBSZARY PROBLEMOWE	68
18. SYNTEZA II CZĘŚCI STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY OPATÓW	69
18.1 Cele rozwojowe i zadania polityki przestrzennej gminy	69
18.2. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów	69
18.3. Polityka w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego	70
18.4. Polityka w zakresie ochrony środowiska kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	72
18.5 Polityka i kierunki zagospodarowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	74
18.6. Polityka rozwoju społeczno – gospodarczego	75
18.7. Polityka rozwoju systemu transportowego	78
18.8 Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej	83
18.9. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi	85
18.10. Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych gminy	85
18.11. Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane	88
18.12. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	89
18.13. Obszary i obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	89
18.14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	89
18.15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	89
18.16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	90
18.17. Obszary problemowe	90

CELE I KIERUNKI ROZWOJU

1. Cele rozwojowe i zadania polityki przestrzennej gminy

Cele rozwojowe gminy przedstawia się w układzie hierarchicznym w rozwiązywaniu najistotniejszych problemów zrównoważonego rozwoju gminy. Założona hierarchia celów wynika z ich wzajemnych uwarunkowań polegających na tym, że realizacja celu pierwszego wymusza działania na rzecz realizacji celu drugiego.

Cel I

Opatów – ważnym ośrodkiem obsługi administracyjno – usługowej i kulturalnej w regionie. Jako jednostka w strukturach powiatowych skupia wiele funkcji administracyjno – usługowych o charakterze ponadlokalnym.

Cel II

Opatów – ważnym ośrodkiem rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej w subregionie.

Cel ten wytycza się jako drogę do efektywnej poprawy warunków życia mieszkańców gminy, która łącznie z sąsiednimi ośrodkami takimi jak Ostrowiec Św., Ożarów, Sandomierz i Staszów tworzy obszar aktywności gospodarczej. Siłą napędową aktywności gospodarczej jest różnorodność potencjału społeczno – gospodarczego oraz dostępność komunikacyjna, której osią będzie projektowana droga S74.

Cel III

Gmina Opatów – atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku (agroturystyka), wykorzystującym walory przyrodnicze. Dla umocnienia pozycji Opatowa w regionie należy dążyć do aktywizacji turystyki i rekreacji wykorzystujące walory przyrodnicze oraz bazę agroturystyczną gminy wspomagając się jednocześnie atrakcyjnością, zasobami kultury małopolskiej oraz urokliwym krajobrazem Wyżyny Sandomierskiej.

Cel IV

Gmina Opatów – region efektywnego rozwoju rolnictwa opartego na rozwijającej się oświacie rolniczej, korzystnych warunkach przyrodniczych i tradycjach rodzinnych. Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich w latach 2007 – 2013 wspomagany będzie finansowo z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rozwój Obszarów Wiejskich (EFRROW). Priorytety i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce finansowane z EFRROW określono w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zakres i formę wsparcia określono w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach programu wyróżniono zadania do realizacji pogrupowane w następujące osie priorytetowe:

- poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- poprawa stanu środowiska naturalnego i obszarów wiejskich,
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,
- LEADER.

W granicach gminy planowane jest przeprowadzenie następujących inwestycji wpisujących się w Program Odnowy Wsi:

- zagospodarowanie terenów przy zbiorniku wodnym w Zochcinku,
- urządzenie terenu przy świetlicy wiejskiej w Gojcowie,
- urządzenie boisk sportowych oraz remont i wyposażenie świetlic wiejskich w: Oficjałowie, Wąworkowie, Kobylanach, Brzeziu, Nikisiałce Małej, Kornacicach, Jurkowicach, Jałowesach i Rosochach,
- urządzenie terenów rekreacyjnych przy zbiornikach wodnych oraz „źródélku” w Karwowie i Podolu.

Zadania umożliwiające osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych.

1. Aktywizacja gospodarcza gminy:

- określenie i w dalszej kolejności realizacja kierunków rozwoju gospodarczego gminy (w oparciu o strategię rozwoju społeczno – gospodarczego gminy), poddawaną sukcesywnej weryfikacji w zależności od zmieniającej się sytuacji społeczno – gospodarczej kraju,
- tworzenie dogodnych warunków dla inwestorów poprzez:
 - a) wskazanie oferty terenowej,
 - b) obsługę formalno – prawną i administracyjną,
 - c) stały monitoring i promocję oferty gospodarczej.
- racjonalna prywatyzacja zasobów gminnych nieruchomości,
- współpraca z gminami ościennymi i powiatem oraz nawiązywanie kontaktów z kontrahentami o charakterze branżowym,
- wykorzystanie użytków rolnych do intensywnej produkcji i przetwórstwa rolnego,
- poszukiwaniem rynku zbytu na produkcję i artykuły rolne,
- tworzenie grup konsumenckich,
- rozbudzanie aspiracji edukacyjnych społeczeństwa

2. Podnoszenie standardu życia mieszkańców:

- tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych,
- stwarzanie preferencji dla rozwoju handlu i usług, nieuciążliwego przemysłu oraz turystyki i wypoczynku,
- rozwój infrastruktury wiejskiej poprzez uzupełnienie w terenach zabudowanych i tworzenie na obszarach wyznaczonych zabudowy,
- eliminacja źródeł degradacji środowiska przyrodniczego,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- tworzenie warunków dla udziału osób niepełnosprawnych w życiu gminy,
- stałe podnoszenie standardu warunków nauczania oraz ochronę zdrowia,
- troska o ludzi bezdomnych,
- prowadzenie polityki prorodzinnej, wspomaganie młodych małżeństw, wspomaganie rodzin wielodzietnych,
- wspieranie działań na rzecz inicjatyw kulturalnych.

3. Tworzenie stref aktywnego i spokojnego wypoczynku:

- ochrona, zagospodarowanie stref i obszarów służących rekreacji i masowego sportu,
- realizacja koncepcji ścieżek rowerowych,
- rekultywacja terenów zdegradowanych lub nieużytków z przeznaczeniem na potrzeby turystyki i rekreacji,
- wspieranie działań oraz organizacji sieci gospodarstw prowadzących działalność agroturystyczną,
- wspieranie organizacyjne i finansowe dziedzin kultury promujących gminę.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego przyjęte w studium są rezultatem zarówno uwarunkowań wewnętrznych, jak również w pewnym stopniu zadań zawartych w innych dokumentach strategicznych, programujących i określających rozwój miasta i gminy nie tylko w aspekcie lokalnym ale i w aspekcie powiązań z obszarem powiatu, województwa oraz kraju. Wśród tych dokumentów najistotniejsze znaczenie mają:

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego;
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów oraz Plan Rozwoju Lokalnego gminy Opatów.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego (uchwalonego uchwałą Nr XXIX/399/02 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 kwietnia 2002r.) gmina Opatów leży w strefie polityki przestrzennej D, w podobszarze D-2 (sandomiersko – opatowskim), skupiającym najcenniejsze rolniczo tereny. Podobszar ten przewidziany jest w Planie do intensywnego rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego, związanego z ukształtowaną bazą sadowniczą i warzywniczą.

Priorytetem w zagospodarowaniu przestrzennym tego obszaru będą:

- restrukturyzacja rolnictwa wyrażająca się umiarkowanym tempem przekształceń struktury agrarnej, intensywną organizacją grup producenckich oraz utworzeniem systemu rynków hurtowych i logistyki art. rolnych z wiodącą Giełdą Rolno – Ogrodniczą Ziemi Sandomierskiej;
- modernizacja i rozbudowa przetwórstwa rolno – spożywczego wraz z dostosowaniem tego przemysłu do standardów sanitarnych i jakościowych UE;
- usprawnienie sieci dróg gospodarczych do obsługi produkcji rolnej;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną dostosowaną do potrzeb wsi i rolnictwa;
- koncentracja funkcji mieszkalnych i usługowych w większych ośrodkach osadniczych, zapewniających większy standard obsługi;
- zapobieganie tendencjom do rozpraszania zabudowy rolniczej.

Takie kierunki zagospodarowania muszą ponadto sprostać wymaganiom środowiska przyrodniczego, wśród których do najważniejszych należą:

- przeciwdziałanie głębokim zmianom agrocenoz wywołanych przesuszeniem gleb, erozją wodną i wietrzną;
- ograniczeniem do niezbędnego poziomu stosowania nawozów środków ochrony roślin (ekologizacja produkcji);
- uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej w zlewni Opatówki;
- skuteczna ochrona gleb klas bonitacyjnych I – III przed nieuzasadnionym zagospodarowaniem na cele nierolnicze;
- znaczące zwiększenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych pełniących funkcje ekologiczne (m. in. wiatrochronne, glebochronne, bariera ekologiczna dla spływu biogenów);

Głównym kierunkiem rozwoju miasta Opatowa, wg Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego będzie rozwój ilościowy i jakościowy funkcji powiatowych z jednoczesnym dążeniem do wytworzenia więzi subregionalnych. Cel ten będzie osiągnięty poprzez stworzenie warunków rozwoju wielokierunkowego z jednoczesnym kreowaniem specjalizacji w ramach istniejących predyspozycji, walorów i tradycji oraz znaczące podniesienie standardu usług powiatowych. Głównymi zasadami tych celów powinny być:

- promocja rozwoju Opatowa drogą tworzenia warunków do absorpcji „nadwyżek” ludności z przyległych obszarów wiejskich;
- rewaloryzacja staromiejskiej substancji zabytkowej z dostosowaniem zainwestowania do współczesnych standardów;
- rozwój istniejących i tworzenie nowych segmentów lokalnego rynku pracy;
- rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Opatowie.

Według Planu Opatów został zaliczony do kształtujących się ośrodków subregionalnych (jako jeden z czterech) i jest to 4 stopień hierarchii sieci osadniczej województwa (po krajowym ośrodku równoważenia rozwoju, regionalnych ośrodkach równoważenia rozwoju oraz subregionalnych ośrodkach ukształtowanych). Podział ten opracowano w oparciu o ogólny potencjał rozwoju, zasięg oddziaływania oraz inne specjalne uwarunkowania i preferencje. Pod tym względem, szczególnie zasięg oddziaływania Opatowa, w porównaniu z innymi miastami województwa jest niewielki, ze względu na bliskość drugiego co do wielkości miasta województwa – Ostrowca Świętokrzyskiego oraz turystycznej stolicy regionu – Sandomierza.

Gmina Opatów znajduje się w paśmie przyspieszonego rozwoju, który powstał współzależnie z rozbudową krajowego i regionalnego korytarza transportowego. Jedną z osi głównych pasm rozwoju o znaczeniu krajowym jest właśnie przebieg projektowanej drogi krajowej S-74.

Strategia Województwa Świętokrzyskiego (uchwalona 26.10.2006 r.) określa gminę i miasto Opatów jako obszar o najlepszych glebach, przewidziany do intensyfikacji działalności rolniczych. Jednym z głównych kierunków rozwoju będzie kształtowanie się nowoczesnego otoczenia rolnictwa opartego na rynkach hurtowych. Równoległe obszary te będą obejmowane programami rolno – środowiskowymi ukierunkowanymi na wdrożenie rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego. Jest to również obszar posiadający duże walory turystyczne, ze względu na potencjał historyczny i najwyższej klasy zabytki architektury.

2. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów

1. Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy Opatów dotyczą zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między: ochroną środowiska, rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (w tym rozwoju mieszkalnictwa). Aspekty polityki przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczegółowo ustalonych w przepisach szczególnych i normatywnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń planów miejscowych jako prawa lokalnego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnie uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.
2. Oprócz zapewnienia realizacji przestrzennych aspektów ochrony środowiska, w tym zieleni i krajobrazu i ochrony dóbr kultury a także zabezpieczenia warunków dla funkcjonowania i realizacji ponadlokalnych celów publicznych do podstawowych zadań polityki przestrzennej gminy Opatów należą:
 - stworzenie warunków przestrzennych dla poprawy jakości życia mieszkańców,
 - stworzenie warunków przestrzennych dla ożywienia życia gospodarczego gminy (w tym także dla przekształceń rolnictwa i wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej),
 - zwiększenie efektywności gospodarowania terenami oraz zapewnienie warunków ład przestrzennego.
3. W zakresie poprawy warunków życia mieszkańców kierunki polityki przestrzennej dotyczą:
 - zapewnienia odpowiedniej wielkości terenów mieszkaniowych w obszarach posiadających szczególnie predyspozycje dla rozwoju tej funkcji w warunkach nie stwarzających istotnych kolizji z występującymi zasobami przyrodniczo – krajobrazowymi i uwarunkowaniami ochrony środowiska oraz zasobami kulturowymi,
 - tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw ludności zmierzających do uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności w zakresie usług komercyjnych (handel, gastronomia, rzemiosło usługowe i inne),
 - ustalenia przestrzennych warunków sprzyjających rozbudowie systemu infrastruktury technicznej,
 - doskonalenia systemu komunikacyjnego oraz zapewnienia warunków dostępności dla wyznaczonych terenów mieszkaniowych,
4. W odniesieniu do ożywienia życia gospodarczego w obszarze gminy poza wspomnianym tworzeniem warunków dla uruchomienia działalności związanej z obsługą ludności politykę przestrzenną należy ukierunkować na:
 - zapewnienia przestrzennych warunków realizacji inwestycji strategicznych w obszarach przydatnych dla tych celów w ramach istniejącego zainwestowania lub terenów wyznaczonych w dotychczas obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wyznaczenie nowych terenów dla tych inwestycji w obszarach ustalonych dla urbanizacji pod warunkiem spełnienia wymogu ich nieuciążliwości dla otoczenia,

- wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym szczególnie usług i urzędzeń obsługi mając na uwadze występujące uwarunkowania;
 - wspieranie inicjatyw lokalnej ludności w zakresie uruchomienia drobnej działalności gospodarczej,
 - rozwój pozarolniczych działalności gospodarczych w otoczeniu gospodarki rolnej,
 - tworzenie warunków dla rozwoju nieuciążliwych dla środowiska rolniczych gospodarstw specjalistycznych w obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
5. Zwiększenie efektywności gospodarowania przestrzenią dotyczy zarówno gospodarowania terenami, jak i zasobami kubaturowymi i jest związane z:
- intensyfikacją użytkowania terenów poprzez uzupełnienia lub rozbudowę istniejącego programu kubaturowego oraz wykonanie pełnego programu towarzyszącego lub uzupełniającego (w tym zieleni i urzędzeń komunikacyjnych),
 - przeciwdziałaniu rozproszaniu zabudowy,
 - zmianą funkcji lub charakteru niektórych terenów przez wprowadzenie bardziej intensywnych form w dostosowaniu do warunków lokalnych (w tym szczególnie uwarunkowań środowiskowych),
 - racjonalnym gospodarowaniu istniejącymi obiektami kubaturowymi i ich wykorzystaniem poprzez ustalenie odpowiednich funkcji użytkowych (dotyczy obiektów stanowiących mienie gminy lub własność Skarbu Państwa).
- Powyższe wiąże się z prawidłowym wykorzystaniem istniejącego oraz projektowanego uzbrojenia, a konsekwencją tych działań winno być osiągnięcie poprawy ładu przestrzennego.
6. Bardzo istotnym w zakresie ładu przestrzennego jest określenie skali, typu i formy nowej zabudowy, w tym szczególnie jednorodzinnej dla zharmonizowania z krajobrazem oraz najbliższym otoczeniem poprzez wykonanie, a następnie tworzenie zachęt dla stosowania katalogu powtarzalnych projektów uwzględniających elementy regionalnej architektury.

W oparciu o powyższe, ogólne założenia kształtowania rozwoju funkcjonalno - przestrzennego miasta i gminy Opatów wyróżniono następujące obszary przekształceń struktury przestrzennej oraz zmian w przeznaczeniu terenów:

- a) Zabudowa mieszkaniowa z usługami – obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, w tym usług publicznych;
- b) Obszary zabudowy produkcyjno – składowo - usługowej
- c) Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- d) Obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- e) Obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej;
- f) Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- g) Teren eksploatacji złoża;

2.1 Kierunki zagospodarowania terenu

Zabudowa mieszkaniowa z usługami – obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, w tym usług publicznych

Obszar położony w Opatowie, stanowiący historyczne, funkcjonalne i administracyjne centrum miasta i gminy. Teren objęty strefą ochrony konserwatorskiej. Przewidziany w studium do przekształceń funkcjonalno – przestrzennych i poprawy standardu zabudowy, kształtowania przestrzeni publicznych, rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych, w tym obiektów administracji publicznej.

Kierunki zagospodarowania obszaru:

- koncentracja usług publicznych jako centrum administracyjno – kulturalno – usługowe gminy oraz rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- intensyfikacja zabudowy mieszkaniowej wyposażonej w sieć usług podstawowych;
- kształtowanie zieleni miejskiej obejmującej zieleń parkową, ciągi zieleni doliny Opatówki, ogrody działkowe, cmentarze;
- obszar śródmieścia – przestrzeń publiczna,
- zainwestowanie komunikacyjne oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- wyklucza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Obszary zabudowy produkcyjno – składowo - usługowej

Stanowią bezpośrednie sąsiedztwo projektowanej obwodnicy Opatowa i drogi ekspresowej S-74. Są to tereny rozwoju działalności gospodarczych, magazynowo – składowych oraz funkcji produkcyjnych i usługowych, w tym obsługi podróźnych.

Kierunki zagospodarowania tych obszarów:

- pełne uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną;
- realizacja lokalnego układu komunikacyjnego powiązanego z układem zewnętrznym;
- dbałość o efekty przestrzenne nowej zabudowy;
- możliwość lokalizacji zabudowy kubaturowej, w tym wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²(z wyłączeniem terenu miasta);
- dążenie do maksymalnego ograniczenia negatywnego wpływu nowych funkcji na środowisko przyrodnicze;
- ograniczenie lokalizacji instalacji stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii oraz działalności związanej ze stosowaniem substancji niebezpiecznych;
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych w granicach funkcji;
- proponuje się wprowadzenie zieleni izolacyjnej ograniczającej uciążliwość zakładu.

Obszary zabudowy produkcyjno – składowo – usługowej ze względu na dogodne położenie komunikacyjne oraz sąsiedztwo większych ośrodków miejskich stanowią atrakcyjne tereny inwestycyjne. Włączenie tych obszarów do specjalnej strefy ekonomicznej zwiększyłoby ofertę gospodarczą województwa świętokrzyskiego i przyczyniłoby się do jego aktywizacji.

Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

Obszary obejmują tereny przeznaczone pod zainwestowanie na cele funkcji mieszkaniowej i usługowej na terenie miasta. Podstawowymi rodzajami zagospodarowania na tym obszarze będą: mieszkalnictwo jednorodzinne z usługami, zieleń urządzona oraz infrastruktura techniczna, w tym ciągi jezdne i piesze.

Kierunki zagospodarowania tych obszarów:

- intensyfikacja i uzupełnianie zabudowy w obrębie wykształconych już struktur przestrzennych oraz kwartałów wyznaczonych istniejącymi i projektowanymi ciągami jezdnymi i pieszymi;
- kształtowanie estetycznych przestrzeni publicznych;
- ograniczenie rozwoju zabudowy naruszającej historyczny układ urbanistyczny, gabaryty i charakter przestrzenny;
- dbałość o ład przestrzenny, ustalenie w planach miejscowych form zabudowy i regulacji dotyczących linii zabudowy, dominant i akcentów architektonicznych;
- wyklucza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;

Obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej

Obszary zlokalizowane przy sztucznym zbiorniku „Zochcin” oraz w południowej części miasta. Przeznaczone pod rozwój rekreacji indywidualnej i zbiorowej.

Kierunkami zagospodarowania tego obszaru będą:

- rekreacyjno – wypoczynkowe zagospodarowanie terenu, realizacja małej architektury, bazy sportowo rekreacyjnej,
- możliwość wprowadzenia zabudowy kubaturowej związanej z usługami sportu i rekreacji, zabudowy mieszkaniowej letniskowej oraz zabudowy zamieszkania zbiorowego,
- możliwość wprowadzenia zieleni urządzonej, infrastruktury drogowej oraz ciągów pieszych.

Obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej

Obszary obejmują tereny przeznaczone pod zainwestowanie na cele funkcji osadniczej (mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej) wiejskich jednostek osadniczych. Podstawowymi rodzajami zagospodarowania na tym obszarze będą: zabudowa zagrodowa oraz mieszkalnictwo jednorodzinne z usługami towarzyszącymi (w tym lokalizacja usług w budynkach mieszkalnych), usługi publiczne, zieleń urządzona, infrastruktura techniczna i komunikacyjna. Wskazuje się tutaj rozwój agroturystyki w zabudowie zagrodowej.

Obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Obszar obejmuje tereny zagospodarowania i użytkowania rolniczego przeznaczone jako źródło utrzymania ludności rolniczej oraz jako zaplecze żywnościowe dla okolicznych miast.

W ramach całego obszaru wskazano:

- Tereny preferowane do rozwoju intensywnego rolnictwa z wykorzystaniem obszarów, na których przeprowadzone zostały prace melioracyjne:

- a) gleb dobrej jakości tj. klasy I – IV,
 - b) sprzyjających warunków ekologicznych o m.in. dobrej wilgotności, składzie chemicznym gleb,
 - c) korzystnej struktury własnościowej,
 - d) specjalizacji produkcji i wykorzystania nowych technologii.
- Tereny o zróżnicowanych warunkach rozwoju rolnictwa wynikające z ograniczeń:
- a) gruntowo – wilgotnościowych posiadających obniżenie jakości gleb (klasy IV – VI),
 - b) mikroklimatycznych i higieny atmosfery wyrażających się spadkiem wydajności produkcji i jakości produktów tzw. zdrowej żywności,
 - c) zagrożeń naturalnych (tereny zagrożeń powodziowych, tereny osuwiskowe, erozyjne) oraz tereny o dużej konfiguracji powierzchniowej utrudniającej prowadzenie gospodarki rolnej z użyciem sprzętu mechanicznego,
 - d) zagrożeń antropogenicznych (korytarze uciążliwości infrastrukturalnej, granice zasięgu ochrony ujęć wody).

Kierunkami zagospodarowania i użytkowania tego obszaru będą:

- dystrybucja produktów rolnych i przetwórstwo rolno – spożywcze,
- produkcja (uprawa) roślin przemysłowych,
- budowa systemów i urządzeń wodno – melioracyjnych służących poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ograniczenie wznoszenia nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, poza wyznaczonymi w studium obszarami,
- ochrona gruntów rolnych przed erozją wodną,
- regulacja stosunków wodnych gruntów rolnych,
- realizacja budowli rolniczych i innych obiektów służących gospodarce rolnej,
- wprowadzanie zalesień (w pierwszej kolejności do zalesienia należy przeznaczać gleby najsłabszych klas bonitacyjnych oraz obszar położony na północy gminy, w okolicach miejscowości Podole i Ptkanów). Zalesienia wprowadza się na wniosek właściciela gruntu o ile nie koliduje to z przepisami odrębnymi.

Teren eksploatacji złoża:

Teren eksploatacji surowców mineralnych znajduje się na złożu Wymysłów na południowych krańcach gminy – eksploatacja w granicach obowiązującej koncesji. Na złożu Wymysłów został ustanowiony obszar i teren górniczy Wymysłów II, dla którego zasady zagospodarowania określa koncesja wydana w trybie przepisów prawa geologicznego i górniczego.

2.2 Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Studium proponuje następujące, wskaźniki dotyczące zabudowy nowowydzielanych działek na terenach o funkcji zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej oraz działalności gospodarczych:

- optymalna wielkość działki budowlanej dla budynku w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej powinna wynosić: 1000 m² dla zabudowy wolnostojącej, 600 m² dla zabudowy bliźniaczej, 300 m² w zabudowie szeregowej;
- optymalna wielkość działki budowlanej w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami powinna wynosić 1500 m²;
- optymalna wielkość działki budowlanej w zabudowie zagrodowej powinna wynosić 1500 m²;

- optymalny udział powierzchni zabudowy powierzchni działki w zabudowie jednorodzinnej na poziomie do 25%;
- optymalny udział powierzchni zabudowy w powierzchni działki w zabudowie letniskowej na poziomie do 15%;
- optymalny udział powierzchni zabudowy w powierzchni działki w zabudowie związanej z działalnością gospodarczą na poziomie do 75 %;
- optymalny udział powierzchni zabudowy w powierzchni działki w zabudowie rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gospodarstw specjalistycznych na poziomie do 40%;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej powinien wynosić:
 - dla zabudowy jednorodzinnej w granicach miasta - 30%;
 - dla zabudowy jednorodzinnej w granicach gminy - 40%;
 - dla zabudowy wielorodzinnej – 25%;
 - dla zabudowy usługowej, produkcyjno – składowo - usługowej – 20%;
- przyjmuje się wysokość zabudowy do 3 kondygnacji naziemnych z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym dla zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej;
- przyjmuje się wysokość zabudowy do 5 kondygnacji naziemnych z ostatnią kondygnacją w poddaszu użytkowym, w zabudowie wielorodzinnej;
- przyjmuje się wysokość budynku w zabudowie działalności gospodarczych do 3 kondygnacji;
- zadania zabudowy: proponuje się dwu- i wielospadowe dachy o kącie nachylenia połaci dachowych do płaszczyzny przekroju poziomego budynku w przedziale 30° – 45° w zabudowie jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz możliwość realizacji dachów płaskich w zabudowie działalności gospodarczych, w zależności od powierzchni obiektu;
- wprowadzenie obowiązku zapewnienia minimum 1 miejsca parkingowego dla każdej działki w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej i letniskowej, oraz 1,5 miejsca parkingowego dla 1 lokalu użytkowego w zabudowie wielorodzinnej
- zapewnienie obsługi komunikacyjnej i miejsc parkingowych w granicach działki, w zabudowie usługowej, produkcyjno – składowo - usługowej;
- strefy działalności gospodarczej powinny być lokalizowane w oddaleniu od stref mieszkaniowych, odległości są uzależnione do rodzaju prowadzenia działalności i warunków terenowych.

W odniesieniu do obszarów w granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej kształtowanie zabudowy należy ustalić wg następujących zasad:

- usługi lokalizować w parterach budynków;
- nową zabudowę lokalizować jako uzupełnienie między budynkami istniejącymi tworzące pierzeje przyuliczne;
- zabudowę kształtować w wysokości 2-5 kondygnacji nadziemnych (ostatnia kondygnacja w poddaszu użytkowym), przy ostatecznym wyborze wysokości zabudowy należy uwzględnić wysokość istniejącej zabudowy na działkach sąsiednich w celu zachowania kompozycji przestrzennej;
- zadania zabudowy kształtować w formie dachów dwuspadowych o kącie nachylenia połaci dachowych do płaszczyzny przekroju poziomego budynku w przedziale 30° – 45°.

Powyższe wskazania powinny stanowić wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Opatów.

2.3 Tereny proponowane do objęcia ograniczeniem i zakazem zabudowy

- Tereny linii energetycznych wysokiego i średniego napięcia. Linie WN 400 kV wymagają stref ochronnej wynoszącej 50 m licząc od osi linii w jedną i drugą stronę, linie WN 110 kV wymagają strefy ochronnej wynoszącej 20 m licząc od osi linii w jedną i drugą stronę, natomiast linie SN 15 kV wymagają strefy ochronnej min. 5 m. W obrębie tych stref nie należy lokalizować obiektów kubaturowych przeznaczonych na stały pobyt ludzi ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego oraz dla zachowania bezpieczeństwa przed porażeniem. Ponadto. Ponadto w strefie nie należy sadzić drzew oraz roślinności wysokiej;
- Tereny gazociągów, 2 metry od osi gazociągu – dla obiektów wybudowanych po 11 grudnia 2001r., dla starszych – zgodnie z rozporządzeniem MPiH z 1995r.; dla gazociągu Ø350 wyznacza się minimalne odległości zewnętrznej krawędzi gazociągu od obiektów kubaturowych na poziomie: 16,5 m od budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego (odległość od granicy terenu), 15 m od budynków mieszkalnych zabudowy jedno- i wielorodzinnej, budynków wolnostojących niemieszkalnych (odległość od rzutu budynku);
- Grunty stanowiące użytki rolne klas I – III oraz grunty rolne wytworzone z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, nie wskazane w studium pod zainwestowanie, z wyjątkiem lokalizacji zabudowy zagrodowej (na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych) należy wyłączyć z zabudowy;
- Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej określonej w studium. Zakaz zabudowy nowymi budynkami poza obszarami wskazanymi w studium;
- Obszar zalewowy na rzece Opatówce i innych lokalnych ciekach wodnych oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych należy wyłączyć z zabudowy;
- Obszary ujęć wody – strefy ochrony bezpośredniej (na podstawie przepisów ustawy Prawo Wodne);
- Obszary wyznaczone do zalesień (na podstawie przepisów o lasach) należy wyłączyć z zabudowy;
- Obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych należy wyłączyć z zabudowy.
- Pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych, które są niezbędne do zapewnienia przestrzeni dla swobodnego spływu wód powodziowych i lodów, ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych oraz umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód i umożliwienia administratorowi cieków do prowadzenia prac remontowych i konserwacyjnych w korytach cieków.

Obszary proponowane do objęcia zakazem i ograniczeniem zabudowy zostały określone na rysunku „Kierunki i zasady polityki przestrzennej”. Szczegółowe granice tych obszarów oraz zasady ich ochrony zostaną określone w planach zagospodarowania przestrzennego.

POLITYKA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

3. Polityka w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego

Przy formułowaniu generalnych ustaleń dotyczących ochrony środowiska na obszarze miasta i gminy Opatów kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju – rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem czynników środowiskowych.

Określono kierunki takiego przebiegu nieuchronnego i pożądanego rozwoju gospodarczego, który nie naruszałby w sposób istotny i nieodwracalny środowiska życia człowieka, nie doprowadzałby do degradacji biosfery i który godziłby prawa przyrody, ekonomii i kultury.

Wychodząc od wniosków sformułowanych w pierwszej części opracowania, a mianowicie uwarunkowań wynikających ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego terenu gminy, jak również uwarunkowań zewnętrznych przyjęto następujące zasady polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu.

3.1. Ochrona wód powierzchniowych

Celem zapewnienia warunków ochrony wód powierzchniowych jako podstawowy wymóg określa się realizację sieci kanalizacyjnej obejmującej wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy, uzupełnienie kanalizacji na terenie miasta oraz zorganizowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków.

Celowym jest osiągnięcie II klasy czystości wód rzeki Opatówki, co uczyni ją przydatną dla potrzeb hodowlanych i rekreacyjnych. Szansę dla uzyskania poprawy jakości wód rzeki (obecnie III klasa i niższe) stwarza uruchomiona na terenie miasta oczyszczalnia o wysokiej sprawności oczyszczalnia ścieków i rezerwie w przepustowości.

Ponadto z uwagi na specyfikę zanieczyszczeń obszarowych (bakteriologiczne i biogenne) pochodzących głównie z osiedli wiejskich, wyposażenie w sieć kanalizacyjną wyeliminuje dopływ zanieczyszczeń powierzchniowych, co w konsekwencji uruchomi proces samooczyszczania rzeki. Pozytywny wpływ na wody Opatówki będzie miała organizacja systematycznej zbiórki odpadów z terenu całej gminy i likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów.

3.2. Ochrona wód podziemnych

Południowa część gminy zasobna jest w wody podziemne, znajdujące się w zasięgu GZWP Włostów Nr 421, którego zasoby są eksploatowane dla potrzeb gminy Opatów i Lipnik na dwóch ujęciach Leszczków i Kobylany. Ujmowane wody charakteryzują się wysoką jakością i nie wymagają uzdatniania.

Celem zapewnienia warunków ochrony wód w głębszych ograniczenia dotyczą:

- kontynuacji wzmożonej ochrony sanitarnej w obrębie stref ochrony bezpośredniej ujęć wody pitnej, 8 – 10 m dla poszczególnych studni,
- w związku z określeniem zasięgu oddziaływania eksploatowanych ujęć (zasięg leja depresyjnego ujęcia Kobylany wynosi $r = 336$ m, ujęcia Leszczków 1200 – 1500 m) i brakiem punktowych źródeł zanieczyszczeń ograniczenia w obrębie lejów depresyjnych dotyczą rolnictwa w zakresie nadmiernego stosowania nawozów i rolniczego wykorzystania gnojowicy,
- strefy ochrony pośredniej ujęć nie zostały ustanowione.

Ponadto stosowanie wyżej wymienionych ograniczeń, jak również ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności na zasoby wód podziemnych (GZWP).

3.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego celem jest zachowanie norm czystości określonych stosownymi przepisami prawa.

Stan czystości powietrza na terenie gminy generalnie przedstawia się zadowolająco, ze względu na brak dużych lokalnych źródeł emisji oraz położenie gminy w rejonie pozbawionym uciążliwego przemysłu.

Mniej korzystne warunki higieny atmosfery występują na terenie samego miasta, w związku z koncentracją dużej ilości źródeł niskiej emisji na niewielkim obszarze i wpływem nasilonego komunikacyjnego ruchu tranzytowego w centrum.

Formułuje się następujące kierunki działań służące utrzymaniu określonych prawem norm warunków aerosanitarnych:

- stosowanie niskoemisyjnych nośników energii cieplnej (gaz, olej opałowy) zwłaszcza w obiektach użyteczności publicznej i nowoprojektowanych,
- prowadzenie działalności kontrolnej higieny atmosfery w celu podejmowania przeciwdziałań,
- ograniczenie zanieczyszczeń motoryzacyjnych poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej, budowę obejść drogowych odciążających centrum miasta w zakresie ruchu tranzytowego, w uzupełnieniu powinny być podjęte działania pośrednie tj. ograniczenie i stopniowa eliminacja użytkowania benzyny ołowiowej, stosowanie katalizatorów, zaostrezenie kontroli technicznej pojazdów.

Zasady ochrony powietrza odnoszą się do zachowania norm czystości wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego, ze względu na powszechność jego występowania i decydujący wpływ zanieczyszczenia powietrza w stosunku do środowiska życia człowieka.

Korzystnych zmian w zakresie poprawy warunków higieny atmosfery na terenie miasta należy oczekiwać w związku z szeregiem wykonanych i projektowanych inwestycji wiążących się z modernizacją lokalnych kotłowni i przejściem na opalanie gazem.

3.4. Ochrona zasobów surowcowych

Na terenie gminy występują trzy złoża kopalin podstawowych: Sobiekurów, Wymysłów i Wymysłów II, udokumentowane w kategoriach bilansowych. Złoże Wymysłów jest aktualnie eksploatowane w granicach utworzonego obszaru górniczego.

Teren i obszar górniczy Wymysłów II podlegają ochronie prawnej z mocy przepisu szczególnego - Prawo geologiczne i górnicze. Analogicznie, należy chronić przed zainwestowaniem tereny zasobów surowcowych z uwagi na możliwość ich perspektywicznego wykorzystania. W granicach miasta i gminy Opatów eksploatację kopalin można prowadzić jedynie na złożu Wymysłów, w granicach określonych obowiązującą koncesją. Dla terenu obowiązują zasady zagospodarowania określone w pkt. 2.1 części „Cele i kierunki rozwoju”.

3.5. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacje

W zakresie zabiegów chroniących użytki rolne przed skutkami procesów erozyjnych (pogłębianie wąwozów, powstawanie osuwisk) występujących w zasadzie na terenie całej gminy należy stosować:

- transformację gruntów ornych na zboczach o dużych spadkach z przeznaczeniem na sady, uprawy krzewów owocowych lub trwale użytki zielone,
- ochronę i uzupełnienie istniejących zadrzewień śródpolnych,
- prawidłową dla tego typu terenów agrotechnikę,

- zalesianie gleb zdegradowanych w wyniku erozji.

3.6. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas bonitacyjnych I - III zwartych kompleksów – najbardziej urodzajne gleby w gminie	Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania powinna ograniczać się do minimum i jedynie w uzasadnionych przypadkach. Wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw rozwoju wsi stosownie do przepisów Ustawy z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2004r. Nr 121, poz. 1266 z późni. zm.) na zmianę przeznaczenia obszaru o zwartej powierzchni powyżej 0,5 ha.
Trwale użytki zielone wykształcone na glebach pochodzenia organicznego	Tereny wymagają na ogół okresowej regulacji stosunków wodnych. Należy unikać melioracji polegających tylko na odwadnianiu. Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania dopuszczalna jedynie w uzasadnionych przypadkach.
Grunty leśne	Należy ograniczać przeznaczenie na cele nieleśne, ograniczać szkodliwą działalność powstającą w skutek działalności nieleśnej oraz poprawiać wartość użytkową i zapobiegać obniżaniu produktywności. Zmiana użytkowania wymaga zgody, stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ministra właściwego do spraw środowiska w przypadku gruntów leśnych Skarbu Państwa, a w przypadku pozostałych gruntów leśnych marszałka województwa.

Na terenie gminy za glebochronne zostały uznane lasy oddziałów leśnych Nr 1 i Nr 70 o łącznej powierzchni 48,12 ha pozostające w zarządzie PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwa Staszów z mocy Zarządzenia Nr 208 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29.12.1994 r.

3.7. Obszary i obiekty przyrody prawnie chronionej

Do obiektów podlegających prawnej ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody należą pomniki przyrody:

- 3 okazy w Jałowęsach,
- 4 okazy w Zochcinku,
- 3 okazy w Podolu,
- 1 okaz w Opatowie,
- 2 okazy w Nikisiałce Małej.

Pomniki przyrody podlegają ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z nimi, w stosunku do tych obiektów zabrania się:

- wycinania, niszczenia i uszkodzania,
- podkopywania drzew,
- wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony drzew,
- zanieczyszczania terenu, składowania materiałów,
- wzniesienia ognia w pobliżu obiektów,
- przemieszczania obiektów,

- umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną.

Ponadto należy rozważyć możliwość objęcia ochroną konserwatorską w formie pomników przyrody żywej pojedynczych okazów starodrzewu znajdujących się obrębie pozostałości dawnych parków podworskich w: Oficjałowie, Lipowej, Zochcinku i Podolu lub poprzez wpis do rejestru zabytków całości zabytkowych zespołów parkowych.

Na terenie gminy we wsi Karwów znajduje się stanowisko dokumentacyjne. Utworzone zostało dla zespołu utworów geologicznych: odsłonięcie łupków kambryjskich o długości 15 m w skarpie, odsłonięcie trzeciorzędowe detrytycznych wapieni wraz z powierzchnią zawartą w promieniu 2,5m od odłonięcia oraz stożek martwicowy.

Stanowisko dokumentacyjne podlega ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z nimi, w stosunku do tych obiektów zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- budowy budynków, budowli obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

W południowej części gminy występuje projektowany obszar Natura 2000 „Ostoja Żyznów”
Do ww. wymienionej form ochrony stosuje się zakazy, określone w ustawie o ochronie przyrody:

Zabrania się, z zastrzeżeniem, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zakazy te stosuje się odpowiednio do proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, znajdujących się na liście, o której mowa w ww. ustawie, do czasu zatwierdzenia przez Komisję Europejską jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczenia ich jako specjalne obszary ochrony siedlisk.

3.8. System powiązań ekologicznych – tereny otwarte

Na terenie gminy tworzą go dolina Opatówki wraz z dolinami głównych jej dopływów i występujących w ich obrębie ekosystemów łąkowych, oraz nieliczne ekosystemy leśne.

Obszary te winny być chronione przed zainwestowaniem, posiadają predyspozycje do pełnienia funkcji biotycznej – systemu terenów otwartych w gminie dla zapewnienia pożądanego przewietrzania, migracji gatunków, zachowania enklaw roślinności i ostoi zwierząt.

Zagospodarowanie zwłaszcza obszaru doliny Opatówki powinno przede wszystkim uwzględniać ochronę i zachowanie ciągłości przestrzennej oraz ochronę różnorodności biologicznej zgodnie z zaleceniami międzynarodowej Konwencji o Bioróżnorodności.

3.9. Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia uciążliwości związanej z hałasem komunikacyjnym za niezbędne określa się:

- odciążenie centrum Opatowa od ruchu tranzytowego poprzez realizację obejść drogowych,
- nasadzenie zieleni izolacyjnej niskiej i wysokiej,
- poprawę nawierzchni dróg od jakości której zależy poziom emisji hałasu.

4. Polityka w zakresie ochrony środowiska kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1 Obiekty wpisane do rejestru obiektów zabytkowych województwa świętokrzyskiego

- układ urbanistyczny miasta **Opatowa**, wpisany decyzjami nr 33 z 16 maja 1947 roku oraz nr 150 z 8 maja 1985 roku
- pozostałości obwarowań miejskich (Brama Warszawska, fragmenty murów) w **Opatowie**, decyzjami nr 773 z 30 maja 1972 roku oraz nr 149 z 16 czerwca 1977 roku
- dom z podcieniami Rynek 1 w **Opatowie**, wpisany do rejestru zabytków decyzjami nr 49 z 14 października 1949 roku oraz nr 638 z 28 października 1971 roku
- zespół kościoła kolegiackiego p. w. św. Marcina w **Opatowie** (kościół, dzwonnica, ogrodzenie), wpisany decyzjami nr 289 z 18 października 1956 roku, nr 437 z 21 czerwca 1967 roku oraz nr 147 z 16 czerwca 1977 roku
- zespół klasztorny bernardynów w **Opatowie** (kościół, pozostałości klasztoru, ogrodzenie z bramką na cmentarz kościelny), wpisany decyzjami nr 291 z 18 października 1956 roku, nr 447 z 21 czerwca 1967 roku oraz nr 148 z 16 czerwca 1977 roku
- cmentarz parafialny w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 380 z 17 czerwca 1988 roku
- cmentarz wojenny z I wojny św. w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 370 z 16 czerwca 1988 roku
- lapidarium na terenie d. cmentarza żydowskiego przy ul. Kopernika w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 441 z 22 kwietnia 1991 roku
- mogiła powstańców z 1863 roku, obok szpitala, w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 508 z 24 maja 1993 roku
- mogiła ks. Fr. Przybyłowskiego z 1864 roku na terenie ogrodu kolegiackiego, w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 509 z 24 maja 1993 roku

- mogiła powstańcza z 1864 roku mjr Ludwika Topór-Zwierzdowskiego, pomiędzy ul. Mickiewicza i 1 Maja w **Opatowie**, wpisany decyzją nr 510 z 24 maja 1993 roku
- zespół dworsko-parkowy (dwór i park podworski) w **Jałowesach**, wpisany decyzjami nr 591 z 11 grudnia 1957 roku oraz nr 455 z 25 października 1991 roku
- zespół dworski w **Nikisiałce Malej** (dwór i park), wpisany decyzjami nr 818 z 26 stycznia 1959 roku, nr 446 z 15 czerwca 1967 roku, nr 143 z 16 czerwca 1977 roku oraz nr 282 z 29 lutego 1984 roku
- park dworski w **Pobroszynie**, wpisany decyzją nr 625 z 17 grudnia 1957 roku
- zespół kościoła par. p. w. św. Idziego (kościół, obwarowania cmentarza kościelnego z wieżą bramną, dwoma basztami i trzema bastionikami z murami kurtynowymi) w **Ptkanowie**, wpisany decyzjami nr 467 z 11 marca 1957 roku, nr 448 z 21 czerwca 1967 roku oraz nr 170 z 16 czerwca 1977 roku
- cmentarz parafialny w **Podolu-Ptkanowie**, wpisany decyzją nr 379 z 17 czerwca 1988 roku
- kościół par. p. w. św. Bartłomieja w **Strzyżowicach**, wpisany decyzją nr 801 z 28 października 1972 roku oraz nr 197 z 6 lipca 1977 roku
- cmentarz parafialny „stary” w Strzyżowicach, wpisany decyzją nr 377 z 16 czerwca 1988 roku
- cmentarz parafialny „nowy” w Strzyżowicach, wpisany decyzją nr 392 z 17 czerwca 1988 roku
- ruiny zamku w **Tudorowie**, wpisane decyzją nr 775 z 30 maja 1972 roku oraz nr 210 z 9 kwietnia 1984 roku

W obrębie obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków - wszelkie zamierzenia inwestycyjne dotyczące m. in. zmiany użytkowania, przebudowy i remontów obiektów oraz podziały terenu wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i mogą być podejmowane wyłącznie na warunkach określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po przedłożeniu przez osoby uprawnione koncepcji architektoniczno-urbanistycznej lub innych opracowań dotyczących zamierzeń inwestycyjnych. Ponadto w sąsiedztwie zabytków wpisanych do rejestru należy pozostawić niezabudowane przedpole w sąsiedztwie zabytku.

W odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga uzyskania zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań archeologicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- dokonywania podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;

- umieszczania na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

4.2 Gminna ewidencja zabytków

Brzezie

- 1) Brzezie-Kolonia – figura przydrożna – krzyż
- 2) Brzezie Szlacheckie – figura przydrożna – krzyż

Czerników Karski

- 1) figura przydrożna
- 2) figura przydrożna – krzyż

Czerników Opatowski

- 1) figura przydrożna – Matka Boża
- 2) figura przydrożna – Chrystus

Gojców

- 1) figura przydrożna – Matka Boża
- 2) figura przydrożna – bł. Wincenty Kadłubek

Jagnin

- 1) figura przydrożna – krzyż
- 2) figura przydrożna – krzyż
- 3) sad podworski

Jałowęsy

- 1) dwór w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko-parkowym
- 3) kapliczka słupowa
- 4) figura przydrożna – krzyż
- 5) miejsce pamięci narodowej
- 6) Jałowęsy-Rogatka – figura przydrożna – krzyż

Jurkowice

- 1) figura przydrożna – Matka Boża
- 2) figura przydrożna – krzyż

Karwów

- 1) figura przydrożna – krzyż
- 2) figura przydrożna – krzyż
- 3) figura przydrożna – bł. Wincenty Kadłubek
- 4) źródło bł. Wincentego Kadłubka – miejsce kultu o lokalnym znaczeniu

Kobylany

- 1) park podworski
- 2) kaplica Sióstr Miłosierdzia
- 3) figura przydrożna – Chrystus
- 4) figura przydrożna – krzyż
- 5) figura przydrożna – Matka Boża
- 6) figura przydrożna – Matka Boża
- 7) figura przydrożna – krzyż
- 8) figura przydrożna – krzyż
- 9) figura przydrożna – krzyż
- 10) figura przydrożna – krzyż

Kochów

- 1) figura przydrożna – krzyż

Kornacice

- 1) figura przydrożna- Matka Boża
- 2) figura przydrożna - krzyż

Lipowa

- 1) park dworski
- 2) figura przydrożna – krzyż
- 3) figura przydrożna – krzyż

Marcinkowice

- 1) figura przydrożna – krzyż
- 2) miejsce pamięci narodowej

Nikisiałka Duża

- 1) figura przydrożna – krzyż
- 2) figura przydrożna – krzyż

Nikisiałka Mała

- 1) dwór w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko-parkowym

Oficjałów

- 1) dwór w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko parkowym
- 3) figura przydrożna – św. Jan Nepomucen
- 4) figura przydrożna - krzyż

Okalina

- 1) figura przydrożna – krzyż
- 2) figura przydrożna – św. Roch
- 3) Okalina-Kolonia – figura przydrożna – krzyż

Opatów

- 1) układ urbanistyczny
- 2) Brama Warszawska ul. Kościuszki

- 3) fragmenty murów obronnych
- 4) kolegiata św. Marcina w zespole kolegiackim
- 5) dzwonnica w zespole kolegiaty św. Marcina
- 6) dawna plebania i dom wikariuszy w zespole kolegiaty św. Marcina
- 7) mur ogrodzeniowy z bramą w zespole kolegiaty św. Marcina
- 8) cmentarz przykościelny, nieczynny, wokół kolegiaty św. Marcina
- 9) figura na cmentarzu przykościelnym kolegiaty św. Marcina – Matka Boża
- 10) figura przydrożna- św. Jan Nepomucen ul. Klasztorna
- 11) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 2 i 3
- 12) kamienica mieszkalna pl. Obrońców Pokoju 6
- 13) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 7
- 14) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 11
- 15) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 13
- 16) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 10
- 17) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 19
- 18) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 20
- 19) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 21
- 20) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 27
- 21) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 29
- 22) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 30
- 23) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 31
- 24) dom mieszczański pl. Obrońców Pokoju 32
- 25) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 33
- 26) kamienica mieszczańska pl. Obrońców Pokoju 34
- 27) Podziemna Trasa Turystyczna
- 28) dom mieszkalny ul. Cmentarna 26
- 29) dom mieszkalny ul. Cmentarna 28
- 30) dom mieszkalny ul. Kąpielowa 5
- 31) d. urząd powiatowy ul. Kilińskiego 4
- 32) dom mieszkalno-usługowy ul. Kolegiacka 13
- 33) kamienica czynszowa ul. Kolegiacka 15
- 34) domy mieszkalne ul. Kolegiacka/Grota-Roweckiego
- 35) kamienica mieszkalna ul. Kościuszki 4
- 36) kamienica mieszkalna ul. Kościuszki 6
- 37) dom mieszkalny ul. Kościuszki 46
- 38) dom mieszkalny ul. Legionów 13
- 39) dom mieszkalny ul. Legionów 25
- 40) młyn nad Opatówką ul. Legionów
- 41) figura przydrożna – krzyż ul. Legionów
- 42) dawna mykwa ul. Leszka Czarnego 13
- 43) dom mieszkalny ul. 1-go Maja 14
- 44) dom mieszkalny ul. Mickiewicza 32
- 45) kamienica czynszowa ul. Nowowałowa
- 46) kamienica mieszkalna ul. Ogrodowa 2
- 47) kamienica mieszkalna ul. Ogrodowa 6
- 48) kamienica mieszkalno-handlowa ul. Sienkiewicza 4
- 49) dom mieszkalno-usługowy ul. Sienkiewicza 7 i 9
- 50) dom mieszkalno-usługowy ul. Sienkiewicza 13
- 51) dom podmiejski ul. Sienkiewicza 32
- 52) zabudowania przemysłowe ul. Sienkiewicza 54

- 53) dom ul. Słowackiego 1
- 54) dom podmiejski ul. Słowackiego 57
- 55) kamienica mieszcząca ul. Szeroka 18
- 56) kamienica mieszkalna ul. Szeroka 23
- 57) kamienica mieszkalno-handlowa ul. Szeroka 27
- 58) dawny budynek szpitalny, mieszkalno-administracyjny ul. Szpitalna 4
- 59) cmentarz parafialny ul. Cmentarna
- 60) cmentarz wojenny z I i II wojny św.
- 61) miejsce pamięci narodowej – mogiła ks. Fr. Przybyłowskiego
- 62) pomnik mjr Ludwika Topór-Zwierzdowskiego na pl. Obrońców Pokoju
- 63) mogiła powstańców styczniowych obok kościoła bernardynów
- 64) mogiła powstańców z 1863 roku obok szpitala
- 65) miejsce pamięci narodowej-mogiła powstańcza 1-go Maja/Mickiewicza
- 66) cmentarz żydowski

Opatów-Żmigród

- 1) kościół Wniebowzięcia NMP bernardynów
- 2) klasztor w zespole kościelno-klasztornym bernardynów ul. Klasztorna 3
- 3) ogrodzenie z bramką na teren cmentarza przykościelnego
- 4) cmentarz przykościelny, nieczynny, przy kościele bernardynów

Pobroszyn

- 1) dwór w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko-parkowym
- 3) figura przydrożna – Matka Boża

Podole

- 1) relikty dworu w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko-parkowym
- 3) figura przydrożna – krzyż

Podole-Ptkanów

- 1) kościół par. p. w. św. Idziego
- 2) obwarowania przykościelne z bramą basztami i małymi bastionami
- 3) cmentarz przykościelny nieczynny
- 4) plebania w zespole kościoła parafialnego
- 5) cmentarz parafialny

Rosochy

- 1) figura przydrożna – krzyż

Strzyżowice

- 1) kościół parafialny p. w. św. Bartłomieja
- 2) dzwonnica w zespole kościoła parafialnego
- 3) cmentarz przykościelny nieczynny
- 4) figura przydrożna – krzyż
- 5) figura przydrożna – krzyż
- 6) cmentarz parafialny „stary”
- 7) cmentarz parafialny

Tomaszów

- 1) figura przydrożna – krzyż

Tudorów

- 1) wieża mieszkalno-obronna

Wąworków

- 1) figura przydrożna - Chrystus u słupa

Zochcinek

- 1) dwór w zespole dworsko-parkowym
- 2) park w zespole dworsko-parkowym
- 3) figura przydrożna – krzyż

Przyjmuje się następujące zasady postępowania z obiektami zabytkowymi:

- zabytkami są wszystkie obiekty figurujące w gminnej ewidencji zabytków gminy Opatów.
- wszystkie zabytki objęte w gminną ewidencją zabytków podlegają ochronie konserwatorskiej, co oznacza konieczność ich zachowania.
- prace remontowe, budowlane i konserwatorskie w obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego.

4.3 Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy zlokalizowane są 84 stanowiska archeologiczne, określone na podstawie Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP).

Poniższy wykaz najważniejszych stanowisk z terenu miasta i gminy opracowano na podstawie AZP oraz wniosków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

L.p.	Nr	Miejscowość	Opis
1	87-71/245	Brzezie 16	Osada, okres rzymski; osada, wczesne średniowiecze
2	87-71/246	Brzezie 17	Osada, kultura amfor kulisyckich; osada, okres rzymski i wędrówek ludów, osada, wczesne średniowiecze
3	87-71/249	Brzezie 20	Osada, okres rzymski
4	87-71/256	Brzezie 27	Osada, kultura pucharów lejkowatych
5	87-70/50	Czerniaków – Karski 1	Osada, kultura trzcinińska; osada, wczesne średniowiecze
6	87-70/199	Czerniaków – Karski 12	Osada, kultura mierzanowicka; osada, kultura trzcinińska; osada, kultura łużycka; osada, wczesne średniowiecze
7	/200	Czerniaków – Karski 13	
8	/266	Czerniaków Opatowski 24	
9	88-70/24	Jagnin 2	Osada, kultura pucharów lejkowatych
10	88-70/36	Jagnin 12	Osada, kultura łużycka, osada, okres rzymski; osada, wczesne średniowiecze
11	88-70/101	Jagnin 15	Osada, kultura mierzanowicka; osada,

			wczesne średniowiecze
12	87-70/203	Jałowęsy 8	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada wczesne średniowiecze
13	87-70/214	Jałowęsy 19	Osada, kultura mierzanowicka; osada, wczesne średniowiecze
14	/278	Jałowęsy 28	
15	87-69/204	Jałowęsy 33	Osada, kultura pucharów lejkowatych
16	/36	Kawów 5	
17	87-71/42	Karwów 7	Osada, wczesny neolit; osada, kultura mierzanowicka, osada, kultura przeworska – okres rzymski; osada, wczesne średniowiecze
18	7-71/43	Karwów 8	Osada, kultura łużycka lub pomorska, osada, okres rzymski; osada, wczesne średniowiecze
19	87-71/45	Karwów 10	Osada, środkowy neolit; punkt osadniczy, kultura łużycka
20	87-71/56	Karwów 13	Osada, kultura ceramiki wstęgowej rytej; osada, kultura pucharów lejkowatych
21	/57	Karwów 14	
22	/58	Karwów 15	
23	87-71/59	Karwów 16	Osada, środkowy neolit
24	/61	Karwów 18	
25	/62	Karwów 19	
26	87-71/63	Karwów 20	Osada, neolit; osada, kultura mierzanowicka
27	87-71/157	Karwów-Krowieniec 26	Osada, kultura lubelsko – wołyńskiej ceramiki malowanej; osada, kultura łużycka
28	87-71/159	Karwów 28	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada. Kultura amfor kulistych; osada, kultura łużycka; osada, okres rzymski
29	87-70/243	Kobylany 6	Osada, wczesne średniowieczne
30	/14	Kobylany 10	
31	88-70/136	Kobylany 14	Osada, kultura trzciniecka
32	87-69/279	Kobylany 19	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura mierzanowicka
33	87-70/227	Kochów 3	Osada, kultura ceramiki sznurowej; osada, kultura mierzanowicka; osada, wczesne średniowiecze
34	86-70/15	Kornacice 1	Cmentarzysko, kultura pomorska
35	86-70/26	Lipowa 1	Osada, kultura amfor kulistych; kultura pomorska
36	87-71/7	Nikisiałka Duża 2	Cmentarzysko, kultura mierzanowicka lub ceramiki sznurowej
37	/135	Nikisiałka Duża 11	
38	/225	Nikisiałka Duża 19	
39	/260	Nikisiałka Duża 25	
40	/144	Nikisiałka Duża 35	

41	/69	Nikisiałka Mała 5	
42	/76	Nikisiałka Mała-Żółczyce 12	
43	87-71/77	Nikisiałka Mała-Żółczyce 13	Osada, neolit; osada, kultura mierzanowicka
44	87-71/78	Nikisiałka Mała-Żółczyce 14	Osada, kultura mierzanowicka; osada; kultura łużycka
45	/79	Nikisiałka Mała-Żółczyce 15	
46	87-71/82	Nikisiałka Mała-Żółczyce 18	Osada, kultura łużycka; osada, okres rzymski
47	87-71/84	Nikisiałka Mała 20	Osada, kultura mierzanowicka
48	87-71/100	Nikisiałka Mała-Dzierążnia 25	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura mierzanowicka
49	/101	Nikisiałka Mała-Dzierążnia 26	
50	87-70/28	Oficjałów 4	Osada, kultura malicka; osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura mierzanowicka
51	/153	Oficjałów 6	
52	87-70/33	Okalina 3	Osada, kultura mierzanowicka;; osada, kultura łużycka; osada, wczesne średniowiecze
53	87-70/1	Opatów-Zamczysko 1	Grodzisko Żmigród, wczesne średniowiecze
54	/2	Opatów 2	
55	/3	Opatów 3	
56	87-70/5	Opatów 5	Osada neolit; osada, kultura mierzanowicka; osada, wczesne średniowiecze
57	/20	Opatów 14	
58	/41	Opatów 20	
59	/7	Podole 2	
60	86-70/18	Podole 8	Osada, kultura mierzanowicka; osada, kultura trzciniecka; osada, kultura pomorska; osada, okres rzymski
61	86-70/206	Podole 8	
62	86-70/207	Podole 9	Osada, kultura mierzanowicka, osada, kultura łużycka lub pomorska
63	86-70/210	Podole 12	Osada, kultura mierzanowicka
64	86-71/52	Podole 19	Osada, kultura ceramiki wstęgowej rytej; osada, kultura mierzanowicka
65	86-71/59	Podole 22	Kurhan
66	86-71/58	Rosochy 2	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura łużycka
67	/188	Rosochy 18	
68	88-70/20	Strzyżowice 2	Osada, wczesne średniowiecze
69	88-70/41	Strzyżowice 9	Osada, kultura mierzanowicka; osada, kultura łużycka; osada, wczesne

			średniowiecze
70	88-70/48	Strzyżowice 16	Osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura mierzanowicka
71	/158	Strzyżowice 28	
72	87-71/8	Tudorów 1	Wieża mieszkalna
73	87-71/28	Tudorów 7	Osada, kultura łużycka; osada, wczesne średniowiecze
74	87-71/29	Tudorów 8	Osada, kultura lubelsko – wołyńskiej ceramiki malowanej, osada, kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura łużycka, osada, wczesne średniowiecze
75	87-71/38	Tudorów 16	Osada, kultura lubelsko – wołyńskiej ceramiki malowanej, osada, kultura mierzanowicka
76	87-71/40	Tudorów 18	Osada, pradzieje
77	87-71/47	Tudorów 21	Osada, neolit; osada, kultura łużycka
78	87-71/51	Tudorów 24	Osada, kultura pucharów lejkowatych
79	87-71/52	Tudorów 25	Osada, kultura wołyńsko – lubelskiej ceramiki malowanej
80	87-71/148	Wąworków 7	Osada, neolit; osada, kultura łużycka; osada wczesne średniowiecze
81	87-71/178	Wąworków 16	Kultura pucharów lejkowatych; osada, kultura mierzanowicka
82	/105	Zochcinek 5	
83	/114	Zochcinek 14	
84	86-70/3	Zochcinek 17	Osada, neolit; osada, kultura trzciniecka; osada, kultura łużycka; osada, wczesne średniowiecze

Wskazuje się wyżej wymienione stanowiska archeologiczne do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez objęcie ochroną konserwatorską.

Ograniczenia i wskazania w obrębie stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- uzgadnianie i opiniowanie robót inżynierskich i budowlanych podejmowanych w obrębie granic strefy ochrony stanowiska archeologicznego przez służbę konserwatorską,
- w przypadku realizacji inwestycji na terenie objętym granicami strefy ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego istnieje obowiązek przeprowadzenia badań ratunkowych poprzedzających proces inwestycyjny,
- rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji uzależnia się od uzyskania stosownego zezwolenia od służby ochrony zabytków.

4.4 Strefy ochrony konserwatorskiej

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Tarnobrzegu określił zasięg strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej decyzją z dnia 8 maja 1985 r. (nr rej. 150/A). Ochroną objęty został układ urbanistyczno – historyczny miasta. W jego skład wchodzi oprócz historycznego

centrum miasta również os. Kopernika I i II oraz obszar pomiędzy ulicami Czernika, Kościuszki i Mickiewicza.

Strefę ochrony konserwatorskiej wyznaczono również w miejscowości Nikisiałka Mała, decyzją z dnia 29 lutego 1984r. (nr rej. 282/A). Obejmuje obszar parku dworskiego wraz z dworem.

Granice stref ochrony konserwatorskiej zostały oznaczone na rysunku „Kierunki i zasady polityki przestrzennej”.

Ponadto, w celu ochrony kulturowej Studium wskazuje granice strefy ochrony krajobrazu i powiązań widokowych. Strefa obejmuje obszar strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz obszary przyległe stanowiące tło krajobrazowe dla bezpośredniego otoczenia zespołu miejskiego, historycznego. W ramach tej strefy przekształcenia krajobrazu powinny być podporządkowane ochronie wysokich wartości zabytkowych i krajobrazowych miasta. W tym celu zabudowę wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych należy kształtować w sposób umożliwiający wgląd na historyczną zabudowę starego miasta.

Granice tej strefy zostały pokazane na rysunku „Kierunki i zasady polityki przestrzennej”.

Wskazane w Studium strefy ochrony konserwatorskiej należy utrzymać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i objąć ochroną konserwatorską.

W strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej wszelka działalność winna odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym: w zależności od stanu zachowania - utrzymanie, konserwacja, względnie rewaloryzacja założeń lub ich elementów, a także zakaz działań o charakterze dewastacyjnym. Postuluje się:

- bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z prowadzonej działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej;
- bezwzględne zachowanie sieci ulic w obrębie strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej;
- zachowanie i uczytelnienie historycznego układu przestrzennego i konserwacji jego głównych elementów: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wewnątrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy oraz historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów.

Szczegółowe zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków, stanowisk archeologicznych oraz stref konserwatorskich, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony zabytków oraz opieki nad zabytkami, zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na podstawie warunków konserwatorskich określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, Delegatura w Sandomierzu.

4.5. Inne projektowane formy ochrony dóbr kultury.

Na terenie miasta i gminy Opatów projektowane są następujące formy ochrony dóbr kultury:

- Park kulturowy Opatówki,
- Zespoły: Kolegiaty św. Marcina i klasztoru bernardynów w Opatowie.

Planowane jest również oznaczenie Szlaku „cysterskiego”.

4.6. Podsumowanie i wnioski

Poszczególne tereny należy objąć ochroną:

- rezerwatową z pełną ochroną treści historycznych, form, substancji i funkcji należy objąć teren najstarszego, średniowiecznego osadnictwa Opatowa;
- elementów oraz pełną ochroną ekspozycji i treści historycznych, ogólnym zachowaniem charakteru krajobrazu należy objąć najcenniejsze zachowane zespoły kościelne i dworsko-parkowe, jak Podole (z warownym kościołem w Ptkanowie), Strzyżowice, Tudorów, Niksiałkę Małą, Pobroszyn, Oficjałów, Jałowęsy, Zochcinek oraz tereny późniejszej, głównie XIX-wiecznej zabudowy Opatowa;
- archeologiczną stanowisk archeologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem śladów intensywnego osadnictwa wzdłuż dolin Opatówki.

Ponadto gmina powinna mieć na celu rewaloryzację obszaru koncentracji najstarszego w Polsce osadnictwa (ciągłość osadnicza od neolitu po wczesne średniowiecze i później), obejmującego tzw. „płyte lessową”.

Głównymi zadaniami regionalnej polityki przestrzennej w zakresie zagospodarowania zasobów dziedzictwa kulturowego powinna być skuteczniejsza ochrona i rewaloryzacja tych zasobów oraz racjonalne ich udostępnienie z myślą o poszerzaniu wiedzy zwłaszcza młodego pokolenia, świadomości historycznej obywateli, a także wykorzystaniu jako czynnika rozwoju gospodarczego i promocji. Istotnym zadaniem będzie także wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w procesie pobudzania i utrwalania tożsamości regionalnej ogółu mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu i kultywowaniu specyfiki lokalnej i subregionalnej.

Ustalenia polityki w zakresie ochrony środowiska kulturowego, zapisane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Opatów, winny znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym planie zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów.

5. Polityka i kierunki zagospodarowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Produkcja rolna na terenie gminy Opatów odbywa się na bardzo dobrych glebach, gmina położona jest w obszarze intensywnego rozwoju rolnictwa i sadownictwa. Średni wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla Opatowa wynosi 98,2 pkt, dla Polski 66,9 pkt.

Powierzchnia użytków rolnych stanowi 87% ogólnej powierzchni gminy.

Obszary o bardzo dobrych glebach, w klasach od I – III stanowią 92% ogólnej powierzchni użytków rolnych. W strukturze zasiewów dominują zboża, około 73% wszystkich upraw. Udział pszenicy i jęczmienia w zasiewach zbóż przewyższa 50%. Bardzo duży udział w zasiewach posiadają rośliny przemysłowe i buraki cukrowe ok. 14% oraz rzepak – 8%.

Bardzo dobre gleby, ich jakość pozwala na uprawę wszystkich roślin uprawnych o dużych wymaganiach glebowych od zbóż, roślin przemysłowych aż po warzywnictwo i sadownictwo. O wysokiej wartości gleb na tym terenie świadczą bardzo wysokie plony otrzymywane z 1 ha ziemi.

Naturalne walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy pogarsza niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych. Cechuje się ona dużym rozdrobnieniem. Pomimo, że średnia powierzchnia gospodarstwa zbliżona jest do średniej w kraju, udział gospodarstw małych do 5 ha jest duży i wynosi ponad 60% ogólnej liczby gospodarstw.

Na ogólną liczbę zatrudnionych – 3000 osób w rolnictwie zatrudnionych jest ok. 41% ogółu zatrudnionych. W grupie tej znajdują się „dwuzawodowcy”.

Podstawowym celem polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Opatów w oparciu o przedstawione uwarunkowania jest:

1. Stworzenie strukturalnych i przestrzennych warunków do utrzymania i umacniania rodzinnych gospodarstw rolnych.
2. Zmiany struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu liczby gospodarstw większych kosztem gospodarstw mniejszych, mało efektywnych.
3. Powiększania liczby wyspecjalizowanych i towarowych gospodarstw w celu wzrostu opłacalności produkcji rolnej.
4. Ukierunkowanie produkcji rolnej na gospodarkę rynkową w dostosowaniu do obecnie istniejących zapotrzebowań, uwzględniając programowe wejście polskiego rolnictwa do Unii Europejskiej.
5. Zorganizowanie giełdy rolno – spożywczej w Opatowie, która spełniać będzie funkcję w zakresie przechowywania produktów rolnych, standaryzacji i kompletowania dostaw, promowania produktów rolno – spożywczych oraz informacji o rynku.
6. Popieranie rozwoju różnych form spółdzielczości na wsi nastawionych na zaopatrzenie i sprzedaż towarów i usług poprzez efektywne gospodarowanie środkami produkcji, produktami i zasobami pieniężnymi.
7. Przystosowanie produkcji rolnej do wymogów rynku hurtowego poprzez koncentrację produkcji w wybranych kierunkach np.: zboża, buraki cukrowe, warzywa o określonych parametrach poprzez stosowanie jednorodnych i wspólnych odmian roślin, ras zwierząt,
8. W oparciu o warunki naturalne kształtowanie produkcji będzie przebiegać w następujących kierunkach:
 - w produkcji roślinnej:
 - uprawa zbóż, okopowych, roślin przemysłowych,
 - rozwój produkcji sadowniczej i warzyw,

- w produkcji zwierzęcej:
 - hodowla krów, a szczególnie krów mlecznych,
 - chów trzody chlewnej.

9. Ograniczenie zainwestowania na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Kierunki zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej będą opierały się przede wszystkim na intensywnej gospodarce rolnej, rozwoju agroturystyki jako alternatywnej formy prowadzenia rolniczej działalności gospodarczej oraz na specjalizacji gospodarstw rolnych i rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Obszary intensywnej gospodarki rolnej, to tereny o glebach lessowych występujące na terenie gminy posiadające korzystną rzeźbę terenu dla rozwoju rolnictwa, stwarzają warunki do intensywnej gospodarki.

We wsiach atrakcyjnych krajobrazowo położonych w pobliżu lasów, niewielkich stawów proponuje się rozwój agroturystyki. Rozwój ten przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem oraz do uzyskania dodatkowych dochodów. Propozycje dotyczą wsi: Podole, Rosochy, Nikisiałka Mała, Tudorów, Karwów, Jałowęsy, Nikisiałka Duża, ale formę tego rodzaju turystyki można uprawiać na terenie całej gminy.

W północno – zachodniej części gminy na terenie wsi Jałowęsy proponuje się różne formy rolnictwa ekologicznego, uprawy zielarskie. Wg raportu WIOŚ na terenie gminy Opatów istnieją korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb, powietrza, które stwarzają możliwości produkcji zdrowej żywności. Przyczyni się to do uzyskania dochodów nie mniejszych od produkcji konwencjonalnej.

W obszarze gminy występują ponadto obszary o zróżnicowanych warunkach do rozwoju rolnictwa, które obejmują:

- a) tereny w największym stopniu zagrożone erozją. Występują one w dolinie rzeki Opatówki, jej dopływów Kani, Podolanki i Łukawki oraz w dolinach bezimiennych cieków, rzeźba terenu na tym obszarze jest charakterystyczna dla wyżyn lessowych,
- b) korytarze ekologiczne, które są wykorzystywane rolniczo ale nie można zmieniać ich dotychczasowego, naturalnego użytkowania (są to najczęściej łąki),
- c) tereny zalewowe – rozwój rolnictwa na tych terenach wiąże się z ryzykiem wystąpienia powodzi i ich zalanie. Tereny te położone są na niewielkim obszarze w dolinie Opatówki.

Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy Opatów powinna polegać na:

- ograniczeniu przeznaczenia gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze i nieleśne (Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych),
- zapobieganie procesom degradacji i szkodom w produkcji rolnej powstającym wskutek działalności nierolniczej,
- na cele nierolnicze powinny być przeznaczane nieużytki, a w razie ich braku gleby klas najniższych,
- ochronie gleb pochodzenia organicznego na terenie gminy, których nie można przeznaczać na cele nierolnicze,
- regulacji stosunków wodnych w glebie;

- zachowaniu i realizacji nowych zadrzewień śródpolnych, także o znaczeniu przeciwoerozyjnym.

W celu realizacji zamierzeń prowadzących do prawidłowego zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej zgodnie z programem byłego WZUWiI w Tarnobrzegu do roku 2010 należy przeprowadzić odbudowę i modernizację urządzeń na 116 ha oraz meliorację na 150 ha użytków rolnych we wsi Jałowęsy i Gojców.

Na terenie gminy Opatów gospodarka leśna praktycznie nie istnieje. Udział lasów w ogólnej powierzchni gminy wynosi ok. 2%. Jedyne większe kompleksy leśne zlokalizowane są w okolicach Wymysłowa. Występuje tam ponad 60-letni las sosnowy na siedlisku boru mieszanego świeżego. Inne mniejsze zalesienia są w okolicy Nikisiałki Dużej oraz w parowach i wąwozach lessowych.

Zgodnie z Krajowym Programem Zwiększania Lesistości gmina Opatów otrzymała 20,69 punktów (wariant środowiskowy maksymalnie 62 punkty) odzwierciedlających preferencje zalesieniowe. Wariant środowiskowy ze względu na rosnące znaczenie funkcji pozaprodukcyjnych zalesień zaproponowany został do określenia preferencji zalesieniowych gmin.

Ze względu na wysoką przydatność rolniczą gruntów w gminie, w studium nie wyznacza się jednoznacznie obszarów wskazanych do zalesienia. W przypadku gmin o intensywnej produkcji rolnej i dużym udziale gruntów najwyższych klas bonitacyjnych wprowadzanie zalesień na szeroką skalę jest nie wskazane. Krajowy Program Zwiększania Lesistości dopuszcza w takiej sytuacji wprowadzenie zadrzewień śródpolnych jako substytutu lasu.

W oparciu o uwarunkowania występujące w gminie i Program Zwiększania Lesistości wyznacza się następujące obszary do zalesień i zadrzewień:

- grunty orne najwyższych klas – wprowadzenie zadrzewień śródpolnych,
- użytki rolne najniższych klas bonitacyjnych – wprowadzenie zalesień,
- tereny wzdłuż rzek i głównych cieków wodnych – wprowadzenie zalesień,
- tereny o niekorzystnej rzeźbie terenu dla produkcji rolnej – wprowadzenie zalesień.

Wskazane jest wprowadzenie zalesień w celu ograniczenia lub zahamowania procesów erozji gleb oraz poprawy stosunków wodnych, głównie na obszarach wododziałowych.

6. Polityka rozwoju społeczno – gospodarczego

6.1. Prognoza rozwoju demograficznego

Cele założone w „studium” w sferze rozwoju społeczno – gospodarczego pozostają w ścisłym powiązaniu z określeniem prognozy demograficznej. Prognoza ma charakter szacunkowy i powstała na następujących założeniach prognostycznych:

- porównanie i zaktualizowanie prognozy przedstawionej dla miasta i gminy Opatów w studium zagospodarowania przestrzennego województwa tarnobrzesckiego (z dawnego układu województw) w oparciu o aktualne dane o stosunkach demograficznych dla miasta i gminy,
- uwzględnienie specyficznych cech stosunków ludnościowych określonych przez GUS dla kraju, dotyczących ogólnie miast, oraz terenów wiejskich, a przede wszystkim:
- obniżenie się wskaźnika przyrostu naturalnego, zbliżony do średniego w województwie,
- zauważalny, choć niewielki spadek wskaźnika dzietności kobiet,
- wyraźne zahamowanie tendencji odpływu ludności wiejskiej do miast,

- ożywienie ruchu migracyjnego przewidywane po 2010 roku,
- wzrost długości życia dla województwa tarnobrzeskiego (dane z poprzednich układów administracyjnych – aktualnych jeszcze brak), przewidywana średnia w 2020 roku – 72,9 lat dla mężczyzn i 79,5 lat dla kobiet, narastający proces starzenia się ludności, wzrost liczebności grupy w wieku poprodukcyjnym

Po uwzględnieniu w/w przesłanek, określone zostały, poprzez analizę zgromadzonych danych demograficznych, następujące zmiany ludności gminy do roku 2020.

Tabela Nr 2. Miasto i Gmina Opatów. Prognoza demograficzna. Struktura ludności wg płci i wieku mieszkańców 2005 – 2020 r.

Wyszczególnienie			2005		2010		2015		2020	
			ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%
Ogólna liczba ludności	Ogółem w gminie	O	13,3	100	13,3	100	13,4	100	13,4	100
		M	6,4	48,3	6,4	48,5	6,4	48,7	6,4	48,9
		K	6,9	51,7	6,9	51,5	7,0	51,3	7,0	51,1
	w tym miasto	O	7,3	54,8	7,4	55,6	7,5	55,9	7,6	56,7
		M	3,45	54,0	3,47	54,3	3,50	54,8	3,52	55,0
		K	3,85	55,5	3,93	56,0	4,00	56,5	4,08	57,0
ludność w wieku przedprodukcyjnym do 18 lat	Ogółem w gminie	O	3,20	24,0	3,15	23,5	3,15	23,0	3,20	22,5
		M	1,6	25,5	1,55	24,8	1,50	23,4	1,50	23,4
		K	1,6	23,0	1,60	23,1	1,65	23,5	1,70	24,0
	w tym miasto	O	1,7	23,0	1,7	23,0	1,65	22,5	1,70	22,5
		M	0,9	26,0	0,9	26,0	0,85	26,1	0,85	26,1
		K	0,8	21,5	0,8	21,5	0,8	21,4	0,85	21,4
ludność w wieku produkcyjnym 18-60 K 18-65 M	Ogółem w gminie	O	7,85	59,0	7,9	59,5	8,0	60,0	8,1	61,0
		M	4,0	62,3	4,0	63,6	4,03	64,5	4,0	64,5
		K	3,85	55,3	3,9	55,2	3,97	54,9	4,10	54,4
	w tym miasto	O	4,6	63,0	4,7	63,5	4,80	64,0	4,85	64,5
		M	2,25	65,4	2,26	65,1	2,31	64,9	2,31	64,9
		K	2,35	60,9	2,44	60,9	2,49	61,1	2,54	61,1
ludność w wieku poprodukcyjnym K>60; M>65	Ogółem w gminie	O	2,25	17,0	2,25	17,0	2,25	17,0	2,10	16,5
		M	0,8	12,2	0,85	12,2	0,87	12,1	0,90	12,1
		K	1,45	21,7	1,40	21,7	1,38	21,6	1,20	21,6
	w tym miasto	O	1,00	14,0	1,00	13,5	1,05	13,5	1,05	13,0
		M	0,3	8,9	0,31	8,9	0,34	9,0	0,36	9,0
		K	0,7	17,6	0,69	17,6	0,71	17,5	0,69	17,5
Wskaźnik obciążenia demograficznego	Ogółem dla gminy	69,5		68,4		67,5		66,0		
	Dla miasta	58,7		57,5		56,3		56,7		

Liczba ludności gminy docelowo, określa się na poziomie 13,4 tys. osób w tym w mieście 7,6 tys. osób.

Ogółem przyrost liczby ludności w gminie określa się na 100 osób, a na terenach wiejskich nastąpi spadek o ok. 150 osób, z tym że w mieście przyrost wyniesie prawdopodobnie ok. 300 osób.

Przyrost ludności w mieście w pełnym stopniu zrekompensuje odpływ z terenów wiejskich – na tym zjawisku opera się dodatnią prognozą wzrostu liczby ludności.

Przyrost ludności na terenach wiejskich, będzie wyraźnie zahamowany – małe ludnościowo sołectwa, z ujemnym saldem migracji nie dają dobrych rokowań na demograficzny rozwój obszarów wiejskich w gminie. Rozwój liczby ludności w poszczególnych okresach 5-letnich przewiduje się jako bardzo umiarkowany i równomiernie wzrastający, z tym, że miasto ma lepsze uwarunkowania rozwoju demograficznego, stąd proporcje wzrostu liczby ludności, są dla niego korzystniejsze.

Nadal zauważalna będzie przewaga liczby mężczyzn w mieście, oraz przewaga liczby kobiet na terenach wiejskich. Są przesłanki, że proporcje te będą się zmniejszać. Już obecnie zauważa się w rocznikach 16 – 19 lat że proporcje te ulegają zmianie, w kierunku zniwelowania różnic. Z prognozy przekształceń struktury wiekowej ludności miasta i gminy, przedstawionej w trzech grupach wiekowych, nie wykazuje zasadniczych zmian.

Widoczne będzie bardzo umiarkowane przesuwanie się w czasie, w poszczególnych okresach pięcioletnich, występującej obecnie tendencji niżowej przyrostu demograficznego, co będzie widoczne w zmianach liczebności poszczególnych grup wiekowych w populacji, ale należy dodać, że tendencja ta nie wywołuje zagrożeń w populacji w poszczególnych grupach wiekowych.

Na terenach wiejskich nadal odsetek ludności w grupie wieku poprodukcyjnego, utrzyma się prawdopodobnie na poziomie pow. 20% ludności. W mieście sytuacja ta jest i będzie dużo korzystniejsza (ok. 13,4 – 13,5%).

Wskaźnik obciążenia demograficznego – hipotetycznie przewiduje się, że jego wielkość będzie się przekształcać w korzystnym kierunku:

- dla gminy: zmaleje z 69,5 do 66,0,
- dla miasta: zmaleje z 58,7 do 56,7.

6.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców

6.2.1. System obsługi ludności gminy

Zakłada się trzystopniowy poziom obsługi mieszkańców gminy:

I – poziom elementarny

- miejscowości: Adamów, Balbinów, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Jurkowice, Karwów, Kobylanki, Kochów, Kornacice, Lipowa, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Podole, Rosochy, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek.
- wyposażenie w usługi: sklep spożywczo – przemysłowy, kiosk, ewentualnie usługi rzemiosła bytowego, sala zebrań.

II – poziom podstawowy

- miejscowości: Kobylany, Strzyżowice, Brzezcie, Jałowęsy, Marcinkowice.
- wyposażenie w usługi: oprócz urządzeń poziomu I występować może szkoła podstawowa, gimnazjum, klub, świetlica, ewentualnie biblioteka, mała gastronomia, boisko, usługi rzemiosła, drobnej wytwórczości.

III – poziom ponadlokalny

- miejscowości: Opatów – siedziba władz samorządowych gminnych i powiatowych z odpowiednim do pełnienia funkcji wyposażeniem w usługi w zakresie: administracji samorządowej i państwowej, gospodarczej, obsługi zdrowia, oświaty, handlu, gastronomii, działalności gospodarczej, sportu, turystyki, kultury, przedsiębiorstw komunalnych, przemysłu.

Opatów ma bardzo dobre uwarunkowania (w istniejących już urządzeniach obsługi) aby stać się znaczącym i prężnie rozwijającym się ośrodkiem oddziaływania ponadlokalnego o zasięgu

przekraczającym granice powiatu. Zwłaszcza urządzenia takie jak: szpital, zespół szkół średnich, przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe i obsługi biznesu, zakłady przemysłowe (Wólczanka, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska) dom kultury stanowią o jego mocnej pozycji w hierarchii sieci osadniczej regionu i województwa.

6.2.2. Standardy obsługi ludności

Rozwój infrastruktury społecznej pozostawać będzie w prostej zależności od:

- przyrostu liczby użytkowników urządzeń obsługi,
- konieczności poprawy dostępności do usług,
- wymogów w zakresie poprawy standardów obsługi ludności.

Hipotetycznie zakłada się następujące standardy obsługi ludności w zakresie:

Oświata i wychowanie

Liczebność grupy wiekowej objętej obsługą w tym zakresie będzie stanowić docelowo około 10% ogólnej liczby mieszkańców zarówno w mieście jak i w gminie.

Przy istniejącej ilości szkół nie zachodzi potrzeba tworzenia nowych miejsc nauki, tym bardziej, że wskaźniki zagęszczenia w oddziałach szkolnych i przedszkolnych, oraz liczba dzieci przypadająca na 1-go nauczyciela, pozostają znacznie poniżej wymaganej normy tj. ok. 10 – 20 uczniów.

Zatem należy przyjąć jako prawidłowy system i standardy obsługi w zakresie oświaty zaplanowane i przeanalizowane w związku z rozpoczętą reformą oświaty, a mianowicie:

Wychowanie przedszkolne

Potrzeba utrzymania przedszkola w Opatowie – ośrodku o znaczeniu ponadlokalnym mimo, że nie wykorzystywane są w nim wszystkie miejsca. Utrzymanie tej placówki ma uzasadnienie nie tyle ekonomiczne ale i społeczne. Ponadto przewiduje się utrzymanie wszystkich oddziałów „zerowych” przy szkołach podstawowych w mieście i na wsiach.

Szkoły podstawowe i gimnazja

Szkoły podstawowe w miejscowościach: Opatów SP Nr 1 i SP Nr 2, Strzyżowicach (filia szkoły nr 2 w Opatowie), Kobylanach i Brzeziu oraz gimnazja utworzone przy szkołach podstawowych Nr 1 i Nr 2 w Opatowie i w Kobylanach i zasięgi obwodów szkolnych, utworzone w tym roku szkolnym mogą być modyfikowane w razie potrzeby, ale taka ewentualność nie jest brana pod uwagę.

Budząca wątpliwość dostępność (w sensie odległości przestrzennej) do szkół, rozwiązana jest przez zorganizowanie dowożenia dzieci do szkół. Być może malejący poziom prognozowanej liczebności grupy dzieci w wieku przedszkolnym, szkoły podstawowej i gimnazjum, może wywołać korektę sieci tych placówek, ale może tylko w zakresie liczby oddziałów szkolnych. Na terenie gminy należy uwzględnić ponadto dalszy rozwój szkolnictwa specjalnego z siedzibą w Jałowesach (Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy wraz ze szkołą podstawową i gimnazjum).

Szkolnictwo średnie

Utrzymanie i rozwój (w sensie poszerzania profilu nauczania) działających w Opatowie zespołów szkół średnich, powinno stanowić główne założenia polityki gminy w zakresie rozwoju szkolnictwa średniego.

Należy zwrócić uwagę na potrzebę rozwoju szkolnictwa średniego w kierunku obsługi turystyki, agroturystyki, przetwórstwa rolnego. Związane jest to z uwarunkowaniami wynikającymi z walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy.

Podkreślić należy rosnącą rolę Opatowa w obsłudze szkolnictwa średniego w związku z umocnieniem jego funkcji administracyjnych, a więc wzrost jego rangi i popularności.

Szkolnictwo wyższe

Zapotrzebowanie na obsługę w tym zakresie winno rosnąć, bowiem rośnie świadomość społeczna, że wykształcenie daje szansę na odpowiednio godziwą pracę. Istotną barierą dostępności młodzieży z gminy do wyższych uczelni będzie poziom życia mieszkańców tego regionu, który można określić jako całkiem dobry. W bardzo bliskim zasięgu znajdują się miasta z uczelniami wyższymi i pomaturalnymi: Kielce, Ostrowiec Św., Sandomierz, Staszów, Tarnobrzeg.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia

W polityce tej należy uwzględnić wzrost oddziaływania zarówno przestrzennego jak i w zakresie świadczonych usług szpitala powiatowego (po rozbudowie), a także związanego z nim oddziału pomocy doraźnej. Trwająca rozbudowa szpitala powiatowego do 212 łóżek (powiększenie o oddział rehabilitacji) istotnie poprawi standard obsługi ludności regionu w zakresie lecznictwa otwartego.

Opieka społeczna

Stanowi jedną z podstawowych sfer problemowych rozwoju miasta i gminy Opatów i wiąże się ściśle ze skalą bezrobocia w gminie i regionie.

Prognoza (jak i sytuacja obecna) wskazuje na proces starzenia się ludności, co spowoduje nasilenie się problemów w zakresie pomocy społecznej.

Gmina posiadając na swym terenie trzy placówki związane z pomocą społeczną (w Zochcinie, Wąworkowie i Lipowej) ma korzystną sytuację w tym zakresie. Wspomaganie tych ośrodków, współpraca z nimi, przede wszystkim działania dla utrzymania miejsc pracy na terenie gminy, a ponadto możliwość korzystania z miejsc w tych placówkach.

Podstawą działania w łagodzeniu problemów w tym zakresie będą wyłącznie odpowiednie środki finansowe, przy czym bardziej chodzi tu o środki na tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację rolnictwa, rozwój turystyki i rekreacji, niż o środki na opiekę społeczną w sensie wspomaganie i przeciwdziałania ubóstwu.

Kultura

Prężnie działający dom kultury w Opatowie z jego zapleczem obiektowym, technicznym i ludzkim stanowi o bardzo ważnej roli miasta w zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa regionu w zakresie kultury.

Kierunek i wielość działań ośrodka na rzecz promowania gminy winien stanowić przesłanki do umacniania jego roli przez kreowanie polityki finansowego wspierania. Tylko ten sposób poparcia zapewni odpowiednie utrzymanie poziomu obsługi społeczności gminy (i nie tylko gminy). W zakresie kultury w gminie, polityka władz odpowiedzialnych za jej rozwój winna doprowadzić, do rozwoju sieci bibliotek. Jedna biblioteka publiczna w gminie i mieście, źle rokuje na stan czytelnictwa i jego rozwój. Zorganizowanie punktów bibliotecznych w większych sołectwach wydaje się osiągalnym i konkretnym działaniem w poprawieniu sytuacji na przyszłość, które poprawi znacznie dostępność społeczeństwa do bibliotek.

Sport i turystyka

Sport

Działania służące rozwojowi sportu i w mieście i na terenie gminy Opatów skoncentrować należy na wzbogaceniu form działania i wyposażaniu istniejącego stadionu z obiektami towarzyszącymi i z krytym basenem. Przede wszystkim należy zadbać o odnowienie obiektów kubaturowych i doprowadzić do ich pełniejszego wykorzystania przez urozmaicenie działalności sportowej, w sensie organizacji nowych sekcji. Powstający na granicy miasta i gminy zbiornik retencyjny w Zochcinie wzbogaci gminą bazę sportową i rekreacyjną oraz może przyczynić się do rozwoju nowych w gminie dyscyplin sportu.

Utrzymać należy, a w miarę możliwości wzbogacić formy działania uczniowskich klubów sportowych. Władze gminy i społeczeństwo muszą mieć świadomość, że organizacje te są podstawową bo docierającą do najmłodszej społeczności formą krzewienia kultury fizycznej. Działalność ta w konsekwencji zaowocuje poprawą zdrowotności społeczeństwa, a także poprawą sytuacji w zakresie degradacji środowiska młodzieżowego.

Turystyka

Rozwój turystyki przede wszystkim w oparciu o walory kulturowe miasta i regionu to poważna szansa rozwoju przestrzennego i gospodarczego gminy.

Działania w zakresie rozwoju turystyki winny być inspirowane świadomością „bogactwa” jakie stanowi dla gminy podziemna trasa turystyczna, Jest to właściwie unikalna w kraju forma zabytku, której roli i wartości nie sposób przecenić.

W połączeniu z innymi cennymi i licznymi zabytkami w mieście i regionie (zwłaszcza Kolegiata w Opatowie, zamek w Ujeździe, Sandomierz) stanowi ona niedocenioną szansę rozwoju regionu.

Szeroko zakrojona promocja, niewątpliwie wymagająca środków finansowych, to pierwszy krok w działaniu wykorzystania walorów turystyki w mieście i gminie. Działania w tym kierunku połączone winny być z organizacją form agroturystyki na terenach wiejskich, co wymagać będzie pracy propagatorskiej nad uświadomieniem społeczeństwu tej szansy polepszenia warunków życia. Do akcji propagatorskiej winny włączone być wszelkie organizacje rolnicze, struktury samorządowe i rządowe odpowiedzialne za restrukturyzację i rozwój obszarów wiejskich.

Należy przekazać społeczeństwu wiedzę o sposobie organizowania gospodarstw agroturystycznych oraz o możliwościach korzystania ze środków pomocy finansowej w ich organizowaniu.

Należy obronić i wspomóc w działaniu na rzecz rozwoju turystyki Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego PTTK w Opatowie jako jedyne organizatora i propagatora turystyki w gminie i mieście. W promowaniu turystyki w gminie wykorzystać należy przede wszystkim potencjał i doświadczenie ludzi pracujących w Biurze Obsługi Ruchu Turystycznego, zwłaszcza przewodników. BORT ma swoją ciekawie urządzone i bardzo dobrze położoną siedzibę (w centrum starego Opatowa), która stanowić powinna centrum informacji i usług turystycznych. Bez odpowiednio zorganizowanej profesjonalnej reklamy na zewnątrz gminy, a zwłaszcza tablic reklamowych przy drogach, wydawnictw turystycznych, map, prospektów, informatorów nie ma szans na rozwój turystyki. O atrakcyjności gminy trzeba rozpropagować co najmniej w zasięgu województw ościennych. Jeżeli przy tych działaniach wykorzysta się dodatkowo obiekty i działania Domu Kultury w Opatowie o charakterze stałych imprez kreujących regionalną kulturę ludową (Jarmark Opatowski, Gody Opatowskie, Wojewódzki Przegląd Zespołów Artystycznych Kół Gospodyń Wiejskich) oraz muzykę młodzieżową i dziecięcą, szanse osiągnięcia rozwoju turystyki w gminie są bardzo konkretne i realne.

Do propagowania wartości kulturowych i krajobrazowych należy również wykorzystać działające w szkołach podstawowych Nr 1 i Nr 2, oraz przy LO w Opatowie Szkolne Kluby Turystyczno – Krajoznawcze.

W polityce krzewienia i rozwoju turystyki w mieście i w gminie Opatów poważnym i nader istotnym zadaniem będzie zwiększenie ilości miejsc noclegowych. W Opatowie działa tylko Schronisko PTSM w Opatowie, Hotel Amigo w Opatowie oraz Gospodarstwo Agroturystyczne w Podolu. Na tej bazie nie można opierać rozwoju turystyki. Władze gminne winny przeanalizować możliwość odtworzenia działalności domu noclegowego, prowadzonego do 1996 r. przez PTTK, lub przez pozyskanie kontrahenta na realizację inwestycji która polepszyłaby tę sytuację – hotel, motel, zajazd. W miarę prostym i realnym działaniem w tym zakresie może być organizowanie (przez gminę lub BORT) banku miejsc noclegowych w kwaterach prywatnych, z uwzględnieniem miejsc w gospodarstwach agroturystycznych, zorganizowania sieci pól namiotowych lub kempingowych o odpowiednim standardzie wyposażenia.

Handel, gastronomia, rzemiosło

Handel

Nasylenie, dostępność do placówek handlu w mieście osiągnęło bardzo dobry poziom, który wykazuje oznaki stabilizacji (tempo powstawania nowych placówek osłabło). Zaznacza się zjawisko przekształceń w sensie zmiany branż, urozmaicenia oferty towarowej. Politykę w tym zakresie wyznaczają bezwzględnie prawa wolnego rynku, a przede wszystkim to, które określa, że popyt kształtuje podaż.

Natomiast poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców terenów wiejskich w zakresie handlu nie osiągnie docelowo istotnej poprawy. Rozproszenie zabudowy, niewielkie ludnościowo miejscowości – osady nie tworzą warunków rozwoju sieci placówek handlu.

Gastronomia

Rozwój tego rodzaju usług ma szanse w powiązaniu z rozwojem funkcji turystyki i agroturystyki. Szczególnie w mieście, przy tym założeniu, muszą pójść działania służące modernizacji i przekształceniu istniejących placówek gastronomii, tak aby mogły spełniać warunki obsługi turystyki na poziomie dużo wyższym niż obecny.

Mała gastronomia, pizzerie, bary nie zaspokajają wymagań turysty, zwłaszcza jeżeli chce on usług o odpowiednim standardzie.

Dobrym kierunkiem rozwiązania tych zadań jest dla terenów wiejskich organizacja gospodarstw agroturystycznych z domową kuchnią.

Rzemiosło

Przedsiębiorczość i inicjatywa społeczeństwa uwidoczniła w ilości i różnorodności działających w mieście i gminie punktów rzemiosła bytowego, usługowego i drobnej wytwórczości daje bardzo korzystne rokowania na rozwój tej dziedziny gospodarki.

Potrzebne będzie jednak poparcie i promocja dla każdej inicjatywy tworzenia usług rzemiosła i drobnej wytwórczości, związanych zwłaszcza z obsługą rolnictwa, przetwórstwa płodów rolnych, usług bytowych. Stanowią one najtańsze miejsca pracy i znacząco ożywiają sytuację gospodarczą szczególnie na wsi.

6.3. Prognoza rynku pracy

Hipotetycznie zakładać należy, że będzie ulegać zmniejszeniu zatrudnienie w rolnictwie, co jest korzystnym kierunkiem dla regionu o korzystnych warunkach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W określeniu prognozowanego rynku pracy podkreślić należy, że ograniczeniu ulegnie tzw. zjawisko „dwuzawodowości” – brak miejsc pracy doprowadzi do regulacji w tym zakresie, ale jednocześnie może to doprowadzić do pogłębienia zjawiska przeludnienia na wsiach, a nawet doprowadzić do rozdrobnienia gospodarstw. Do zapobiegania tym niekorzystnym zjawiskom potrzebna odpowiednia polityka państwa stwarzająca warunki opłacalności produkcji rolnej, wielkotowarowej.

Najpoważniejszym problemem w zagospodarowaniu zasobów pracy miasta i gminy będzie ograniczenie zjawiska bezrobocia. Będzie to główny cel w polityce rozwoju gminy i wyznacznikiem utrzymania równowagi na rynku pracy. Na ograniczenie bezrobocia w gminie i mieście wpływać będą działania, zwłaszcza władz samorządowych w kierunku rozszerzenia miejscowego rynku pracy, przez co rozumieć można:

- kondycję finansowo – gospodarczą zakładów pracy w mieście i gminie, zwłaszcza tych wiodących jak: „Wólczanka”, OSM, „Szkłoglav”, „Grafopał”, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych, PSS „Społem”, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- wzmacnianie miejscowego rynku pracy przez popieranie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy, szczególnie związanych z gospodarką rolną i turystyką,
- podejmowanie inicjatyw służących przeprofilowaniu zawodowemu ludności celem dostosowania się do potrzeb rynku pracy i przeciwdziałaniu bezrobociu,
- promowanie miasta i gminy celem przyciągnięcia kapitału zewnętrznego,
- strategia podmiotów gospodarczych działających w pobliskich ośrodkach miejskich: Ostrowiec Św., Ożarów, Ćmielów, Sandomierz, - liczących się również jako miejsc pracy dla ludności miasta i gminy Opatów.

Kierunki rozwoju rynku pracy w gminie winny zakładać:

- korzystne uwarunkowania wynikające z funkcji miasta jako ośrodka ponadlokalnego, dobrze rokujące na rozwój rynku pracy,
- dążenie do wielokierunkowości tego rynku, a więc nie tylko sekcji działalności produkcyjnej – szczególnie popierać należy tworzenie (nawet pojedynczych) miejsc pracy w usługach turystyki, rzemiosła i drobnej wytwórczości służących obsłudze rolnictwa i ludności rolniczej,
- do 2020 r. proporcje zatrudnienia w gospodarce narodowej nie ulegną większym przekształceniom – przeważać będzie zatrudnienie w działalności produkcyjnej i rolnictwie indywidualnym, ochronie zdrowia, edukacji, handlu i naprawach.

Rynek pracy miasta i gminy charakteryzować się będzie:

- relatywnie młodymi zasobami pracy – znaczna ilość absolwentów miejscowych szkół średnich,
- dobrze przygotowana kadra zawodowa, zwłaszcza na poziomie wykształcenia średniego – efekt działalności miejscowych szkół średnich,
- znacznym zapotrzebowaniem na kadrę z wyższym wykształceniem (zwłaszcza do sekcji: ochrona zdrowia, ubezpieczenia, bankowość, edukacja, administracja) – co wiązać należy z napływem ludzi z zewnątrz.

6.4. Hipoteza warunków mieszkaniowych

6.4.1. Rozwój mieszkalnictwa

Uzależniony będzie od potrzeb wynikających:

- z prognozy demograficznej, czyli przyrostu liczby mieszkańców, zmian struktury wiekowej ludności, ilości małżeństw,

- z konieczności poprawy standardów mieszkaniowych, czyli tzw. rozgęszczenia w mieszkaniach, wyposażenia w media infrastruktury technicznej,
- zapewnienia mieszkań dla ludności ubogiej – mieszkań socjalnych.

Z prognozy demograficznej wynika, że hipotetyczne potrzeby przyrostu zasobów mieszkaniowych będą umiarkowane i docelowo wynosić będą około 400 mieszkań, w tym:

- 130 mieszkań na terenach wiejskich – przeciętnie na rok ok. 6 mieszkań (ludność wynosić będzie 5800 mieszkańców),
- 270 mieszkań w mieście – przeciętnie na rok ok. 1,3 mieszkań (ludność wynosić będzie 7600 mieszkańców).

Prognoza zakłada, że:

na terenach wiejskich:

- liczba ludności zmaleje o ok. 200 osób co nie oznacza, że we wszystkich miejscowościach zaistnieje takie zjawisko,
- na 1 izbę przypadać będzie 1 osoba,
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosić będzie 20 m²,

na terenie miasta:

- liczba ludności wzrośnie o ok. 300 osób,
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosić będzie 20 m².

Kształtowanie się przyrostu zasobów mieszkaniowych w okresie do 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 3. Miasto i gmina Opatów. Przyrost zasobów mieszkaniowych.

	Rok	Mieszkania	Izby	Pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętnie		
					Pow. użytkowa mieszk. na 1 osobę	Liczba osób na	
						1 mieszkanie	1 izbę
Jednostka	2005	1800	5200	108,0	18,0	3,30	1,15
	2010	1850	5350	109,0	18,5	3,20	1,10
	2015	1900	5600	112,0	19,0	3,10	1,05
	2020	1930	5800	116,0	20,0	3,00	1,00
	2005	2500	7350	135,0	18,5	2,90	1,00
	2010	2550	7400	140,0	19,0	2,90	1,00
	2015	2580	7500	146,0	19,5	2,90	1,00
	2020	2620	7600	152,0	20,0	2,90	1,00

Należy dodać wyjaśnienie, że hipotetyczny przyrost zasobów mieszkaniowych opracowany metodą wskaźnikową, określa docelowo stan najkorzystniejszy, osiągalny w zależności od sprzyjających uwarunkowań gospodarczych. Prognoza nie uwzględnia również ubytków zasobów ze względu na ich stan techniczny. Stąd docelowo wielkości przyrostu zasobów mieszkaniowych w mieście i gminie mogą być mniejsze.

6.4.2. Polityka mieszkaniowa

Docelowy przyrost zasobów mieszkaniowych wymagać będzie ze strony władz gminnych przede wszystkim zabezpieczenia odpowiednich terenów pod budownictwo (zwłaszcza w mieście), pod względem przygotowania planistycznego i wyposażenie w infrastrukturę techniczną.

Realizacja budownictwa rozkładać się winna na trzy grupy inwestorów:

Budownictwo indywidualne. Około 80% hipotetycznego przyrostu mieszkań tj. ok. 320 mieszkań, realizowanych środkami własnymi mieszkańców, budownictwo o niskiej intensywności (jednorodzinne, zagrodowe) w większości na terenach wiejskich).

Budownictwo spółdzielcze, zakładowe. Około 15% hipotetycznego przyrostu mieszkań tj. ok. 60 mieszkań, realizacją tego budownictwa przewiduje się na terenie miasta, w formie budownictwa wielorodzinnego, gdzie są właściwie zabezpieczone tereny dla tego rodzaju budownictwa. Realizację budownictwa za pośrednictwem spółdzielni mieszkaniowej.

Budownictwo komunalne (socjalne). Około 5% tj. ok. 20 mieszkań hipotetycznego przyrostu mieszkań winna być przeznaczona na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych dla najuboższej ludności, ze środków samorządowych. Zapotrzebowanie na te mieszkania nie będzie maleć – sytuacja gospodarcza wskazuje na pogłębianie się ubóstwa. Gmina jest co prawda właścicielem znacznej liczby mieszkań komunalnych, ale są one zasiedlone. Realizacja tego budownictwa może odbywać się w formie adaptacji istniejących budynków na cele mieszkaniowe.

Na realizację zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wpływ będą miały – dla każdej z wymienionych grup inwestorów, działania dotyczące tworzenia nowych, krajowych systemów finansowania mieszkalnictwa.

Ustalenia szczegółowe dotyczące intensywności wykorzystania terenów, struktury i wielkości mieszkań itp. w dostosowaniu do potrzeb bieżących, winny być określone na etapie sporządzania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

7. Polityka rozwoju systemu transportowego

Opatów, zgodnie z Kompleksowym Programem Rozwoju Sieci Dróg Województwa Świętokrzyskiego leży na osi korytarza transportowego o znaczeniu krajowym relacji Łódź – Kielce – Rzeszów. Korytarz ten oparty jest na drodze krajowej nr 74 (DK74) Sulejów—Kielce — Kraśnik (Lublin), przewidziany docelowo do przebudowy na parametry drogi ekspresowej Łódź – Rzeszów przez m.in. Opatów. Przyszła droga S74 zmieni swój przebieg w porównaniu z obecnym. Będzie ona stanowiła ciąg dróg krajowych:

- nr 74 (na odcinku Sulejów – Opatów),
- nr 9 (na odcinku Opatów – Lipnik) oraz,
- nr 77 (Lipnik – Sandomierz – Rzeszów).

Z Opatowa w kierunku Lublina swój przebieg zachowa dotychczasowa droga DK74. W związku z tym, na potrzeby studium przyjęto następujące nazewnictwo docelowych dróg krajowych: DK74 (S74) – jako ciąg dróg relacji Sulejów – Opatów – Sandomierz – Rzeszów, oraz DK74 – jako droga relacji Opatów – Lublin.

Ten sam program określa Opatów jako regionalny węzeł komunikacyjny i uznaje przejście drogowe przez miasto (ul. Kilińskiego, droga krajowa nr 9 /DK9/ i DK74) za jedno z „gardeł” nadrzędnego układu komunikacyjnego województwa.

Jako kierunki działań dla poprawnego funkcjonowania i rozwoju systemu transportowego na terenie gminy Opatów wyznacza się:

- weryfikacja istniejącego układu komunikacji drogowej w oparciu o obowiązujące przepisy prawne,
- współdziałanie w realizacji programu modernizacyjnego dróg krajowych w oparciu o przyjętą politykę transportową kraju,
- modernizacja istniejącej sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- utrzymanie istniejącej substancji drogowej w stanie umożliwiającym nieprzerwane i bezpieczne korzystanie z dróg przez wszystkich użytkowników,

- weryfikacja sieci dróg transportu rolniczego,
- poprawa warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- budowa nowych chodników,
- analiza możliwości budowy ścieżek rowerowych,
- budowa urządzeń komunikacji drogowej, zwłaszcza parkingów i miejsc postojowych,
- współpraca zarządu gminy z samorządem wojewódzkim i powiatowym,
- uzyskanie środków finansowych pomocowych z funduszy przeznaczonych na rozwój systemu transportowego.

7.1. Weryfikacja istniejącej sieci drogowej

W związku z planowanymi inwestycjami drogowymi obejmującymi przede wszystkim miasto Opatów, ale i część obszaru gminy, staje się konieczna weryfikacja układu dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Podjęcie decyzji o kategorii drogi (ulicy) powinno nastąpić w oparciu o analizę sieci połączeń komunikacyjnych, a nie wedle nieznanych na ogół kryteriów. Dzięki temu drogi powiatowe (zgodnie z ustawą) ustanowią połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą, a nie pełnić funkcję niemal wyłącznie dojazdu do pól.

Pilnym zadaniem jest dokonanie weryfikacji dróg gminnych. Z powielających się połączeń należy wytypować te, które są najważniejsze pod względem połączeń komunikacyjnych, aby sieć była odpowiednio rozbudowana oraz stała na właściwym poziomie technicznym.

Weryfikacja wykazu dróg pomocna będzie i pozwoli zarządom dróg na hierarchiczne posegregowanie problemów i określenie faktycznych potrzeb remontowych.

7.2. Modernizacja i przebudowa dróg krajowych

Przez gminę Opatów przebiegają dwie drogi krajowe: DK 74 i DK 9. Zgodnie z przyjętymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad planem rozwoju sieci drogowej są one przewidziane do modernizacji i przebudowy. DK 74 zostanie zmodernizowana do parametrów klasy technicznej S. Przyszła droga S 74 będzie łączyła województwo z centralnym węzłem dróg szybkiego ruchu w rejonie Łodzi oraz z Rzeszowem i dalej z obszarami Europy wschodniej i południowo-wschodniej. W ramach przebudowy tej trasy zostanie ponadto wybudowana południowa obwodnica miasta Opatowa. Na terenie gminy planowane są cztery węzły drogowe: węzeł Zochcinek łączący miast Opatów z drogą krajową DK 9, węzeł Tomaszów łączący projektowaną drogę DK 9 z gminą i miastem Opatów, węzeł Marcinkowice łączący projektowaną drogę ekspresową S 74 z drogą krajową DK 9 i węzeł Okalina łączący drogę ekspresową S 74 z projektowaną drogą krajową DK 74 (węzeł Okalina, gmina Opatów – Lublin) w parametrach GP.

Droga krajowa DK 9 projektowana jest w parametrach technicznych klasy GP. Głównym zadaniem modernizacyjnym będzie budowa zachodniej obwodnicy Opatowa. Droga ekspresowa S74 na odcinku Kielce – Opatów (do węzła Marcinkowice) i dalej na odcinku z Opatowa (węzeł Okalina) – granica gminy (kierunek Rzeszów) przebiega w nowym wariantcie. Droga ta wychodzi z gminy Opatów do gminy Wojciechowice.

W następstwie modernizacji układu komunikacyjnego w ciągach dróg krajowych nastąpi zmiana dotychczasowej numeracji wraz z ich kierunkami docelowymi. Drogi krajowe w granicach administracyjnych miasta staną się drogami miejskimi w dotychczasowych parametrach technicznych.

Miasto Opatów połączone zostanie z nadrzędnym układem komunikacyjnym za pomocą czterech węzłów.

Zarówno projektowana droga S 74, DK 9 oraz DK 74 spełniając warunki zawarte w przepisach dotyczących parametrów technicznych, którym powinny odpowiadać drogi

publiczne, będą dodatkowo obsługiwane przez drogi serwisowe. Drogi te, będą prowadziły ruch lokalny, i skomunikowane będą z drogami klas wyższych poprzez skrzyżowania oraz węzły.

Do czasu realizacji drogi krajowej DK 74 relacji Opatów – Ożarów – Lublin w nowym przebiegu droga zachowuje swój dotychczasowy przebieg w granicach administracyjnych miasta – podłączenie do węzła w Tomaszowie.

7.2.1. Prognoza ruchu

Prognoza ruchu dla dróg krajowych opracowana została dla horyzontów czasowych 2005, 2010, 2015, 2020 na bazie wyników generalnego pomiaru z 2000 r. dla istniejącej sieci dróg krajowych i przy założeniu, że do roku 2020 nie zajdą żadne zmiany oraz nie wystąpią inne czynniki mogące mieć wpływ na zmianę zachowań komunikacyjnych.

Tabela Nr 1. Prognoza ruchu na sieci dróg krajowych do roku 2020.

Nr drogi	Nazwa odcinka	Średniodobowy ruch w roku			
		2005	2010	2015	2020
DK9	Opatów (przejście)	12 970	15 502	18 033	20 600
DK9	Opatów – Lipnik	9 705	11 599	13 493	15 400
DK74	Łągów – Opatów	5 506	6 581	7 665	8 700

Największy prognozowany ruch jest przewidywany na odcinku DK9 Opatów (przejście). W roku 2010 SDR (średnie dobowy ruch) osiągnie wielkość 15 502 poj./dobę. Pozostałe drogi będą generowały mniejszy ruch, ale i tak przewyższające kryteria celowości budowy odcinków drogowych.

Podstawowe kryterium celowości budowy odcinka drogowego, które zakłada że przy ruchu tranzytowym około 300 poj./h w godzinie szczytu i przy około 30% jego udziału w całości ruchu, zostało ponad trzykrotnie przekroczone już w 1995 r., kiedy to SHR w godzinie szczytu łącznie z ruchem lokalnym wynosił ok. 1020 poj./h. Stąd inwestycje drogowe na terenie miasta oraz na wyżej wskazanych drogach krajowych poza obszarem miejskim stają się konieczne.

7.3. Kierunkowy układ komunikacyjny miasta i gminy

W kategoriach administracyjnych układ komunikacji drogowej w obszarze gminy Opatów tworzą drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

W studium przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na nadrzędny, podstawowy i uzupełniający, a także układ wewnętrzny, związany z obsługą ruchu rolniczego.

A) Docelowy układ nadrzędny:

- droga krajowa S74 w parametrach drogi ekspresowej S, wraz z południowym obejściem drogowym miasta Opatowa;
- droga krajowa DK9 w parametrach drogi GP, wraz z zachodnim obejściem drogowym miasta Opatowa;
- Droga wojewódzka DW 757 w parametrach drogi G, relacji Opatów (w tym: ul. Leszka Czarnego, ul. Szkolna) – Staszów – Stopnica
- Istniejąca DK 74 w parametrach drogi GP relacji Opatów – Ożarów – Lublin

B) Docelowy układ podstawowy:

- ulice miejskie w Opatowie, w parametrach drogi Z (obecne drogi krajowe);
- ulice miejskie w Opatowie, w parametrach drogi Z: ul. Ćmielowska, ul. Graniczna, ul. Kopernika, ul. Lipowska, ul. Mickiewicza, ul. Partyzantów, ul. Sempołowskiej, ul. Słowackiego, ul. Szeroka, ul. Świętokrzyska;
- droga powiatowa nr 0701T w parametrach drogi G relacji Opatów – Porudzie – Niemienice – Szczegło;
- droga powiatowa nr 0729T w parametrach drogi Z relacji Opatów – Wąworków – Karwów.

C) Docelowy układ uzupełniający:

- pozostałe drogi powiatowe w gminie, w parametrach drogi L: nr 0699T: Opatów – Kornacice do DK9; nr 0705T: Opatów – Jałowęsy – Niemienice; nr 0721T: Kobylany – Wymysłów; nr 0723T: Opatów – Strzyżowice – Wymysłów; nr 0724T: Kochówek – Gojców; nr 0726T: Opatów – Podole – Małoszyce – Grocholice; nr 0727T: Opatów – Przeuszyn – Ćmielów; nr 0730T: Kolonia Okalina – Malice – Pielaszów; nr 0733T: Balbinów – Nikisiałka – Lipnik; nr 0734T: Wojciechowice – Gierczyce – Nikisiałka; nr 0770T: Kobylany – Modliborzyce; nr 0772T: Wszechświęte – Bogusławie; nr 0775T: Oziembłów – Modliborzyce;
- drogi gminne w parametrach drogi L i D.

D) Docelowy układ wewnętrzny:

- Drogi transportu rolniczego;
- Pozostałe drogi dojazdowe.

Układ nadrzędny, w połączeniu z układem podstawowym ulic, zapewnią poprawę funkcjonowania systemu drogowo – ulicznego wyprowadzając ruch tranzytowy z obszaru miasta i równocześnie zapewnia powiązania układu dróg zamiejskich z ulicami miasta Opatowa.

Obecny układ drogowy gminy, który został wykształcony poprzez drogi krajowe, wojewódzka jak i powiatowe w rejonie Opatowa, tworzą wyraźny układ promienisty ze zbieżnością do miasta. Nie daje to możliwości wyszukania w istniejącym układzie „tras zastępczych” dla ruchu tranzytowego i omięcia miasta.

Możliwość etapowania inwestycji upatruje się jedynie w budowie obwodnicy zachodniej (Radom - droga ekspresowa) jako drogi jednojezdniowej, oraz jednojezdniowego odcinka trasy drogi ekspresowej od wlotu obwodnicy zachodniej do wlotu w istniejącą drogę Nr 9 Radom - Rzeszów. Niekompleksowość i niespójność realizacji układu, w każdym innym etapowym doraźnym rozwiązaniu spowoduje powrót ruchu tranzytowego na ulice miasta. Obowiązujące rozporządzenie Rady Ministrów zmieniające rozporządzenie w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych zawiera drogę DK74(S74), jako jedną z 18 dróg ekspresowych w Polsce. Jednak w aktualnym Indykatorywnym wykazie projektów dla Programu Operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” przyszła droga DK74(S74) znalazła się na liście rezerwowej. Orientacyjny koszt przebudowy całego odcinka Sulejów – Opatów – Rzeszów wyniesie ok. 1 mld euro. Inwestycja jest planowana na lata 2008 – 2015.

Usprawnienie tranzytu wewnątrzmiastowego i ruchu wylotowego z miasta można osiągnąć poprzez budowę i modernizację polegającą głównie na:

- przełożeniu ul. Kościuszki do wlotu drogi krajowej Nr 757 ze Staszowa,
- nowoprojektowana wschodnia obwodnica miasta od ulicy 1-go Maja przez skrzyżowanie z ulicą Sempołowskiej do włączenia w ul. Sienkiewicza;
- budowie obwodnicy północnej miasta od ul. 1 Maja do ul. Kościuszki.

Realizacja wyszczególnionych odcinków spełni generalne wymagania odnośnie przebiegu głównych ulic miejskich w układzie przez uzyskanie:

- trasy o jednolitym i płynnym kształcie geometrycznym,
- skrócenie czasu przejazdu przez miasto dla ruchu lokalnego, miejskiego,
- bezpośredniej, jednoznacznej wymiany ruchu w węzłach (na skrzyżowaniach).

Przełożenie ul. Kościuszki warunkuje usprawnienie tranzytu lokalnego wewnątrz miasta oraz wyprowadzenie ruchu z jego wewnątrzmijskich źródeł i włączenie w układ zewnętrzny dróg krajowych (obwodnice miasta). Możliwość realizacji trasy ogranicza proponowane przejście drogi przez wzgórze z usytuowanym tam w odległości 40 – 70 m klasztorem O.O. Bernardynów objętym ścisłą kontrolą konserwatorską. Ponadto wzgórze klasztorne, przez które przebiegałaby projektowana ulica jest pierwotnym miejscem osadniczym na terenie miasta, datowanym na 1030 r. W związku z tym nie jest wykluczona na tym terenie obecność znalezisk archeologicznych. Przepisy ustawy o ochronie dóbr kultury zobowiązują w takich wypadkach do wstrzymania wszelkich prac prowadzonych w terenie do czasu zbadania, udokumentowania i zabezpieczenia znaleziska.

Przewiduje się, że realizacja docelowego układu komunikacyjnego a zwłaszcza obecność drogi ekspresowej, wywrze istotny wpływ na gospodarkę przestrzenną. Droga szybkiego ruchu będzie znacząco wpływać na wartość terenu w jej sąsiedztwie. Może stać się motorem procesów urbanizacyjnych tych terenów i należy to wykorzystać. Podniesie wartość i atrakcyjność transportową terenu, szczególnie w sąsiedztwie węzłów i wzdłuż dróg połączonych z DSR przez te węzły. Jednocześnie przy założeniu lokalizacji zabudowy przemysłowo – składowej (obiektów niewrażliwych) nastąpi kanalizacja przestrzenna ruchu uciążliwego, gdyż ruch drogowy wywołany przez składy, magazyny i inne obiekty wywołujące duże zapotrzebowanie na transport, po najkrótszej drodze znajdzie się na drodze przeznaczonej do prowadzenia ruchu tranzytowego. Uwarunkowania te powinny być praktycznym wskaźnikiem w kształtowaniu zagospodarowania gminy.

7.3.1 Zmiana kategorii dróg

Zmiany kategorii dróg następowaliby w wyniku sukcesywnej realizacji obejść drogowych miasta i dotyczyłyby przede wszystkim miasta Opatowa. W związku z tym, po realizacji wyżej wymienionych założeń modernizacji i przebudowy układu komunikacyjnego miasta i gminy proponuje się następujące zmiany kategorii dróg:

- ul. Kościuszki (z drogi krajowej na drogę gminną);
- ul. Legionów (z drogi krajowej na drogę gminną);
- ul. Kilińskiego (z drogi krajowej na drogę gminną);
- ul. Sienkiewicza, do połączenia z projektowaną wschodnią obwodnicą miasta (z drogi krajowej na drogę gminną);
- ul. 1 Maja, do połączenia się z projektowaną wschodnią obwodnicą miasta (z drogi krajowej na drogę gminną);
- wschodnia obwodnica miasta, od węzła Okalina do połączenia z ul. 1 Maja (DK74) jako droga powiatowa;

7.4. Modernizacja sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych

Drogi powiatowe i gminne stanowią komunikację lokalną, obsługującą tereny osadnicze i działalności rolniczej. Zapotrzebowanie na sieć i przewozy pokrywają popyt pod względem ilości połączeń i obsługi terenu lecz wymagają modernizacji przede wszystkim w zakresie wprowadzenia chodników na terenie zabudowy i odwodnienia.

Uwarunkowaniem techniczno - ekonomicznym modernizacji dróg i ulic są zbyt wąskie pasy drogowe (uliczne) uniemożliwiające wprowadzenie w przekrój systemu odwodnienia, ścieżek rowerowych a nawet chodników dla ruchu pieszego.

Usprawnienie układu wewnętrznego Opatowa jest na ogół znacznie ograniczone przede wszystkim ze względu na istniejące zainwestowanie miejskie i zabytkowy charakter miasta. Wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji wymagają wykupów znacznych terenów prywatnych. Działalność w zakresie poprawy stanu istniejącego ulic przez wiele lat sprowadzała się do budowy i remontów nawierzchni. Większość ulic w mieście nie ma właściwych parametrów. Są to ulice o wąskich pasach i nieregularnych liniach rozgraniczających. Dotyczy to przede wszystkim ulic w najbliższych rejonach centrum miasta.

Zakłada się ukierunkowanie działań ze szczególnym wskazaniem na racjonalne wykorzystanie istniejącego zainwestowania lokalnego układu komunikacyjnego zgodnie z kierunkiem planowanych przemian poprzez ukierunkowanie planów modernizacji i restrukturyzacji ciągów, których znaczenie w układzie podstawowym miasta i gminy będzie wzrastać w zależności od przyjętych priorytetów rozwoju gospodarczego obszarów. Dobór parametrów technicznych modernizowanych dróg winien spełniać warunek równomiernego obciążenia sieci w zależności od przypisanym drogom (i ulicom) funkcji. Przy okazji każdej modernizacji należy uwzględniać wykonanie urządzeń dla ruchu osób niepełnosprawnych.

7.5. Poprawa stanu istniejących nawierzchni dróg

Jakość nawierzchni drogowych jest ogólnie niezadowalająca, z szybko postępującą w czasie jej dalszą degradacją. Środki przeznaczane na likwidację zaległości remontowych stanowią niewielką część szacowanych potrzeb. Powoduje to stały wzrost występowania odcinków o złym stanie technicznym. Zahamowanie degradacji generalnie sprowadza się do zabiegów przywracających nośność na odcinkach, które ją utraciły. Zaniechanie zabiegów powierzchniowych jako remontów bieżących po 1 – 2 latach kwalifikuje nawierzchnię do zabiegów cięższych, przynoszących również poprawę cech powierzchniowych i innych parametrów eksploatacyjnych lecz o wiele bardziej kosztownych.

Na degradację stanu istniejącego duży wpływ ma niekompleksowe wykonanie robót drogowych. Układaniu nawierzchni na ogół nie towarzyszą takie prace jak równanie poboczy, oczyszczanie i udrażnianie rowów, czyszczenie przepustów, modernizacja chodników. Niekompleksowe wykonanie robót nie poprawia standardu drogi, jak też nie zapobiega dalszej jej degradacji. Niejednokrotnie wykonanie drobnych, niekosztownych zabiegów utrzymaniowych takich jak zapewnienie drożności odwodnienia czy szczelności nawierzchni może przedłużyć żywotność dróg i obiektów mostowych. Dotkliwie zaznacza się brak przydziału środków z subwencji na drogi o nawierzchni gruntowej jako wykonujących małą pracę przewozową (ruch jest sporadyczny), a których udział w ogólnej długości dróg na obszarze gminy jest znaczny. Jako kryterium podziału funduszu subwencji uznano drogi twarde, które są istotnie obciążone ruchem i które wymagają odpowiednich zabiegów utrzymaniowych, aby nie uległy dekapitalizacji, podczas gdy zamiejskie drogi gminne posiadają zaledwie 6,7% nawierzchni twardych bitumicznych w ogólnej ich długości.

Utrzymanie wszystkich dróg na tym samym poziomie nie jest wskazane ze względów ekonomicznych. Określenie parametrów modernizacyjnych i poziomu utrzymania zależy powinna od przypisanej jej funkcji w układzie sieci.

7.6. Drogi transportu rolniczego

Do zadań modernizacyjnych należałoby włączyć sieć dróg transportu rolniczego ważnych dla gminy ze względu na typowo rolniczy charakter zagospodarowania. Proponuje się przyporządkowanie istniejących dróg rolniczych klasyfikacji funkcjonalnej, która może stać się pomocna dla właściwego projektowania sieci z uporządkowaniem jej na obszarach wiejskich oraz podejmowaniu decyzji odnośnie kolejności modernizacji.

Klasyfikacja funkcjonalna dróg rolniczych

- główne drogi rolnicze: drogi publiczne powiatowe i lokalne pełniące funkcję zbiorczych dróg rolniczych,
- drogi zbiorcze: drogi nie publiczne, zbiorcze niższego rzędu, przejmujące ruch z dróg pomocniczych,
- drogi pomocnicze: tzw. technologiczne, umożliwiające dojazd bezpośrednio do pól.

Ustalone funkcje pozwolą na dostosowanie geometrii, (głównie przekroju poprzecznego) do przewidywanego natężenia ruchu i parametrów korzystających z nich pojazdów a także na ustalenie grubości nawierzchni.

Wymagania techniczne jakim powinny odpowiadać poszczególne odcinki sieci dróg transportu rolniczego, zapewniające warunki dojazdu do pola zmechanizowanego sprzętu i maszyn rolniczych oraz przystosowanie ładowności środków transportowych przedstawia:

Tabela Nr 2. Wymagania techniczne dróg transportu rolniczego.

Klasa funkcjonalna	Klasa techniczna	Przekrój drogi	Szerokość jezdni (m)	Obciążenie nawierzchni (kN/oś)	Rodzaj nawierzchni
główne	Z lub L	dwupasowa	5,5	80	twarde ulepszone
zbiorcze	L lub D	dwupasowa	5,0	60	utwardzona
		jednopusowa	3,5 z zatokami mijania		
pomocnicze	D	jednopusowa	3,0 lub 3,5	nie określa się	gruntowa ulepszona

Koszt budowy nowych dróg przy niewielkim ruchu lokalnym (sezonowe obciążenie ruchem) powodują, że planowanie rozwoju dróg obsługujących rolnictwo powinno odbywać się w oparciu o istniejącą sieć połączeń. Program modernizacji winien uwzględniać kolejność zgodną z klasą funkcjonalną:

1. drogi główne – położone w ciągu dróg powiatowych (publicznych),
2. drogi zbiorcze,
3. drogi pomocnicze - bezpośredniej obsługi pól.

Wskazane jest dla dróg zbiorczych stosowanie tanich konstrukcji nawierzchni z materiałów odpadowych i miejscowych oraz określenie trwałości nawierzchni mając na uwadze sezonowość obciążenia ruchem. Warunkiem takiego działania jest przeprowadzenie remontów w czasie nasilenia prac polowych i po sezonie.

Drogi pomocnicze, ze względu na to, że obsługują niewielkie powierzchnie użytków rolnych i mogą być czasowo zmieniane, w zasadzie nie powinny być trwale umocnione. Prace utrzymaniowe na tych drogach będą wystarczające, jeżeli sprowadzą się do profilowania z odwodnieniem i ewentualnym ulepszeniem nawierzchni gruntowej przez stabilizację mechaniczną. Wymagane jest, aby wszystkie drogi rolnicze, bezpośrednio połączone

z drogami publicznymi miały na odcinkach co najmniej 50 m nawierzchnię twardą powodującą wstrząsowe oczyszczanie kół pojazdu oblepionych ziemią.

Wiele dróg można wykonać sposobem gospodarczym, tym bardziej, że w rolnictwie istnieją ku temu pewne możliwości techniczne (np. mechaniczna stabilizacja gruntu) pod warunkiem zapewnienia fachowego, kontrolowanego wykonawstwa tych robót.

Racjonalne ukształtowanie sieci dróg transportu rolniczego i poprawa ich stanu technicznego przyczyni się do osiągnięcia szeregu korzyści:

- obniżenie kosztów eksploatacji pojazdów i maszyn rolniczych przez zmniejszenie zużycia ilości paliwa, ogumienia, zwiększenie trwałości i niezawodności pojazdów, obniżenie kosztów i częstotliwości napraw,
- oszczędności czasu, ludzi, sprzętu i przewozu ładunków dzięki zwiększeniu prędkości jazdy,
- oszczędności na kosztach przewozu wynikającej z wykorzystania nominalnej ładowności pojazdów,
- zmniejszenie strat w uprawach przez likwidację stałych lub czasowych objazdów nieprzejezdnych odcinków dróg,
- zwiększenie intensywności produkcji rolnej na terenach trudnodostępnych.

7.7. Bezpieczeństwo ruchu

Na poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego istotny wpływ ma zarządzanie i organizowanie ruchu dla każdej kategorii dróg.

Cztery szczeble zarządzania drogami i trzy szczeble zarządzania ruchem wymagać będą umiejętności koordynacji i negocjacji, przy niejednokrotnie wspólnych lub rozbieżnych interesach. Jednolitość informacji drogowej na wszystkich kategoriach dróg, czytelność oznakowania poziomego i pionowego, instalowanie urządzeń sterujących ruchem pieszym jak również urządzeń bezpieczeństwa ruchu oraz stosowanie prawidłowych rozwiązań drogowo – ruchowych winny być przedmiotem bieżącej współpracy służb i administracji drogowej wszystkich szczebli.

Wg ustawy o drogach publicznych zarządzanie drogami publicznymi może być przekazywane między zarządcami w trybie porozumień. Taka regulacja prawna stwarzać będzie ogromne możliwości, dzięki którym samorządowe władze gminne, powiatowe i wojewódzkie oraz administracja państwowa mogą na różnych obszarach wypracować najdogodniejsze rozwiązania dotyczące zarządzania organizacją ruchu.

Główne działania poprawy warunków i bezpieczeństwa ruchu drogowego objąć powinny:

- ujednoczenie standardu oznakowania pionowego (folia o podwyższonej odbliaskowości) i poziomego (masy plastyczne układane na zimno w miejscach, w których to oznakowanie nie wytrzymałe rocznego cyklu malowania),
- zapewnienie widoczności na wlotach skrzyżowań, wjazdach przez ich modernizację i usuwanie wszelkiego rodzaju przeszkód ograniczających widoczność,
- likwidację kolein nawierzchni drogowych,
- stosowanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu,
- uspokojenie ruchu w obszarach zurbanizowanych poprzez kompleksowe zastosowanie rozwiązań technicznych i inżynierskich, mających na celu spowolnienie ruchu,
- oddzielenie ruchu pieszego od kołowego poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych i ogrodzeń ochronnych,
- ochronę dróg i mostów przed nadmierną eksploatacją i zniszczeniem przez przeciążone pojazdy ciężarowe poprzez wdrożenie systemu kontroli ich ciężaru i nacisków osi,

- ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem otoczenia dróg poprzez przestrzeganie prawidłowych zasad lokalizowania budynków mieszkalnych, przemysłowych i usługowo – handlowych w pobliżu drogi.

Przedstawione powyżej zadania i działania na rzecz bezpieczeństwa ruchu wynikają z przyjętej strategii krajowej.

Do głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego (problem ogólnokrajowy) należą przejścia dróg zamiejskich, zwłaszcza krajowych przez małe miasta o ukształtowanym historycznie układzie urbanistycznym i komunikacyjnym oraz związane z tym zagrożenia pieszych. Wiąże się to w sposób oczywisty z wielofunkcyjnością i niedostosowaniem parametrów drogi jako odcinka ulicy miejskiej do panującego obecnie ruchu.

Radykalnej poprawy można oczekiwać dopiero po przeniesieniu ruchu tranzytowego na projektowane obejścia drogowe Opatowa.

Działaniem doraźnym, wynikającym z pilnej potrzeby łagodzenia uciążliwości związanych z rosnącym ruchem, stała się wykonana i przewidywana modernizacja skrzyżowań dróg krajowych mająca na celu usprawnienie przejazdu, które to decyduje o zanieczyszczeniu powietrza i klimacie akustycznym w tych rejonach.

Wobec faktu odległej realizacji trasy obwodnicy zachodzi potrzeba ochrony rozwiązań istniejących i konieczność realizacji zadań modernizacyjnych, polegającego na likwidacji krytycznego punktu jakimi są przedmiotowe skrzyżowania. Realizacja robót - stosownie do możliwości finansowych obejmująca między innymi wprowadzenie segregacji ruchu (pasy dla prawo i lewo-skrętów), wprowadzenie sygnalizacji świetlnej, rokuje przyniesienie znacznych efektów. Wykonanie zamierzonych inwestycji podniesie bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz zwiększy płynność przejazdu, przyczyniając się tym samym do poprawy warunków w otoczeniu.

Modernizacja obydwu skrzyżowań jest celowa, gdyż dotychczasowe, negatywne oddziaływania ulegną poprawie, a inne nie pogorszą się.

7.8. Ruch pieszy i rowerowy

Potrzeba oddzielenia ruchu pieszego od ruchu pojazdów samochodowych jest koniecznością, a tworzenie systemów niezależnych dla obu użytkowników jest w pełni uzasadnione. Aby wydatnie ograniczyć istniejące zagrożenie ruchu pieszego i zapewnić niezbędną wygodę poruszania się, celowym staje się budowa chodników przy wszystkich kategoriach dróg na odcinkach przechodzących przez tereny zabudowane oraz jako dojścia do przystanków autobusowych. Zastępczym, lecz nie całkowicie bezpiecznym azylem dla pieszych są bitumiczne pobocza jezdni przy drogach o charakterze dróg zamiejskich.

Potrzeba realizacji chodników jednostronnych lub obustronnych w zależności od potrzeb obsługi zabudowy, występuje generalnie na wszystkich ulicach miasta poza centrum. Są to ulice: Ćmielowska, Widok, Lipowska, Żeromskiego, Słoneczna, Klasztorna, Bernardyńska, Konopnickiej, 1-go Maja, Czernika, Mickiewicza, Szpitalna, Legionów (od wlotu ul. Czernika), Sempołowskiej, 16-go Stycznia, Cmentarna, Leszka Czarnego, Starowałowa, Górna, Jagiełły, Partyzantów (częściowo), Cegielniana, Słowackiego (od wlotu ul. Polnej i Nowopolnej), Sienkiewicza (od wlotu ul. Kopernika), Zacisze oraz osiedle „Kopernika II” z ulicami: Szydłowieckiego, Mendyka, Grudnia, Batalionów Chłopskich, Hejnickiego, hm. Czerwińskiego.

Popularność ruchu rowerowego nie tylko w celach rekreacyjno – turystycznych lecz przede wszystkim w podróżach codziennych, wskazuje na celowość budowy ścieżek rowerowych.

Tworzenie infrastruktury dla ruchu rowerowego należałoby zacząć od koncepcyjnego projektu układu tras rowerowych uwzględniającego potrzeby, istniejące możliwości, lokalne uwarunkowania oraz specyfikę miasta i gminy.

Dla ruchu rowerowego w obrębie centralnej części miasta brakuje terenów aby utworzyć drogi dla rowerzystów. Istnieje realna możliwość wyznaczenia nielicznych odcinków dróg lub ścieżek, które stanowić miałyby pasy ruchu przeznaczone wyłącznie dla rowerów. Do czasu budowy obwodowego układu zewnętrznego, rowerzyści poruszać się będą po drogach krajowych wspólnie z ruchem samochodowym. Pozyskanie terenu na wyodrębnione, przeznaczone tylko dla rowerzystów trasy wydaje się na dzień dzisiejszy mało realne. Szcupłość szerokości pasów drogowych istniejących ulic również nie pozwala na wprowadzenie ścieżek rowerowych w przekrój uliczny.

Szlaki rowerowe:

Przez miasto i gminę opatów przebiegają następujące szlaki rowerowe

a) okolic Opatowa:

- Szlak czerwony: Opatów - Podole - Jacentów - Sadowie – Opatów – 28 km,
- Szlak niebieski: Opatów - Strzyżowice - Tęcza - Ujazd - Boduszów - Ublinek - Włostów – Opatów – 38,
- Szlak zielony: Opatów - Nikisiałka Mała - Międzygórz - Włostów - Tudorów – Opatów – 30 km,

b) okolic Sandomierza:

- Szlak żółty: Żółty: Sandomierz - Chwałki - Radoszki - Bachaczów - Zagrody - Pęczyny - Dobrocice - Pielaszów - Męczenie - Malice Kościelne - Nikisiałka Mała - Karwów - Wąworków - Opatów - 31 km,

c) Ponadlokalne

- Rowerowy szlak architektury obronnej: Końskie - Modliszewice - Kazanów - Sielpia - Miedziera - Smyków - Grzymałów - Stachura - Malmurzyn - Oblęgór - Oblęgorek - Chełmce - Podzamcze Piekoszowskie - Piekoszów - Szewce - Jaskinia Raj - Chęciny - Podzamcze Chęcińskie - Mosty - Bolmin - Małogoszcz - Mieronice - Brzegi - Sobków - Mokrsko - Kotlice - Motkowice - Stawy - Imielno - Skowronno - Pińczów - Młodzawy - Chroberz - Stradów - Pełczyska - Jurków - Wiślica - Chotel Czerwony - Radzanów - Szczaworyż - Kąty - Stopnica - Oleśnica - Święcica - Rytwiany - Golejów - Staszów - Kurozwęki - Katuszów - Szydłów - Chańcza - Rembów - Iwaniska - Ujazd - Konary - Klimontów - Ossolin - Samborzec - Sandomierz - Kichary Nowe - Ocinek - Dacharzów - Międzygórz - Tudorów - Okalina - Opatów - Lipowa - Ptkanów - Rosochy - Ćmielów - Podgrodzie - Ćmielów - Trębanów - Małoszyce - Wszechświęte - Jacentów - Sadowie - Czerwona Góra - Janowice - Sarnia Zwola - Grzegorzowice - Serwis - Baszowice - Dębno - Bodzentyn - Psary - Klonów - Masłów - Kielce - 500,5 km,
- Szlak rowerowy „Przez Góry Świętokrzyskie”: Cedzyna - Mąchocice - Ciekoty - Wilków - Bodzentyn - Tarczek - Łomno - Mirocice - Nowa Słupia - Grzegorzowice - Janowice - Biskupice - Zochcinek - Opatów - 83,8 km,
- Szlak Rowerowy Berlin – Lwów: Ujazd – Iwniska – Tęcza – Planta – Sobiekurów – Wymysłów – Józefów Strzyżowice – Czerniaków Opatowski – Opatów – Lipowa – Podole – Małoszyce – 27 km (powiat opatowski).

Planowane jest utworzenie kolejnego szlaku o znaczeniu ponadlokalnym (międzynarodowym) przebiegającego przez miasto – Szlak Bursztynowy Greenways prowadzącego przez Polskę, Słowację i Węgry śladami starożytnego szlaku, którym transportowano bursztyn z nad Morza Bałtyckiego nad Adriatyk.

Szlaki piesze:

- Szlak niebieski Gołoszyce – Dwikozy: Gołoszyce PKS - Opatów PKS (14,0) - Karwów (21,0) - Malice Kościelne (25,0) - Pielaszów (29,0) [skrzyżowanie ze szlakiem zielonym] - Dacharzów (36,0) - Kichary Nowe (46,0) - Dwikozy PKS (50,0) (połączenie ze szlakiem czerwonym) - 50 km.

7.9. Urządzenie terenów komunikacji

Zapotrzebowanie na miejsca postojowe zwiększa się wraz ze wzrostem motoryzacji. Wskazuje się na konieczność ich lokalizacji przy obiektach handlu, usług (zwłaszcza kościoły i cmentarze) i administracji. Pełne zaspokojenie potrzeb postojowych w obszarze miasta jest praktycznie niemożliwe już na dzień dzisiejszy.

Szacunkowe wyliczenie potrzeb postojowych dla rejonu centrum (śródmieście) przedstawia się następująco przy założeniach:

- docelowa prognoza motoryzacyjna: jeden samochód osobowy na rodzinę, czyli 400 samochodów na 1000 mieszkańców osiągnięte zostanie około 2008 – 2010 roku,
- prognoza demograficzna przyjmuje w 2010 roku liczebność miasta na 7,4 tys. mieszkańców, co daje $7,4 \times 400 = 2960$ samochodów w mieście,
- ruch związany z centrum stanowi 50% ogólnego ruchu, tj. $2960 \times 0,5 = 1480$ samochodów z ruchu związanego z centrum,
- w warunkach pełnego zaspokojenia potrzeb, pojemność parkingów na terenie śródmieścia powinna wynosić do ok. 20% liczby samochodów zarejestrowanych w mieście, czyli ok. 500 miejsc parkingowych.

Ze względu na ograniczone możliwości należy wykorzystać rezerwy tkwiące w stanie istniejącego zagospodarowania i zainwestowania przez:

- zwiększenie pojemności parkingowej przez odpowiednie kształtowanie geometryczne,
- zróżnicowanie wymiarowania miejsc postojowych (miejsca postojowe dla małych samochodów),
- wprowadzenie lekkich rodzajów nawierzchni (mniej kosztownych i mniej uciążliwych dla otoczenia).

8. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

8.1. Elektroenergetyka

- W perspektywie kilku lat nadal Głównym Punktem Zasilania miasta i gminy będzie GPZ 110/15 kV „Opatów” zlokalizowany w północno – wschodniej części miasta. Przebiegi linii Wysokich Napięć:
 - 110 kV „Ostrowiec – Opatów” - istniejąca,
 - 110 kV „Opatów – Klimontów” - projektowana,za pomocą których GPZ „Opatów” włączony jest w krajowy system elektroenergetyczny nie ulegną zmianie. Przebiegająca przez gminę linia WN 400 kV nie stanowi źródła zasilania gminy.
- Układ głównych linii magistralnych kablowych 15 kV oraz napowietrznych zasilających miasto:
 - 15 kV „Opatów – Miasto”,
 - 15 kV „Opatów – Kotowskiego”,i zasilających obszar gminy:
 - 15 kV „Opatów – Ożarów”,
 - 15 kV „Opatów – Ćmielów – Ożarów”,
 - 15 kV „Opatów – Waśniów”,
 - 15 kV „Opatów – Iwaniska”,
 - 15 kV „Opatów – Klimontów I”,
 - 15 kV „Opatów – Klimontów II”,
 - 15 kV „Opatów – Cukrownia Włostów”,
 - 15 kV „Opatów – Leszczków Ujęcie Wody”,również pozostanie bez zmian.
- Perspektywiczny wzrost zapotrzebowania mocy przez nowych odbiorców energii elektrycznej, jak również zapewnienie dostaw energii istniejącym odbiorcom o właściwych parametrach i spełnienia wymogów z zakresu ochrony przeciwporażeniowej realizowany będzie poprzez:
 - budowę stacji transformatorowych napowietrznych 15/0,4 kV na obszarach wiejskich,
 - budowę stacji transformatorowych wewnętrznych 15/0,4 kV na obszarach intensywnej zabudowy,
 - budowę linii średniego napięcia, kablowych do zasilania stacji wewnętrznych, napowietrznych do zasilania stacji napowietrznych,
 - budowę linii niskiego napięcia kablowych, napowietrznych do zasilania poszczególnych odbiorców i oświetlenia ulicznego,
 - budowę i modernizację istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia, która jest przestarzała o zaniżonych parametrach napięciowych, zbyt długie obwody nie spełniają warunków skutecznej ochrony przeciwporażeniowej.

- Rzeszowski Zakład Energetyczny opracował program poprawy warunków napięciowych w gminie poprzez reelektryfikację sieci elektroenergetycznych polegającą na budowie nowych stacji transformatorowych (trafo), linii średniego napięcia (ŚN), linii niskiego napięcia (n.n.), oraz poprzez remont kapitalny linii niskiego napięcia w miejscowościach:
 - Marcinkowice:
 - budowa 2 stacji trafo,
 - budowa 0,6 km linii ŚN,
 - budowa 0,2 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 3,1 km linii n.n.,
 - Karwów:
 - budowa 1 stacji trafo,
 - budowa 0,2 km linii ŚN,
 - budowa 0,1 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 5,3 km linii n.n.,
opracowany jest projekt techniczny na w/w inwestycje.
 - Adamów – Studzianki:
 - budowa 3 stacji trafo,
 - budowa 2,3 km linii ŚN,
 - budowa 0,3 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 7,7 km linii n.n.,
 - Nikisiałka Mała:
 - budowa 1 stacji trafo,
 - budowa 0,3 km linii ŚN,
 - budowa 0,1 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 2,9 km linii n.n.,
 - Nikisiałka Duża:
 - budowa 3 stacji trafo,
 - budowa 1,3 km linii ŚN,
 - budowa 0,3 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 4,5 km linii n.n.,
 - Rudnik:
 - budowa 2 stacji trafo,
 - budowa 1,7 km linii ŚN,
 - budowa 0,2 km linii n.n.,
 - remont kapitalny 3,5 km linii n.n.,
 - Podole:
 - budowa 4 stacji trafo,
 - budowa 1,2 km linii ŚN,
 - budowa 0,4 km linii n.n.,
 - Wąworków:
 - budowa 2 stacji trafo,
 - budowa 1,1 km linii ŚN,
 - budowa 0,2 km linii n.n.,
 - Rosochy:
 - budowa 3 stacji trafo,
 - budowa 1,8 km linii ŚN,
 - budowa 0,3 km linii n.n.,

- Kochów:
 - budowa 1 stacji trafo,
 - budowa 0,2 km linii ŚN,
 - budowa 0,8 km linii n.n.,
 opracowany jest projekt techniczny na w/w inwestycje.
- Rzeszowski Zakład Energetyczny jest zobowiązany mocą ustawy z dnia 10 kwietnia „Prawo Energetyczne” (Dz.U. Nr 54 z dnia 4.06.1997 r.) do opracowania „Planu rozwoju” w zakresie obecnego i perspektywicznego zapotrzebowania na energię elektryczną na obszarze swego działania. Opracowany plan rozwoju może wprowadzić zmiany w w/w zamierzeniach inwestycyjnych RZE S.A.
- Na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych i poziomy hałasu nie mogą przekraczać niżej wymienionych wartości:
 - natężenie pola elektrycznego – 1 KV/m;
 - natężenie pola magnetycznego – 60A/m;
 - dopuszczalny poziom dźwięku dla obszarów ochrony uzdrowiskowej, terenów szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży – 45 dB w dzień i 40 dB w nocy;
 - dopuszczalny poziom dźwięku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej, zabudowy zagrodowej oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych poza miastem – 50 dB w dzień i 45 dB w nocy
- Lokalizacja projektowanych obiektów w stosunku do istniejących i projektowanych urządzeń elektroenergetycznych winna odpowiadać wymogom zawartym w aktualnych przepisach budowy urządzeń elektrycznych i normach PN-E-05100-1:1998 i PN-76/E-05125.
- W przypadku występowania kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi sieci te należy przystosować do nowych warunków pracy – wymagane oddzielne porozumienie inwestorów obiektów z RZA S.A. Rejon Energetyczny Staszów.

8.2. Zaopatrzenie w gaz

Przebieg gazociągu wysokoprężnego Ø 350 CN 40 Sandomierz – Ostrowiec Św., zrealizowane stacje redukcyjno – pomiarowe I⁰ i II⁰ w Opatowie, Lipowej i Włostowie oraz sieć średnioprężna stwarzają potencjalne możliwości pełnej gazyfikacji obszaru gminy.

8.3. Zaopatrzenie w ciepło

Jako podstawowy kierunek wskazuje się zasadę racjonalnej decentralizacji źródeł ciepła (co jest odejściem od obowiązującej w Planie Ogólnym Miasta koncepcji centralnej ciepłowni.

Przy tak postawionym założeniu należy:

- Kontynuować i wspierać podjęty przez miasto kierunek modernizacji istniejących kotłowni osiedlowych, szkolnych i zakładowych wykorzystujących jako paliwo głównie gaz oraz inne czynniki grzewcze (olej, węgiel),
- Racjonalizować pokrycie potrzeb ciepłych poprzez:
 - wykorzystanie istniejących rezerw ciepłych w istniejących obiektach,
 - modernizację istniejącej sieci ciepłej (wymiana na sieć preizolowaną).

8.4. Zaopatrzenie w wodę

Pełne pokrycie bilansowych potrzeb gminy jest możliwe w oparciu o istniejące udokumentowane zasoby wód wglębnych.

Należy:

- zrealizować wodociąg grupowy „Lipowa” w oparciu o istniejące ujęcie wód wglębnych na terenie P.P.U.H. „AGROSAD” który jest jego właścicielem obejmując sołectwa Lipowa, Rosochy, Podole, Kornacice,
- zrealizować sieć wodociągową dla sołectw Jurkowice i Marcinkowice,
- dokonać wymiany starej sieci żeliwnej na terenie miasta Opatowa i odcinka zamulonej sieci wodociągowej „Kobylany”.

8.5. Gospodarka ściekowa

Podstawowym zadaniem na okres perspektywiczny będzie stworzenie systemu odbioru i zagospodarowania ścieków sanitarnych obszaru gminy.

Istniejący potencjał w postaci zrealizowanej oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej w mieście Opatowie o przepustowości 1950 m³/h a wykorzystywanej w 25%, i możliwość dalszej jej rozbudowy – II etap do 3450 m³/h, stworzy takie potencjalne możliwości.

Elementem wspomagającym winny być:

- istniejąca oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna Sadowniczego Zakładu Doświadczalnego Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Lipowej po przejęciu przez gminę która mogłaby zagospodarować ścieki z północnej części gminy (sołectwa: Kornacice, Podole, Rosochy, Lipowa),
- projektowana oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna Kobylany obsługująca południowo – zachodnią część gminy.

W oparciu o w/w istniejące i projektowane oczyszczalnie ścieków wyznacza się dwa podstawowe obszary w których będą stosowane grupowe systemy oczyszczania ścieków:

- I. Obszar systemowy zlewni oczyszczalni ścieków Opatów,
- II. Obszar systemowy zlewni oczyszczalni ścieków Lipowa,

Jednak ze względu na konfigurację terenu, rozproszenie zabudowy, ze względów ekonomicznych dopuszcza się możliwość realizacji na w/w obszarze indywidualnych systemów utylizacji ścieków.

W oparciu o określony powyżej kierunek rozwoju systemu gospodarki indywidualnej należy opracować „Program gospodarki ściekowej na obszarze gminy”.

Istniejący system kanalizacji sanitarnej na obszarze miasta należy systematycznie rozbudowywać w zależności od potrzeb terenów urbanizowanych.

Istniejący system kanalizacji deszczowej należy rozbudować i uzupełnić kolektory zrzutu o separatory co umożliwi redukcję ładunków zanieczyszczeń zrzucanych do rzeki Opatówki.

Rozporządzeniem nr 6/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2005r. utworzono aglomerację Opatów, z oczyszczalnią ścieków w Opatowie, dla równoważnej liczby mieszkańców 13 450, obejmującej miejscowości z gminy Opatów: Opatów, Zochcinek, Wąworków, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Czrników Opatowski, Marcinkowice, Tomaszów, Adamów, Brzezcie i Albinów.

Rozporządzenie to, wydane na podstawie przepisów Prawo Wodne, określa obszar pow. 2000 mieszkańców, jako teren o skoncentrowanym zaludnieniu lub działalności gospodarczej, na którym wymagane jest, aby ścieki komunalne były odprowadzane do oczyszczalni ścieków.

8.6. Gospodarka odpadami

Składowisko odpadów w Opatowie od 2005r. jest w trakcie rekultywacji. Gmina Opatów przystąpiła do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki (EZGDK), którego głównym celem jest opracowanie systemu zbierania, składowania i unieszkodliwiania odpadów. W tym celu stworzono Plan Gospodarki Odpadami dla EZGDK.

Zgodnie z tym planem oraz planem gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego, w miejscowości Janczyce (gm. Baćkowice) utworzona zostanie instalacja magazynowania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, jako Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów (RZUO).

Dalsze działania związane z gospodarką odpadami w gminie będą się opierały właśnie na działalności RZUO w Janczycach, do którego już trafiają odpady z miasta i gminy Opatów, oraz na propagowaniu selektywnej zbiórki odpadów.

Dla kopalni wapieni Wymysłów dopuszcza się zagospodarowanie mas ziemnych usuwanych z terenu górniczego w następujący sposób: częściowo do budowy ekranu ochronnego – ziemnego a pozostałe masy ziemne lub skalne będą przemieszczane do wyrobiska

8.7. Regulacja stosunków wodnych

Jako podstawowe zadanie wprowadza się realizację obiektu „Zochcin” składającego się z dwóch zbiorników o łącznej powierzchni 4,2 ha. Należy również dążyć do modernizacji i odbudowy (obiekt Gojców) istniejącego systemu melioracji szczegółowych, na który składa się 8 obiektów w gminie Opatów.

8.8. Telekomunikacja

1. W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych;

2. Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie;

3. W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych, rozwój sieci bezprzewodowych - budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu - np. za pomocą sieci Hotspotów.

9. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

9.1. W zakresie budownictwa ochronnego

- a) W rejonach budownictwa jednorodzinnego przewidzieć ukrycia wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa.
- b) Dla zakładów pracy nie posiadających budowli ochronnych należy zarezerwować tereny pod doraźną realizację budowli na podstawie typowej lub powtarzalnej dokumentacji budowlanej. Dla nowo budowanych zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej, które będą kontynuować działalność w czasie wojny przewidywać budowę schronów dla załóg.

9.2. W zakresie alarmowania

Dążyć do pokrycia terenu gminy syrenami elektrycznymi dla celów alarmowania i powiadamiania mieszkańców w przypadku zagrożeń (słyszalność syreny do 300 m w zabudowie zagęszczonej). Zainstalowane syreny włączyć do obowiązującego w województwie systemu radiowego sterowania, na podstawie przepisów dotyczących sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

System alarmowania powinien być oparty na istniejącej i planowanej sieci jednostek zawodowej i ochotniczej straży pożarnej.

9.3. W zakresie zaciemniania

W razie prowadzenia modernizacji, rozbudowy lub budowy nowej instalacji elektrycznej oświetlenia zewnętrznego przysposabiać ją do potrzeb zaciemniania i wygaszania.

9.4. W zakresie zaopatrzenia w wodę

- a) Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej lub wytypować je z już istniejących. Odległość studni wody pitnej od miejsc zamieszkania ludności powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność min. 7,5 l na jedną osobę na dobę.
- b) Istniejące ujęcia wody przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych według obowiązujących przepisów.

9.5. W zakresie urządzeń specjalnych

Nowo budowane obiekty sanitarne (łazienki, pralnie, myjnie samochodowe) przystosować do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych – likwidacji skażeń.

9.6. W zakresie energetyki

Dążyć do bezawaryjnego zasilania w energię elektryczną zakładów i wszystkich obiektów ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności.

10. Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych gminy

10.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym

Szeroko rozumiana gospodarka w gminie staje się niewątpliwie przedmiotem publicznego zainteresowania. Wśród różnych narzędzi gospodarki przestrzennej zwrócić tutaj należy szczególną uwagę na planowanie przestrzenne i gospodarkę nieruchomościami komunalnymi.

Istnieje cały szereg obustronnych związków pomiędzy planowaniem przestrzennym a gospodarką gruntami. Należy tutaj mieć na uwadze zarówno zależności ustawowe (zasoby gruntów, wywłaszczenia nieruchomości, zobowiązania gminy i wpływy do budżetu gminy z tytułu zmniejszenia lub wzrostu wartości nieruchomości) jak i faktyczne oddziaływanie rozstrzygnięć planistycznych na wartość gruntów i na rynek nieruchomości.

Majątek gminy obejmuje następujący zakres rzeczowy:

- a) nieruchomości gruntowe,
- b) budynki i lokale mieszkalne,
- c) lokale usługowe,
- d) obiekty użyteczności publicznej,
- e) drogi.

Gospodarowanie tym majątkiem wymaga podejmowania rozważnych decyzji, które z jednej strony przynoszą korzyści dla gminy a z drugiej nie powodują zbyt dużych obciążeń dla użytkowników.

Przedmiotem odpłatnego gospodarowania objęty jest w zasadzie majątek gminy wymieniony pod pozycjami od a do c. Może przybierać różną formę: sprzedaż na własność, wieczystego użytkowania lub dzierżawy.

Z dotychczasowego doświadczenia wynika, że preferowaną i obustronnie akceptowaną formą zbywania budynków i lokali mieszkalnych jest sprzedaż na własność.

Gospodarowanie nieruchomościami gruntowymi rządzi się trochę innymi prawami. Popyt na nieruchomości nie zawsze idzie w parze z kapitałem niezbędnym na kupno terenów. Dlatego dla wielu inwestorów zarówno małych jak i wielkich firm, alternatywą jest pozyskanie gruntów w formie dzierżawy, użytkowania. Obniża ono koszty początkowe inwestycji, gdyż nie wymaga angażowania kapitału na kupno terenów a jednocześnie nie wyklucza w przyszłości jego kupienia.

Użytkowanie wieczyste służyć może zintensyfikowaniu budownictwa – głównie mieszkaniowego – stanowiąc ułatwienie dostępu do gruntów. Używając tej formy władze gminy mogą zapobiegać spekulacji gruntami oraz realizować założenia planów zagospodarowania terenów.

Nie bez znaczenia jest fakt, że dla gminy bardziej opłacalne jest oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie niż sprzedaż. Sprzedając ziemię, miasto pozbywa się nie tylko kontroli nad jej wykorzystaniem ale także stałych wpływów finansowych. Jest to tylko pozorna sprzeczność. Gmina żądając stosunkowo większych opłat rocznych (w porównaniu z sumą jaką należałoby zapłacić kupując działkę) rekompensuje to sobie dzięki wzrostowi wartości gruntów w następstwie inwestycji jakie poczynili na nich i w okolicy użytkownicy wieczysti. W przyszłości, gdy dzięki temu wartość gruntów znacznie wzrośnie, gmina może je sprzedać za dużo wyższą cenę użytkownikowi wieczystemu.

Za szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem gminnym uważa się następujące działania:

- a) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargu gruntów nie stwarzających dla gminy perspektyw aktywnego gospodarowania, w tym użytków rolnych oraz pojedynczych niewielkich działek w ramach terenów istniejącego lub przewidywanego zainwestowania,

- b) dokonywanie sprzedaży w drodze przetargów gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe lub mieszkań z zasobu komunalnego, a uzyskane środki przeznaczając na uzbrojenie terenów i zapewnienie dostępności komunikacyjnej nowych obszarów mieszkaniowych (szczególnie tych, które stanowią mienie gminne),
- c) nabywanie gruntów przyległych do terenów stanowiących mienie gminne oraz pojedynczych działek dla realizacji ustalonych celów publicznych,
- d) szerokie korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla gminy przypadkach,
- e) stosowanie instrumentu scaleń w warunkach niekorzystnego układu przestrzennego własności (w tym nabywanie gruntów dla uzyskania wymaganego udziału gruntów gminnych w procesie scalania) oraz dokonywanie dobrowolnej wymiany gruntów z podmiotami uspołecznionymi i prywatnymi dające wspólne korzyści,
- f) gromadzenie środków finansowych na udział w wykupie terenów, które mogą stanowić ofertę dla inwestycji strategicznych (nowe miejsca pracy, stały dopływ środków z podatków i dzierżawy),
- g) przeznaczanie lub dokonywanie zmian w zapisach planów miejscowych dla obszarów, na których występują grunty mienia gminnego dla umożliwienia realizacji celów publicznych oraz inwestycji istotnych dla rozwoju gminy (dotyczy sytuacji braku istotnych przeciwwskazań z zakresu ochrony dóbr kultury i środowiska naturalnego oraz uwarunkowań lokalnych).

W konkretnych uwarunkowaniach proponuje się zróżnicowanie przestrzenne polityki gospodarowania mieniem gminy w dostosowaniu do występujących uwarunkowań i ustalonych stref polityki przestrzennej. Szczególnie aktywna polityka gospodarowania mieniem gminnym winna następować w obszarach przewidzianych do urbanizacji.

W obszarze tym pożądane są działania związane z pomnażaniem mienia gminnego (dotyczy działań określonych w punktach: c, d, e, f, g) dla zapewnienia stałych dochodów do budżetu gminy. W pozostałych obszarach, a szczególnie w obszarach związanych z utrzymaniem funkcji rolniczych i leśnych gospodarowanie mieniem winno dotyczyć sprzedaży (działania określone w punktach a), b) oraz zabezpieczenia celów publicznych.

10.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

10.2.1 Zadania rządowe stanowiące inwestycje celu publicznego

Plan Zagospodarowania Województwa Świętokrzyskiego nie zawiera zadań rządowych wpisanych do rejestru zadań rządowych. Dokument ten określa jednak proponowane zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz istotne przedsięwzięcia rządowe o charakterze publicznym:

- droga ekspresowa S-74 Łódź – Rzeszów;
- modernizacje (obejścia) dróg krajowych (droga krajowa nr 9).

W granicach administracyjnych miasta i gminy Opatów znajdują się zadania ujęte w programie Rządowym Infrastruktura i Środowisko:

- przebudowa drogi krajowej nr 74 do parametrów drogi ekspresowej – Piotrków Trybunalski – Sulejów - Opatów

10.2.2 Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim

Zadania o znaczeniu wojewódzkim zostały określone w kilku opracowaniach strategicznych i programujących stworzonych dla obszaru województwa świętokrzyskiego, takich jak: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Świętokrzyskim 2006 – 2014, Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2005 – 2013, Program Reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013 oraz Regionalne Programy Operacyjne Województwa Świętokrzyskiego.

W dokumentach tych znalazły się następujące zadania dotyczące miasta i gminy Opatów:

- rozbudowa gazociągu wysokoprężnego Opatów – Iwaniska (ze względu na etap inwestycji nie jest możliwe pokazanie trasy projektowanego gazociągu);
- rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej w gminie;
- rozbudowa Szpitala Powiatowego w Opatowie;
- modernizacja gazociągu wysokoprężnego przebiegającego przez gminę o przebiegu Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski,
- powołanie lokalnych zespołów innowacji jako elementu regionalnego systemu innowacji.

10.2.3 Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym (Plan rozwoju lokalnego powiatu opatowskiego):

- modernizacja DPS w Zochcinku;
- modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Jałowesach;
- modernizacja ZS ponadgimnazjalnych nr 1 w Opatowie;
- modernizacja Szpitala Powiatowego w Opatowie;
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Opatowie;
- budowa sieci kanalizacji oraz systemu oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich w gminie Opatów.

10.2.4 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Realizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym stanowi zadanie własne gminy. Zadania te powinny być określone w wieloletnich programach inwestycyjnych gminy i finansowane całkowicie lub w części ze środków budżetu gminy. Inwestycjami celu publicznego o znaczeniu lokalnym są ponadto zadania i cele zapisane w strategicznych dokumentach miasta, jak Strategia Rozwoju Opatowa, Planie Rozwoju Lokalnego Opatowa.

Rodzaje inwestycji celu publicznego określa szczegółowo ustawa o gospodarce nieruchomościami.

Do najważniejszych inwestycji celu publicznego, które będą realizowane w mieście i gminie Opatów należą (zawarte w wieloletnim programie inwestycyjnym):

- budowa drogi gminnej na terenie gminy Opatów;
- budowa budynku socjalnego przy ul. Szerokiej w Opatowie;
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Opatowie z rozbudową sieci kanalizacyjnej.

10.3. Promocja gminy

Zanim inwestor trafi do gminy, władze samorządowe mogą i powinny prowadzić aktywną promocję gminy i akwizycję inwestycji. Na tym bowiem etapie gmina może sama wybierać i decydować, kogo zainteresować swoją ofertą. Istotnym elementem w strategii pozyskiwania inwestycji bezpośrednich jest wybór takiego przedsięwzięcia, które będzie zgodnie ze średnio- i długoterminowymi celami rozwoju gminy.

Dążąc do zapewnienia sobie jak największego zysku (a więc realizacji celów wyznaczonych w strategii rozwoju gminy, utworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenia wpływów z podatków i podniesienia prestiżu regionu), władze samorządowe mogą wykorzystywać techniki marketingowe, powszechnie stosowane na rynku dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Wychodząc z założenia, że najważniejszą częścią marketingu nie jest wcale sprzedaż i działania promocyjne, ale „poznanie i zrozumienie klienta tak dobrze, aby produkt lub usługa odpowiadała mu i sama się sprzedawała”, pierwszym i najważniejszym zadaniem gminy staje się identyfikacja potrzeb inwestora.

Podejmując decyzję o wejściu na nowy rynek, inwestor musi dokonać starannego wyboru lokalizacji, stwarzającej największe szanse na sukces przedsięwzięcia. Znajomość procedur i kryteriów wyboru, którymi kieruje się inwestor, pomaga w przygotowaniu profesjonalnej oferty.

Na wybór konkretnej lokalizacji wpływa wiele elementów, między innymi natury emocjonalnej. Japońskie firmy chętnie inwestują w małych gminach (zależy im na bliskim kontakcie z lokalnymi władzami). Koncerny amerykańskie natomiast preferują duże miasta (zwalnia je to w pewnym stopniu od odpowiedzialności za otoczenie socjalne inwestycji). Nie są to jednak powody o podstawowym znaczeniu.

O wyborze lokalizacji inwestycji decydują:

- bliskość rynku,
- bliskość bazy surowcowej,
- brak możliwości rozbudowy produkcji w dotychczasowej lokalizacji (na przykład ze względów politycznych, ekologicznych i in.),
- dostępność wykwalifikowanej siły roboczej,
- koszty produkcji,
- koszty osobowe.

Najważniejszymi elementami przyciągającymi obcy kapitał do Polski są: duży rynek nabywców, tania i wykwalifikowana siła robocza, przynależność naszego kraju do zachodniego kręgu kulturowego, przewidywalne ryzyko, infrastruktura sprzyjająca inwestycjom oraz możliwość eksportu do krajów ościennych, z którymi Polska utrzymuje bardzo dobre stosunki.

Należy jednak pamiętać, iż inwestorzy mają do wyboru alternatywne lokalizacje, na przykład w Czechach lub na Ukrainie. Poza tym fakt, iż podaż (liczba gmin zainteresowanych przyciągnięciem inwestycji) zdecydowanie przewyższa popyt (liczba potencjalnych inwestorów) powinien mobilizująco wpływać na oferujące lokalizacje.

W odniesieniu do nowego zamierzenia inwestycyjnego i opracowywanych w związku z nim planów (produkcyjnych, osobowych, logistycznych, finansowych) i harmonogramu realizacji przedsięwzięcia, przedsiębiorca określa wymagania wobec: poszukiwanej nieruchomości, rynku pracy, położenia nieruchomości i gminy, infrastruktury nieruchomości i gminy, sytuacji prawnej i podatkowej oraz możliwości uzyskania wsparcia finansowego (dotacje, ulgi) przy realizacji przedsięwzięcia.

Ważną sprawą stają się elastyczność i współdziałanie władz gminy we wszystkich kwestiach planowania i wydawania zezwoleń.

Nie bez znaczenia są też wymagania, które trudno obiektywnie skalkulować, na przykład: sytuacja mieszkaniowa (możliwość kupna lub wynajęcia domu lub mieszkania), możliwość kształcenia dzieci i doskonalenia zawodowego, oferta kulturalna i możliwości spędzania czasu wolnego.

Przed podjęciem decyzji inwestorzy zestawiają wymienione wyżej wymagania (zwane determinantami) z oferowanymi im warunkami. Im bardziej oferowane warunki odpowiadają „determinantom”, tym większa szansa na pozyskanie inwestycji. Przygotowując ofertę, należy zawrzeć w niej te informacje, które ułatwią inwestorowi podjęcie decyzji.

10.4. Polityka lokalizacyjna

Na każdym poziomie planowania rozwoju i na każdym poziomie zarządzania – na obszarze kraju, regionu i gminy występują oczywiste odniesienia do przestrzeni.

Jeszcze tak niedawno rozstrzygnięcia planistyczne nie wywoływały szerszego oddźwięku. Przede wszystkim nie odczuwano, jak mocno, nawet bardzo drobne, wąskie interesy indywidualne uzależnione są od przesądzeń planu.

Plan zagospodarowania przestrzennego może rozwój gminy zahamować, może rozwój utrudniać ale może również rozwój ułatwić. Nieruchomości gruntowe i budynkowe są bardzo często podstawowym składnikiem majątku osób i podmiotów gospodarczych. Nieraz jest to dobra lokata kapitału. Każde zagrożenie stanu posiadania rodzi odruchy obronne. Zagrożeniem mogą być również ustalenia planów miejscowych. Nikt nie może się dziwić, że zagrożony broni się wszelkimi sposobami. Nie wolno się obrażać, nie wolno nie przewidywać takich sytuacji. Szczególnego znaczenia nabiera więc jednoznaczność zapisywanych w planach podziałów przestrzeni.

Korzyści gminy (z tytułu wzrostu wartości gruntu), zobowiązania gminy (z tytułu zmniejszenia wartości gruntu) a przede wszystkim postępowania wyłączeniowe muszą być odniesione do konkretnych jednoznacznie wyodrębnionych wycinków przestrzeni.

Plan miejscowy musi więc precyzyjnie rozgraniczać obszary poddane określonym oddziaływaniom prawa.

Uzasadnione, z innych względów, tendencje do konstruowania „planów elastycznych”, unikających jednoznacznych sformułowań, nie mogą usprawiedliwiać stosowania „orientacyjnych linii rozgraniczających” wydzielających np. korytarze komunikacyjne. Nie należy wykonywać planów miejscowych w skalach nie pozwalających na prawidłowe wyniesienie podziałów do fizycznej przestrzeni.

11. Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane

11.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziałów, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznych

W gminie Opatów, zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie przepisów odrębnych wyznacza się następujące obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla terenu górniczego Wymysłów II, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. Prawo Geologiczne i Górnicze (Dz. U. z 1994r. Nr 27, poz. 96 z późn. zm);
- dla Parku kulturowego Opatówki, zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.);

W/w obszary należy ująć w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów.

W celu kształtowania struktur funkcjonalno – przestrzennych na terenie miasta Opatów wyznacza się obszar przestrzeni publicznej, który zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjania kontaktów społecznych.

Studium dopuszcza lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży pow. 2000m². Lokalizację tych obiektów przewiduje się w granicach gminy Opatów, na obszarach zabudowy produkcyjno–składowo-usługowej. Szczegółową lokalizację wielkopowierzchniowych obiektów handlowych określą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Studium nie wyznacza obszarów wymagających scalenia i podziału.

11.2 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Na terenie gminy Opatów obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach miasta Opatowa dla obszaru „Opatów – dworzec” przyjęty uchwałą nr XLIII/317/2006 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 12 czerwca 2006r. Obowiązujący plan pozostaje aktualny zarówno pod względem prawnym, jak i merytorycznym.

Planuje się objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego całego obszaru miasta i gminy Opatów.

Obszary, które na podstawie studium będą wymagały zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne należy ująć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów.

12. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Obszar miasta i gminy Opatów nie jest stale narażony na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych. Zagrożenie powodziowe zostało określone na podstawie potencjalnych zasięgów zalewowych wyznaczonych na podstawie obserwacji i hipsometrii terenu.

W granicach potencjalnych terenów zagrożenia powodziowego rzeki Opatówki i Koprzywianki znalazły się pojedyncze siedliska zlokalizowane w miejscowościach: Karwów, Opatów, Jałowęsy, Józefów oraz Gojców oraz tereny w okolicach miejscowości Nikisiałka Mała.

Obszary te zostały oznaczone na rysunku „Kierunki i zasady polityki przestrzennej”.

Dla obszaru gminy Opatów nie zostało stworzone opracowanie określające potencjalny obszar zalewowy, o którym mowa w ustawie Prawo Wodne.

W celu regulacji stosunków wodnych, w tym zmniejszenia potencjalnego zagrożenia powodziowego, w trakcie realizacji znajduje się zbiornik wodny „Zochcin” na granicy miasta Opatowa i wsi Zochcin. Będzie on gromadził wody rzeki Opatówki oraz cieku Grabówka.

Na obszarze miasta i gminy zidentyfikowano również obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Zlokalizowane są one głównie w południowo-wschodniej części gminy, oraz w mieście Opatowie. Obszary osuwiskowe czynne, obszary predysponowane do powstawania osuwisk, oraz obszary zapadlisk lessowych zostały oznaczone na rysunku „Kierunki i zasady polityki przestrzennej”.

13. Obszary i obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W obszarze gminy istnieje teren i obszar górniczy Wymysłów II wydobycia złóż kopaliny pospolitych – dolomitu ustanowiony na złożu Wymysłów. Studium nie wyznacza w złożu kopaliny filara ochronnego.

14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Opatów nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, w tym obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Po zakończeniu eksploatacji złoża wapieni dewońskich Wymysłów należy dokonać rekultywacji obszaru w granicach terenu górniczego o kierunku wskazanym w decyzji starosty. Zakończona również została rekultywacja złoża Karwów.

W trakcie rekultywacji znajduje się teren składowiska odpadów komunalnych zgodnie z opracowanym projektem zakładającym funkcjonowanie wysypiska do 2003 roku. Po 2003 roku problem unieszkodliwiania odpadów z terenu miasta i gminy będzie rozwiązany w ramach porozumienia międzygminnego (9 gmin z powiatów ostrowieckiego i opatowskiego) z lokalizacją kompostowni w miejscowości Janik gm. Kunów.

W obszarze stwierdzonego występowania zapadlisk lessowych na terenie miasta niezbędne jest wykonywanie metodami górniczymi zabezpieczeń budynków przed spękaniem i zawaleniem.

16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W granicach gminy Opatów nie wyznacza się terenów zamkniętych w rozumieniu przepisów geodezyjnych i kartograficznych. Nie występują również obszary ograniczonego użytkowania na podstawie przepisów ochrony środowiska.

17. Obszary problemowe

W studium nie wyznacza się obszarów problemowych.

18. Synteza II części studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów

18.1 Cele rozwojowe i zadania polityki przestrzennej gminy

Cele rozwojowe gminy przedstawia się w układzie hierarchicznym w rozwiązywaniu najistotniejszych problemów zrównoważonego rozwoju gminy. Założona hierarchia celów wynika z ich wzajemnych uwarunkowań polegających na tym, że realizacja celu pierwszego wymusza działania na rzecz realizacji celu drugiego.

Cel I

Opatów – ważnym ośrodkiem obsługi administracyjno – usługowej i kulturalnej w regionie.

Cel II

Opatów – ważnym ośrodkiem rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej w subregionie.

Cel III

Gmina Opatów – atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku (agroturystyka), wykorzystującym walory przyrodnicze.

Cel IV

Gmina Opatów – region efektywnego rozwoju rolnictwa opartego na rozwijającej się oświacie rolniczej, korzystnych warunkach przyrodniczych i tradycjach rodzinnych.

Zadania umożliwiające osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych.

- Aktywizacja gospodarcza gminy
- Podnoszenie standardu życia mieszkańców
- Tworzenie stref aktywnego i spokojnego wypoczynku

Kierunki zagospodarowania przestrzennego przyjęte w studium są rezultatem zarówno uwarunkowań wewnętrznych, jak również w pewnym stopniu zadań zawartych w innych dokumentach strategicznych, programujących i określających rozwój gminy nie tylko w aspekcie lokalnym ale i w aspekcie powiązań z obszarem powiatu, województwa oraz kraju. Wśród tych dokumentów najistotniejsze znaczenie mają:

- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego;
- Plan Zagospodarowania Województwa Świętokrzyskiego;
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Opatów oraz Plan Rozwoju Lokalnego gminy Opatów.

18.2. Kierunki rozwoju i przekształceń struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów

Podstawowe ustalenia polityki przestrzennej w odniesieniu do gminy Opatów dotyczą zapewnienia warunków rozwoju zrównoważonego tj. takiej organizacji przestrzennej, która eliminowałaby ilość konfliktów między: ochroną środowiska, rozwojem gospodarczym i działaniami na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców (w tym rozwoju mieszkalnictwa). Aspekty polityki przestrzennej dotyczą zagospodarowania obszaru wynikające z ograniczeń szczególnie ustalonych w przepisach szczególnych i normatywnych, względnie proponowane do przyjęcia w ramach ustaleń planów miejscowych jako prawa lokalnego z uwagi na powszechną konieczność zabezpieczenia powszechnie uznanych wartości. Dotyczy to szczególnie zapewnienia warunków ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury.

W oparciu o ogólne założenia kształtowania miasta i gminy Opatów wyróżniono następujące obszary przekształceń struktury przestrzennej oraz zmian w przeznaczeniu terenów:

- a) Zabudowa mieszkaniowa z usługami – obszar koncentracji usług ogólnomiejskich, w tym usług publicznych;
- b) Obszary zabudowy produkcyjno – składowo - usługowej
- c) Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- d) Obszary zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej;
- e) Obszary rozwoju funkcji rekreacyjnej;
- f) Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- g) Teren eksploatacji złoża;

18.3. Polityka w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego

Przy formułowaniu generalnych ustaleń dotyczących ochrony środowiska na obszarze miasta i gminy Opatów kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju – rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem czynników środowiskowych.

Określono kierunki takiego przebiegu nieuchronnego i pożądanego rozwoju gospodarczego, który nie naruszałby w sposób istotny i nieodwracalny środowiska życia człowieka, nie doprowadzałby do degradacji biosfery i który godziłby prawa przyrody, ekonomii i kultury.

18.3.1. Ochrony wód powierzchniowych

Celem zapewnienia warunków ochrony wód powierzchniowych jako podstawowy wymóg określa się realizację sieci kanalizacyjnej obejmującej wszystkie jednostki osadnicze na terenie gminy, uzupełnienie kanalizacji na terenie miasta oraz zorganizowanie systemu odbioru i oczyszczania ścieków.

18.3.2. Ochrona wód podziemnych

Południowa część gminy zasobna jest w wody podziemne, znajdujące się w zasięgu GZWP Włostów Nr 421, którego zasoby są eksploatowane dla potrzeb gminy Opatów i Lipnik na dwóch ujęciach Leszczków i Kobylany. Ujmowane wody wymagają uzdatniania.

Celem zapewnienia warunków ochrony wód głębszych ograniczenia dotyczą:

- kontynuacji wzmożonej ochrony sanitarnej w obrębie stref ochrony bezpośredniej ujęć wody pitnej, 8 – 10 m dla poszczególnych studni,
- w związku z określeniem zasięgu oddziaływania eksploatowanych ujęć (zasięg leja depresyjnego ujęcia Kobylany wynosi $r = 336$ m, ujęcia Leszczków 1200 – 1500 m) i brakiem punktowych źródeł zanieczyszczeń ograniczenia w obrębie lejów depresyjnych dotyczą rolnictwa w zakresie nadmiernego stosowania nawozów i rolniczego wykorzystania gnojowicy,
- strefy ochrony pośredniej ujęć nie zostały ustanowione.

Ponadto stosowanie wyżej wymienionych ograniczeń, jak również ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności na zasoby wód podziemnych (GZWP).

18.3.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego celem jest zachowanie norm czystości określonych stosownymi przepisami prawa.

18.3.4. Ochrona zasobów surowcowych

Teren i obszar górniczy Wymysłów II podlegają ochronie prawnej z mocy przepisu szczególnego - Prawo geologiczne i górnicze. Analogicznie, należy chronić przed zainwestowaniem tereny zasobów surowcowych z uwagi na możliwość ich perspektywicznego wykorzystania. W granicach miasta i gminy Opatów eksploatację kopalin można prowadzić jedynie na złożu Wymysłów, w granicach określonych obowiązującą koncesją. Dla terenu obowiązują zasady zagospodarowania określone w pkt. 2.1 części „Cele i kierunki rozwoju”.

18.3.5. Ochrona powierzchni ziemi, rekultywacje

W zakresie zabiegów chroniących użytki rolne przed skutkami procesów erozyjnych (pogłębianie wąwozów, powstawanie osuwisk) występujących w zasadzie na terenie całej gminy należy stosować:

- transformację gruntów ornyc na zboczach o dużych spadkach z przeznaczeniem na sady, uprawy krzewów owocowych lub trwale użytki zielone,
- ochronę i uzupełnienie istniejących zadrzewień śródpolnych,
- prawidłową dla tego typu terenów agrotechnikę,
- zalesianie gleb zdegradowanych w wyniku erozji.

18.3.6. Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas bonitacyjnych I - III zwartych kompleksów – najbardziej urodzajne gleby w gminie	Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania powinna ograniczać się do minimum i jedynie w uzasadnionych przypadkach. Wymagana jest zgoda ministra właściwego do spraw rozwoju wsi stosownie do przepisów Ustawy z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. 2004r. Nr 121, poz. 1266 z późni. zm.) na zmianę przeznaczenia obszaru o zwartej powierzchni powyżej 0,5 ha.
Trwale użytki zielone wykształcone na glebach pochodzenia organicznego	Tereny wymagają na ogół okresowej regulacji stosunków wodnych. Należy unikać melioracji polegających tylko na odwadnianiu. Wskazane użytkowanie rolnicze. Zmiana użytkowania dopuszczalna jedynie w uzasadnionych przypadkach.
Grunty leśne	Należy ograniczać przeznaczenie na cele nieleśne, ograniczać szkodliwą działalność powstającą w skutek działalności nieleśnej oraz poprawiać wartość użytkową i zapobiegać obniżaniu produktywności. Zmiana użytkowania wymaga zgody, stosownie do przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ministra właściwego do spraw środowiska w przypadku gruntów leśnych Skarbu Państwa, a w przypadku pozostałych gruntów leśnych marszałka województwa.

18.3.7. Obszary i obiekty przyrody prawnie chronionej

Do obiektów podlegających prawnej ochronie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków należy 13 pomników przyrody. Podlegają one ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Ponadto należy rozważyć możliwość objęcia ochroną konserwatorską w

formie pomników przyrody żywej pojedynczych okazów starodrzewu znajdujących się obrębie pozostałości dawnych parków podworskich w: Oficjałowie, Lipowej, Zochcinku i Podolu lub poprzez wpis do rejestru zabytków całości zabytkowych zespołów parkowych.

Na terenie gminy we wsi Karwów znajduje się stanowisko dokumentacyjne. Utworzone zostało dla zespołu utworów geologicznych: odsłonięcie łupków kambryjskich o długości 15 m w skarpie, odsłonięcie trzeciorzędowe detrytycznych wapieni wraz z powierzchnią zawartą w promieniu 2,5m od odsłonięcia oraz stożek martwicowy. Podlega ono ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Ponadto w południowej części gminy występuje projektowany obszar Natura 2000 „Ostoja Żyznów”. Do ww. formy ochrony przyrody stosuje się zakazy, określone w ustawie o ochronie przyrody.

18.3.8 System powiązań ekologicznych – tereny otwarte

Na terenie gminy tworzą go dolina Opatówki wraz z dolinami głównych jej dopływów i występujących w ich obrębie ekosystemów łąkowych, oraz nieliczne ekosystemy leśne.

Obszary te winny być chronione przed zainwestowaniem, posiadają predyspozycje do pełnienia funkcji biotycznej – systemu terenów otwartych w gminie dla zapewnienia pożądanego przewietrzania, migracji gatunków, zachowania enklaw roślinności i ostoi zwierząt.

18.3.9 Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia uciążliwości związanej z hałasem komunikacyjnym za niezbędne określa się:

- odciążenie centrum Opatowa od ruchu tranzytowego poprzez realizację obejść drogowych,
- nasadzenie zieleni izolacyjnej niskiej i wysokiej,
- poprawę nawierzchni dróg od jakości której zależy poziom emisji hałasu.

18.4. Polityka w zakresie ochrony środowiska kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

18.4.1. Obiekty wpisane do rejestru obiektów zabytkowych województwa świętokrzyskiego

Do rejestru obiektów zabytkowych województwa świętokrzyskiego wpisanych jest 26 obiektów charakteryzujących się wysokimi walorami architektonicznymi i historycznymi. W odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wymaga uzyskania zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku:

- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- prowadzenia badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- prowadzenia badań archeologicznych;
- przemieszczania zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- dokonywania podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;

- zmiany przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- umieszczania na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;
- poszukiwania ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

18.4.2. Gminna ewidencja zabytków

Miasto i gmina opatów nie posiadają gminnej ewidencji zabytków. Poza obiektami wykazanymi w rejestrze zabytków nie zidentyfikowano innych obiektów pretendowanych do prawnej ochrony na podstawie przepisów o zabytkach i opiece nad zabytkami. Potencjalne obiekty odznaczały się znacznym rozproszeniem – nie tworzą układów przestrzennych, oraz złym stanem technicznym i niskim stopniem zachowania w stosunku do stanu pierwotnego.

18.4.3. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 172 stanowiska archeologiczne, określonych na podstawie Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP).

Ograniczenia i wskazania w obrębie stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- uzgadnianie i opiniowanie robót inżynierskich i budowlanych podejmowanych w obrębie granic strefy ochrony stanowiska archeologicznego przez służbę konserwatorską,
- w przypadku realizacji inwestycji na terenie objętym granicami strefy ochrony konserwatorskiej stanowiska archeologicznego istnieje obowiązek przeprowadzenia badań ratunkowych poprzedzających proces inwestycyjny,
- rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją inwestycji uzależnia się od uzyskania stosownego zezwolenia od służby ochrony zabytków.

18.4.4. Strefy ochrony konserwatorskiej

Wojewódzki Konserwator Zabytków w Tarnobrzegu określił zasięg strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej decyzją z dnia 8 maja 1985 r. (nr rej. 150/A). Ochroną objęty został układ urbanistyczno – historyczny miasta. Strefę ochrony konserwatorskiej wyznaczono również w miejscowości Nikisiałka Mała, decyzją z dnia 29 lutego 1984r. (nr rej. 282/A). Obejmuje obszar parku dworskiego wraz z dworem. Ponadto, w celu ochrony kulturowej Studium wskazuje granice strefy ochrony krajobrazu i powiązań widokowych. Strefa obejmuje obszar strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz obszary przyległe stanowiące tło krajobrazowe dla bezpośredniego otoczenia zespołu miejskiego, historycznego.

Szczegółowe zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków, stanowisk archeologicznych oraz stref konserwatorskich, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony zabytków oraz opieki nad zabytkami, zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na podstawie warunków konserwatorskich określonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach, Delegatura w Sandomierzu.

18.4.5 Inne projektowane formy ochrony dóbr kultury

Na terenie miasta i gminy Opatów projektowane są następujące formy ochrony dóbr kultury:

- Park kulturowy Opatówki,
- Zespoły: Kolegiaty św. Marcina i klasztoru bernardynów w Opatowie.

Planowane jest również oznaczenie Szlaku „cysterskiego”.

18.5 Polityka i kierunki zagospodarowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Produkcja rolna na terenie gminy Opatów odbywa się na bardzo dobrych glebach, gmina położona jest w obszarze intensywnego rozwoju rolnictwa i sadownictwa. Średni wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla Opatowa wynosi 98,2 pkt, dla Polski 66,9 pkt.

Naturalne walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy pogarsza niekorzystna struktura obszarowa gospodarstw indywidualnych. Cechuje się ona dużym rozdrobnieniem. Pomimo, że średnia powierzchnia gospodarstwa zbliżona jest do średniej w kraju, udział gospodarstw małych do 5 ha jest duży i wynosi ponad 60% ogólnej liczby gospodarstw. Na ogólną liczbę zatrudnionych – 3000 osób w rolnictwie zatrudnionych jest ok. 41% ogółu zatrudnionych. W grupie tej znajdują się „dwuzawodowcy”.

Podstawowym celem polityki przestrzennej dotyczącej rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Opatów w oparciu o przedstawione uwarunkowania jest:

- Stworzenie strukturalnych i przestrzennych warunków do utrzymania i umacniania rodzinnych gospodarstw rolnych.
- Zmiany struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu liczby gospodarstw większych kosztem gospodarstw mniejszych, mało efektywnych.
- Powiększania liczby wyspecjalizowanych i towarowych gospodarstw w celu wzrostu opłacalności produkcji rolnej.
- Ukierunkowanie produkcji rolnej na gospodarkę rynkową w dostosowaniu do obecnie istniejących zapotrzebowań, uwzględniając programowe wejście polskiego rolnictwa do Unii Europejskiej.
- Zorganizowanie giełdy rolno – spożywczej w Opatowie, która spełniać będzie funkcję w zakresie przechowywania produktów rolnych, standaryzacji i kompletowania dostaw, promowania produktów rolno – spożywczych oraz informacji o rynku.
- Popieranie rozwoju różnych form spółdzielczości na wsi nastawionych na zaopatrzenie i sprzedaż towarów i usług poprzez efektywne gospodarowanie środkami produkcji, produktami i zasobami pieniężnymi.
- Przystosowanie produkcji rolnej do wymogów rynku hurtowego poprzez koncentrację produkcji w wybranych kierunkach np.: zboża, buraki cukrowe, warzywa o określonych parametrach poprzez stosowanie jednorodnych i wspólnych odmian roślin, ras zwierząt,
- W oparciu o warunki naturalne kształtowanie produkcji będzie przebiegać w następujących kierunkach:
 - w produkcji roślinnej:
 - uprawa zbóż, okopowych, roślin przemysłowych,
 - rozwój produkcji sadowniczej i warzyw,
 - w produkcji zwierzęcej:
 - hodowla krów, a szczególnie krów mlecznych,

- chów trzody chlewnej,
- Ograniczenie zainwestowania na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Kierunki zagospodarowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej będą opierały się przede wszystkim na intensywnej gospodarce rolnej, rozwoju agroturystyki jako alternatywnej formy prowadzenia rolniczej działalności gospodarczej oraz na specjalizacji gospodarstw rolnych i rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Ze względu na wysoką przydatność rolniczą gruntów w gminie, w studium nie wyznacza się jednoznacznie obszarów wskazanych do zalesienia. W przypadku gmin o intensywnej produkcji rolnej i dużym udziale gruntów najwyższych klas bonitacyjnych wprowadzanie zalesień na szeroką skalę jest nie wskazane. Krajowy Program Zwiększania Lesistości dopuszcza w takiej sytuacji wprowadzenie zadrzewień śródpolnych jako substytutu lasu.

W oparciu o uwarunkowania występujące w gminie i Program Zwiększania Lesistości wyznacza się następujące obszary do zalesień i zadrzewień:

- grunty orne najwyższych klas – wprowadzenie zadrzewień śródpolnych,
- użytki rolne najniższych klas bonitacyjnych – wprowadzenie zalesień,
- tereny wzdłuż rzek i głównych cieków wodnych – wprowadzenie zalesień,
- tereny o niekorzystnej rzeźbie terenu dla produkcji rolnej – wprowadzenie zalesień.

Wskazane jest wprowadzenie zalesień w celu ograniczenia lub zahamowania procesów erozji gleb oraz poprawy stosunków wodnych, głównie na obszarach wododziałowych.

18.6. Polityka rozwoju społeczno – gospodarczego

18.6.1 Prognoza rozwoju demograficznego

Prognoza ma charakter szacunkowy i powstała na następujących założeniach prognostycznych:

- porównanie i zaktualizowanie prognozy przedstawionej dla miasta i gminy Opatów w studium zagospodarowania przestrzennego województwa tarnobrzeskiego (z dawnego układu województw) w oparciu o aktualne dane o stosunkach demograficznych dla miasta i gminy,
- uwzględnienie specyficznych cech stosunków ludnościowych określonych przez GUS dla kraju, dotyczących ogólnie miast, oraz terenów wiejskich, a przede wszystkim:
- obniżenie się wskaźnika przyrostu naturalnego, zbliżony do średniego w województwie,
- zauważalny, choć niewielki spadek wskaźnika dzietności kobiet,
- wyraźne zahamowanie tendencji odpływu ludności wiejskiej do miast,
- ożywienie ruchu migracyjnego przewidywane po 2010 roku,
- wzrost długości życia dla województwa tarnobrzeskiego (dane z poprzednich układów administracyjnych – aktualnych jeszcze brak), przewidywana średnia w 2020 roku – 72,9 lat dla mężczyzn i 79,5 lat dla kobiet, narastający proces starzenia się ludności, wzrost liczebności grupy w wieku poprodukcyjnym

Tabela nr 3. Miasto i Gmina Opatów. Prognoza demograficzna. Struktura ludności wg płci i wieku mieszkańców 2005 – 2020 r.

Wyszczególnienie			2005		2010		2015		2020	
			ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%	ilość osób [tys.]	%
Ogólna liczba ludności	Ogółem w gminie	O	13,3	100	13,3	100	13,4	100	13,4	100
		M	6,4	48,3	6,4	48,5	6,4	48,7	6,4	48,9
		K	6,9	51,7	6,9	51,5	7,0	51,3	7,0	51,1
	w tym miasto	O	7,3	54,8	7,4	55,6	7,5	55,9	7,6	56,7
		M	3,45	54,0	3,47	54,3	3,50	54,8	3,52	55,0
		K	3,85	55,5	3,93	56,0	4,00	56,5	4,08	57,0
ludność w wieku przed-produkcyjnym do 18 lat	Ogółem w gminie	O	3,20	24,0	3,15	23,5	3,15	23,0	3,20	22,5
		M	1,6	25,5	1,55	24,8	1,50	23,4	1,50	23,4
		K	1,6	23,0	1,60	23,1	1,65	23,5	1,70	24,0
	w tym miasto	O	1,7	23,0	1,7	23,0	1,65	22,5	1,70	22,5
		M	0,9	26,0	0,9	26,0	0,85	26,1	0,85	26,1
		K	0,8	21,5	0,8	21,5	0,8	21,4	0,85	21,4
ludność w wieku produkcyjnym 18-60 K 18-65 M	Ogółem w gminie	O	7,85	59,0	7,9	59,5	8,0	60,0	8,1	61,0
		M	4,0	62,3	4,0	63,6	4,03	64,5	4,0	64,5
		K	3,85	55,3	3,9	55,2	3,97	54,9	4,10	54,4
	w tym miasto	O	4,6	63,0	4,7	63,5	4,80	64,0	4,85	64,5
		M	2,25	65,4	2,26	65,1	2,31	64,9	2,31	64,9
		K	2,35	60,9	2,44	60,9	2,49	61,1	2,54	61,1
ludność w wieku poprodukcyjnym K>60; M>65	Ogółem w gminie	O	2,25	17,0	2,25	17,0	2,25	17,0	2,10	16,5
		M	0,8	12,2	0,85	12,2	0,87	12,1	0,90	12,1
		K	1,45	21,7	1,40	21,7	1,38	21,6	1,20	21,6
	w tym miasto	O	1,00	14,0	1,00	13,5	1,05	13,5	1,05	13,0
		M	0,3	8,9	0,31	8,9	0,34	9,0	0,36	9,0
		K	0,7	17,6	0,69	17,6	0,71	17,5	0,69	17,5
Wskaźnik obciążenia demograficznego	Ogółem dla gminy	69,5		68,4		67,5		66,0		
	Dla miasta	58,7		57,5		56,3		56,7		

18.6.2. Prognoza zmian jakości życia mieszkańców

a) System obsługi ludności gminy

Zakłada się trzystopniowy poziom obsługi mieszkańców gminy:

I – poziom elementarny

- miejscowości: Adamów, Balbinów, Czerników Karski, Czerników Opatowski, Gojców, Jagnin, Jurkowice, Karwów, Kobylanki, Kochów, Kornacice, Lipowa, Nikisiałka Duża, Nikisiałka Mała, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Podole, Rosochy, Tomaszów, Tudorów, Wąworków, Zochcinek.
- wyposażenie w usługi: sklep spożywczo – przemysłowy, kiosk, ewentualnie usługi rzemiosła bytowego, sala zebrań.

II – poziom podstawowy

- miejscowości: Kobyłany, Strzyżowice, Brzezie, Jałowęsy, Marcinkowice.
- wyposażenie w usługi: oprócz urzędzeń poziomu I występować może szkoła podstawowa, gimnazjum, klub, świetlica, ewentualnie biblioteka, mała gastronomia, boisko, usługi rzemiosła, drobnej wytwórczości.

III – poziom ponadlokalny

- miejscowości: Opatów – siedziba władz samorządowych gminnych i powiatowych z odpowiednim do pełnienia funkcji wyposażeniem w usługi w zakresie: administracji samorządowej i państwowej, gospodarczej, obsługi zdrowia, oświaty, handlu, gastronomii, działalności gospodarczej, sportu, turystyki, kultury, przedsiębiorstw komunalnych, przemysłu.

b) Standardy obsługi ludności

Rozwój infrastruktury społecznej pozostawać będzie w prostej zależności od:

- przyrostu liczby użytkowników urzędzeń obsługi,
- konieczności poprawy dostępności do usług,
- wymogów w zakresie poprawy standardów obsługi ludności.

Hipotetycznie zakłada się standardy obsługi ludności w zakresie:

- Oświaty i wychowania
- Wychowania przedszkolnego
- Szkół podstawowych i gimnazjów
- Szkolnictwa średniego
- Szkolnictwo wyższego
- Ochrony zdrowia i opieki społecznej
- Kultury
- Sportu i turystyki
- Handlu, gastronomii, rzemiosła

18.6.3. Prognoza rynku pracy

Kierunki rozwoju rynku pracy w gminie winny zakładać:

- korzystne uwarunkowania wynikające z funkcji miasta jako ośrodka ponadlokalnego, dobrze rokujące na rozwój rynku pracy,
- dążenie do wielokierunkowości tego rynku, a więc nie tylko sekcji działalności produkcyjnej – szczególnie popierać należy tworzenie (nawet pojedynczych) miejsc pracy w usługach turystyki, rzemiosła i drobnej wytwórczości służących obsłudze rolnictwa i ludności rolniczej,
- do 2020 r. proporcje zatrudnienia w gospodarce narodowej nie ulegną większym przekształceniom – przeważać będzie zatrudnienie w działalności produkcyjnej i rolnictwie indywidualnym, ochronie zdrowia, edukacji, handlu i naprawach.

Rynek pracy miasta i gminy charakteryzować się będzie:

- relatywnie młodymi zasobami pracy – znaczna ilość absolwentów miejscowych szkół średnich,
- dobrze przygotowana kadra zawodowa, zwłaszcza na poziomie wykształcenia średniego – efekt działalności miejscowych szkół średnich,
- znacznym zapotrzebowaniem na kadrę z wyższym wykształceniem (zwłaszcza do sekcji: ochrona zdrowia, ubezpieczenia, bankowość, edukacja, administracja) – co wiązać należy z napływem ludzi z zewnątrz.

18.6.4 Hipoteza warunków mieszkaniowych

Kształtowanie się przyrostu zasobów mieszkaniowych w okresie do 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 4. Miasto i gmina Opatów. Przyrost zasobów mieszkaniowych.

Jednostka	Rok	Mieszkania	Izby	Pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętnie		
					Pow. użytkowa miesz. na 1 osobę	Liczba osób na	
						1 mieszkanie	1 izbę
	2005	1800	5200	108,0	18,0	3,30	1,15
	2010	1850	5350	109,0	18,5	3,20	1,10
	2015	1900	5600	112,0	19,0	3,10	1,05
	2020	1930	5800	116,0	20,0	3,00	1,00
	2005	2500	7350	135,0	18,5	2,90	1,00
	2010	2550	7400	140,0	19,0	2,90	1,00
	2015	2580	7500	146,0	19,5	2,90	1,00
	2020	2620	7600	152,0	20,0	2,90	1,00

Realizacja budownictwa rozkładać się winna na trzy grupy inwestorów:

Budownictwo indywidualne. Około 80% hipotetycznego przyrostu mieszkań tj. ok. 320 mieszkań, realizowanych środkami własnymi mieszkańców, budownictwo o niskiej intensywności (jednorodzinne, zagrodowe) w większości na terenach wiejskich).

Budownictwo spółdzielcze, zakładowe. Około 15% hipotetycznego przyrostu mieszkań tj. ok. 60 mieszkań, realizacją tego budownictwa przewiduje się na terenie miasta, w formie budownictwa wielorodzinnego, gdzie są właściwie zabezpieczone tereny dla tego rodzaju budownictwa. Realizację budownictwa za pośrednictwem spółdzielni mieszkaniowej.

Budownictwo komunalne (socjalne). Około 5% tj. ok. 20 mieszkań hipotetycznego przyrostu mieszkań winna być przeznaczona na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych dla najuboższej ludności, ze środków samorządowych. Zapotrzebowanie na te mieszkania nie będzie maleć – sytuacja gospodarcza wskazuje na pogłębianie się ubóstwa. Gmina jest co prawda właścicielem znacznej liczby mieszkań komunalnych, ale są one zasiedlone. Realizacja tego budownictwa może odbywać się w formie adaptacji istniejących budynków na cele mieszkaniowe.

18.7. Polityka rozwoju systemu transportowego

Opatów, zgodnie z Kompleksowym Programem Rozwoju Sieci Dróg Województwa Świętokrzyskiego leży na osi korytarza transportowego o znaczeniu krajowym relacji Łódź – Kielce – Rzeszów. Korytarz ten oparty jest na drodze krajowej nr 74 (DK74) Sulejów—Kielce — Kraśnik (Lublin), przewidziany docelowo do przebudowy na parametry drogi ekspresowej Łódź – Rzeszów przez m.in. Opatów. Przyszła droga S74 zmieni swój przebieg w porównaniu z obecnym. Będzie ona stanowiła ciąg dróg krajowych:

- nr 74 (na odcinku Sulejów – Opatów),
- nr 9 (na odcinku Opatów – Lipnik) oraz,
- nr 77 (Lipnik – Sandomierz – Rzeszów).

Z Opatowa w kierunku Lublina swój przebieg zachowa dotychczasowa droga DK74. W związku z tym, na potrzeby studium przyjęto następujące nazewnictwo docelowych dróg

krajowych: DK74 (S74) – jako ciąg dróg relacji Sulejów – Opatów – Sandomierz – Rzeszów, oraz DK74 – jako droga relacji Opatów – Lublin.

Ten sam program określa Opatów jako regionalny węzeł komunikacyjny i uznaje przejście drogowe przez miasto (ul. Kilińskiego, droga krajowa nr 9 /DK9/ i DK74) za jedno z „garden” nadrzędnego układu komunikacyjnego województwa.

18.7.1. Weryfikacja istniejącej sieci drogowej

W związku z planowanymi inwestycjami drogowymi obejmującymi przede wszystkim miasto Opatów, ale i część obszaru gminy, staje się konieczna weryfikacja układu dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

18.7.2. Modernizacja i przebudowa dróg krajowych

Przez gminę Opatów przebiegają dwie drogi krajowe: DK 74 i DK 9. Zgodnie z przyjętymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad planem rozwoju sieci drogowej są one przewidziane do modernizacji i przebudowy. DK 74 zostanie zmodernizowana do parametrów klasy technicznej S. Przyszła droga S 74 będzie łączyła województwo z centralnym węzłem dróg szybkiego ruchu w rejonie Łodzi oraz z Rzeszowem i dalej z obszarami Europy wschodniej i południowo-wschodniej. W ramach przebudowy tej trasy zostanie ponadto wybudowana południowa obwodnica miasta Opatowa. Na terenie gminy planowane są cztery węzły drogowe: węzeł Zochcinek łączący miast Opatów z drogą krajową DK 9, węzeł Tomaszów łączący projektowaną drogę DK 9 z gminą i miastem Opatów, węzeł Marcinkowice łączący projektowaną drogę ekspresową S 74 z drogą krajową DK 9 i węzeł Okalina łączący drogę ekspresową S 74 z projektowaną drogą krajową DK 74 (węzeł Okalina, gmina Opatów – Lublin) w parametrach GP.

Droga krajowa DK 9 projektowana jest w parametrach technicznych klasy GP. Głównym zadaniem modernizacyjnym będzie budowa zachodniej obwodnicy Opatowa. Droga ekspresowa S74 na odcinku Kielce – Opatów (do węzła Marcinkowice) i dalej na odcinku z Opatowa (węzeł Okalina) – granica gminy (kierunek Rzeszów) przebiega w nowym wariantcie. Droga ta wychodzi z gminy Opatów do gminy Wojciechowice.

W następstwie modernizacji układu komunikacyjnego w ciągach dróg krajowych nastąpi zmiana dotychczasowej numeracji wraz z ich kierunkami docelowymi. Drogi krajowe w granicach administracyjnych miasta staną się drogami miejskimi w dotychczasowych parametrach technicznych.

Miasto Opatów połączone zostanie z nadrzędnym układem komunikacyjnym za pomocą czterech węzłów.

Zarówno projektowana droga S 74, DK 9 oraz DK 74 spełniając warunki zawarte w przepisach dotyczących parametrów technicznych, którym powinny odpowiadać drogi publiczne, będą dodatkowo obsługiwane przez drogi serwisowe. Drogi te, będą prowadziły ruch lokalny, i skomunikowane będą z drogami klas wyższych poprzez skrzyżowania oraz węzły.

Do czasu realizacji drogi krajowej DK 74 relacji Opatów – Ożarów – Lublin w nowym przebiegu droga zachowuje swój dotychczasowy przebieg w granicach administracyjnych miasta – podłączenie do węzła w Tomaszowie.

Prognoza ruchu dla dróg krajowych opracowana została dla horyzontów czasowych 2005, 2010, 2015, 2020 na bazie wyników generalnego pomiaru z 2000 r. dla istniejącej sieci dróg krajowych i przy założeniu, że do roku 2020 nie zajdą żadne zmiany oraz nie wystąpią inne czynniki mogące mieć wpływ na zmianę zachowań komunikacyjnych.

Tabela Nr 5. Prognoza ruchu na sieci dróg krajowych do roku 2020.

Nr drogi	Nazwa odcinka	Średniodobowy ruch w roku			
		2005	2010	2015	2020
DK9	Opatów (przejście)	12 970	15 502	18 033	20 600
DK9	Opatów – Lipnik	9 705	11 599	13 493	15 400
DK74	Łągów – Opatów	5 506	6 581	7 665	8 700

18.7.3 Kierunkowy układ komunikacyjny miasta i gminy

W kategoriach administracyjnych układ komunikacji drogowej w obszarze gminy Opatów tworzą drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

W studium przyjęto funkcjonalny podział układu drogowego na nadrzędny, podstawowy i uzupełniający, a także układ wewnętrzny, związany z obsługą ruchu rolniczego.

- Docelowy układ nadrzędny:
 - droga krajowa S74 w parametrach drogi ekspresowej S, wraz z południowym obejściem drogowym miasta Opatowa;
 - droga krajowa DK9 w parametrach drogi GP, wraz z zachodnim obejściem drogowym miasta Opatowa;
 - Droga wojewódzka DW 757 w parametrach drogi G, relacji Opatów (w tym: ul. Leszka Czarnego, ul. Szkolna) – Staszów – Stopnica
 - Istniejąca DK 74 w parametrach drogi GP relacji Opatów – Ożarów – Lublin;
- Docelowy układ podstawowy:
 - ulice miejskie w Opatowie, w parametrach drogi Z (obecne drogi krajowe);
 - ulice miejskie w Opatowie, w parametrach drogi Z: ul. Ćmielowska, ul. Graniczna, ul. Kopernika, ul. Lipowska, ul. Mickiewicza, ul. Partyzantów, ul. Sempołowskiej, ul. Słowackiego, ul. Szeroka, ul. Świętokrzyska;
 - droga powiatowa nr 0701T w parametrach drogi G relacji Opatów – Porudzie – Niemienice – Szczegło;
 - droga powiatowa nr 0729T w parametrach drogi Z relacji Opatów – Wąworków – Karwów.
- Docelowy układ uzupełniający:
 - pozostałe drogi powiatowe w gminie, w parametrach drogi L: nr 0699T: Opatów – Kornacice do DK9; nr 0705T: Opatów – Jałowęsy – Niemienice; nr 0721T: Kobylany – Wymysłów; nr 0723T: Opatów – Strzyżowice – Wymysłów; nr 0724T: Kochówek – Gojców; nr 0726T: Opatów – Podole – Małoszyce – Grocholice; nr 0727T Opatów – Przeszryn – Ćmielów; nr 0730T Kolonia Okalina – Malice – Pielaszów; nr 0733T: Balbinów – Nikisiałka – Lipnik; nr 0734T Wojciechowice – Gierczyce – Nikisiałka; nr 0770T: Kobylany – Modliborzyce; nr 0772T Wszechświęte – Bogusławie; nr 0775T: Oziembłów – Modliborzyce;
 - drogi gminne w parametrach drogi L i D.
- Docelowy układ wewnętrzny:
 - Drogi transportu rolniczego;
 - Pozostałe drogi dojazdowe.

18.7.4 Modernizacja sieci dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych

Zakłada się ukierunkowanie działań ze szczególnym wskazaniem na racjonalne wykorzystanie istniejącego zainwestowania lokalnego układu komunikacyjnego zgodnie z kierunkiem planowanych przemian poprzez ukierunkowanie planów modernizacji i restrukturyzacji ciągów, których znaczenie w układzie podstawowym miasta i gminy będzie wzrastać w zależności od przyjętych priorytetów rozwoju gospodarczego obszarów. Dobór parametrów technicznych modernizowanych dróg winien spełniać warunek równomiernego obciążenia sieci w zależności od przypisanym drogom (i ulicom) funkcji. Przy okazji każdej modernizacji należy uwzględniać wykonanie urządzeń dla ruchu osób niepełnosprawnych.

18.7.5. Poprawa stanu istniejących nawierzchni dróg

Jakość nawierzchni drogowych jest ogólnie niezadowolająca, z szybko postępującą w czasie jej dalszą degradacją. Na degradację stanu istniejącego duży wpływ ma niekompleksowe wykonanie robót drogowych. Niejednokrotnie wykonanie drobnych, niekosztownych zabiegów utrzymaniowych takich jak zapewnienie drożności odwodnienia czy szczelności nawierzchni może przedłużyć żywotność dróg i obiektów mostowych. Utrzymanie wszystkich dróg na tym samym poziomie nie jest wskazane ze względów ekonomicznych. Określenie parametrów modernizacyjnych i poziomu utrzymania zależy powinno od przypisanej jej funkcji w układzie sieci.

18.7.6. Drogi transportu rolniczego

Do zadań modernizacyjnych należałoby włączyć sieć dróg transportu rolniczego ważnych dla gminy ze względu na typowo rolniczy charakter zagospodarowania. Proponuje się przyporządkowanie istniejących dróg rolniczych klasyfikacji funkcjonalnej, która może stać się pomocna dla właściwego projektowania sieci z uporządkowaniem jej na obszarach wiejskich oraz podejmowaniu decyzji odnośnie kolejności modernizacji.

Wymagania techniczne, jakim powinny odpowiadać poszczególne odcinki sieci dróg transportu rolniczego, zapewniające warunki dojazdu do pola zmechanizowanego sprzętu i maszyn rolniczych oraz przystosowanie ładowności środków transportowych przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 6. Wymagania techniczne dróg transportu rolniczego.

Klasa funkcjonalna	Klasa techniczna	Przekrój drogi	Szerokość jezdni (m)	Obciążenie nawierzchni (kN/oś)	Rodzaj nawierzchni
główne	Z lub L	dwupasowa	5,5	80	twarde ulepszone
zbiorcze	L lub D	dwupasowa	5,0	60	utwardzona
		jednopasowa	3,5 z zatokami mijania		
pomocnicze	D	jednopasowa	3,0 lub 3,5	nie określa się	gruntowa ulepszona

Koszt budowy nowych dróg przy niewielkim ruchu lokalnym (sezonowe obciążenie ruchem) powodują, że planowanie rozwoju dróg obsługujących rolnictwo powinno odbywać się

w oparciu o istniejącą sieć połączeń. Program modernizacji winien uwzględniać kolejność zgodną z klasą funkcjonalną:

4. drogi główne – położone w ciągu dróg powiatowych (publicznych),
5. drogi zbiorcze,
6. drogi pomocnicze - bezpośredniej obsługi pól.

18.7.7. Bezpieczeństwo ruchu

Główne działania poprawy warunków i bezpieczeństwa ruchu drogowego objąć powinny:

- ujednoczenie standardu oznakowania pionowego (folia o podwyższonej odbliaskowości) i poziomego (masy plastyczne układane na zimno w miejscach, w których to oznakowanie nie wytrzymuje rocznego cyklu malowania),
- zapewnienie widoczności na wlotach skrzyżowań, wjazdach przez ich modernizację i usuwanie wszelkiego rodzaju przeszkód ograniczających widoczność,
- likwidację kolein nawierzchni drogowych,
- stosowanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu,
- uspokojenie ruchu w obszarach zurbanizowanych poprzez kompleksowe zastosowanie rozwiązań technicznych i inżynierskich, mających na celu spowolnienie ruchu,
- oddzielenie ruchu pieszego od kołowego poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych i ogrodzeń ochronnych,
- ochronę dróg i mostów przed nadmierną eksploatacją i zniszczeniem przez przeciążone pojazdy ciężarowe poprzez wdrożenie systemu kontroli ich ciężaru i nacisków osi,
- ochronę przed niewłaściwym zagospodarowaniem otoczenia dróg poprzez przestrzeganie prawidłowych zasad lokalizowania budynków mieszkalnych, przemysłowych i usługowo-handlowych w pobliżu drogi.

18.7.8. Ruch pieszy i rowerowy

Potrzeba realizacji chodników jednostronnych lub obustronnych w zależności od potrzeb obsługi zabudowy, występuje generalnie na wszystkich ulicach miasta poza centrum. Popularność ruchu rowerowego nie tylko w celach rekreacyjno – turystycznych lecz przede wszystkim w podróży codziennych, wskazuje na celowość budowy ścieżek rowerowych. Tworzenie infrastruktury dla ruchu rowerowego należałoby zacząć od koncepcyjnego projektu układu tras rowerowych uwzględniającego potrzeby, istniejące możliwości, lokalne uwarunkowania oraz specyfikę miasta i gminy.

Dla ruchu rowerowego w obrębie centralnej części miasta brakuje terenów, aby utworzyć drogi dla rowerzystów. Istnieje realna możliwość wyznaczenia nielicznych odcinków dróg lub ścieżek, które stanowić miałyby pasy ruchu przeznaczone wyłącznie dla rowerów. Do czasu budowy obwodowego układu zewnętrznego, rowerzyści poruszać się będą po drogach krajowych wspólnie z ruchem samochodowym. Pozyskanie terenu na wyodrębnione, przeznaczone tylko dla rowerzystów trasy wydaje się na dzień dzisiejszy mało realne. Szcupłość szerokości pasów drogowych istniejących ulic również nie pozwala na wprowadzenie ścieżek rowerowych w przekrój uliczny.

Przez miasto i gminę opatów przebiegają następujące szlaki rowerowe

- a) okolic Opatowa: szlak czerwony, szlak niebieski, szlak zielony,
- b) okolic Sandomierza: szlak żółty,
- c) Ponadlokalne: Rowerowy szlak architektury obronnej, Szlak rowerowy „Przez Góry Świętokrzyskie”, Szlak rowerowy Berlin – Lwów, Szlak Rowerowy Berlin – Lwów.

Planowane jest utworzenie kolejnego szlaku o znaczeniu ponadlokalnym (międzynarodowym) przebiegającego przez miasto – Szlak Bursztynowy Greenways prowadzącego przez Polskę, Słowację i Węgry śladami starożytnego szlaku, którym transportowano bursztyn z nad Morza Bałtyckiego nad Adriatyk.

Szlaki piesze: Szlak niebieski Gołoszyce – Dwikozy

18.7.9. Urządzenie terenów komunikacji

Szacunkowe wyliczenie potrzeb postojowych dla rejonu centrum (śródmieście) przedstawia się następująco przy założeniach:

- docelowa prognoza motoryzacyjna: jeden samochód osobowy na rodzinę, czyli 400 samochodów na 1000 mieszkańców osiągnięte zostanie około 2008 – 2010 roku,
- prognoza demograficzna przyjmuje w 2010 roku liczebność miasta na 7,4 tys. mieszkańców, co daje $7,4 \times 400 = 2960$ samochodów w mieście,
- ruch związany z centrum stanowi 50% ogólnego ruchu, tj. $2960 \times 0,5 = 1480$ samochodów z ruchu związanego z centrum,
- w warunkach pełnego zaspokojenia potrzeb, pojemność parkingów na terenie śródmieścia powinna wynosić do ok. 20% liczby samochodów zarejestrowanych w mieście, czyli ok. 500 miejsc parkingowych.

Ze względu na ograniczone możliwości należy wykorzystać rezerwy tkwiące w stanie istniejącego zagospodarowania i zainwestowania przez:

- zwiększenie pojemności parkingowej przez odpowiednie kształtowanie geometryczne,
- zróżnicowanie wymiarowania miejsc postojowych (miejsca postojowe dla małych samochodów),
- wprowadzenie lekkich rodzajów nawierzchni (mniej kosztownych i mniej uciążliwych dla otoczenia).

18.8 Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

18.8.1. Elektroenergetyka

W perspektywie kilku lat nadal Głównym Punktem Zasilania miasta i gminy będzie GPZ 110/15 kV „Opatów” zlokalizowany w północno – wschodniej części miasta. Wzrost zapotrzebowania mocy przez nowych odbiorców energii elektrycznej, jak również zapewnienie dostaw energii istniejącym odbiorcom o właściwych parametrach i spełnienia wymogów z zakresu ochrony przeciwporażeniowej realizowany będzie poprzez:

- budowę stacji transformatorowych napowietrznych 15/0,4 kV na obszarach wiejskich,
- budowę stacji transformatorowych wewnętrznych 15/0,4 kV na obszarach intensywnej zabudowy,
- budowę linii średniego napięcia, kablowych do zasilania stacji wewnętrznych, napowietrznych do zasilania stacji napowietrznych,
- budowę linii niskiego napięcia kablowych, napowietrznych do zasilania poszczególnych odbiorców i oświetlenia ulicznego,
- budowę i modernizację istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia, która jest przestarzała o zaniżonych parametrach napięciowych, zbyt długie obwody nie spełniają warunków skutecznej ochrony przeciwporażeniowej.

18.8.2. Zaopatrzenie w gaz

Przebieg gazociągu wysokoprężnego Ø 350 CN 40 Sandomierz – Ostrowiec Św., zrealizowane stacje redukcyjno – pomiarowe I⁰ i II⁰ w Opatowie, Lipowej i Włostowie oraz sieć średnioprężna stwarzają potencjalne możliwości pełnej gazyfikacji obszaru gminy.

18.8.3. Zaopatrzenie w ciepło

Jako podstawowy kierunek wskazuje się zasadę racjonalnej decentralizacji źródeł ciepła (co jest odejściem od obowiązującej w Planie Ogólnym Miasta koncepcji centralnej ciepłowni.

Przy tak postawionym założeniu należy:

- Kontynuować i wspierać podjęty przez miasto kierunek modernizacji istniejących kotłowni osiedlowych, szkolnych i zakładowych wykorzystujących jako paliwo głównie gaz oraz inne czynniki grzewcze (olej, węgiel),
- Racjonalizować pokrycie potrzeb cieplnych poprzez:
 - wykorzystanie istniejących rezerw cieplnych w istniejących obiektach,
 - modernizację istniejącej sieci ciepłej (wymiana na sieć preizolowaną).

18.8.4. Zaopatrzenie w wodę

Pełne pokrycie bilansowych potrzeb gminy jest możliwe w oparciu o istniejące udokumentowane zasoby wód wglębnych.

Należy:

- zrealizować wodociąg grupowy „Lipowa” w oparciu o istniejące ujęcie wód wglębnych na terenie P.P.U.H. „AGROSAD” który jest jego właścicielem obejmując sołectwa Lipowa, Rosochy, Podole, Kornacice,
- zrealizować sieć wodociągową dla sołectw Jurkowice i Marcinkowice,
- dokonać wymiany starej sieci żeliwnej na terenie miasta Opatowa i odcinka zamulonej sieci wodociągowej „Kobyłany”.

18.8.5. Gospodarka ściekowa

Podstawowym zadaniem na okres perspektywiczny będzie stworzenie systemu odbioru i zagospodarowania ścieków sanitarnych obszaru gminy. Istniejący system kanalizacji sanitarnej na obszarze miasta należy systematycznie rozbudowywać w zależności od potrzeb terenów urbanizowanych. W celu usprawnienia gospodarki ściekowej rozporządzeniem nr 6/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 31 marca 2005r. utworzono aglomerację Opatów, z oczyszczalnią ścieków w Opatowie, dla równoważnej liczby mieszkańców 13 450, obejmującej miejscowości z gminy Opatów: Opatów, Zochcinek, Wąworków, Oficjałów, Okalina Kolonia, Okalina Wieś, Czrników Opatowski, Marcinkowice, Tomaszów, Adamów, Brzezie i Albinów.

18.8.6. Gospodarka odpadami

Składowisko odpadów w Opatowie od 2005r. jest w trakcie rekultywacji. Gmina Opatów przystąpiła do Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Koprzywianki (EZGDK), którego głównym celem jest opracowanie systemu zbierania, składowania i unieszkodliwiania odpadów. W tym celu stworzono Plan Gospodarki Odpadami dla EZGDK.

Dla kopalni wapieni Wymysłów dopuszcza się zagospodarowanie mas ziemnych usuwanych z terenu górniczego w następujący sposób: częściowo do budowy ekranu ochronnego – ziemnego a pozostałe masy ziemne lub skalne będą przemieszczane do wyrobiska

18.8.7. Regulacja stosunków wodnych

Jako podstawowe zadanie wprowadza się realizację obiektu „Zochcin” składającego się z dwóch zbiorników o łącznej powierzchni 4,2 ha. Należy również dążyć do modernizacji i odbudowy (obiekt Gojców) istniejącego systemu melioracji szczegółowych, na który składa się 8 obiektów w gminie Opatów.

18.9. Polityka w zakresie ochrony ludności przed zagrożeniami żywiołowymi

18.9.1. W zakresie budownictwa ochronnego

W rejonach budownictwa jednorodzinnego przewidzieć ukrycia wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa. Z kolei dla zakładów pracy nie posiadających budowli ochronnych należy zarezerwować tereny pod doraźną realizację budowli na podstawie typowej lub powtarzalnej dokumentacji budowlanej. Dla nowo budowanych zakładów pracy i obiektów użyteczności publicznej, które będą kontynuować działalność w czasie wojny przewidywać budowę schronów dla załóg.

18.9.2. W zakresie Alarmowania

Zainstalowane syreny należy włączyć do obowiązującego w województwie systemu radiowego sterowania, na podstawie przepisów dotyczących sposobu uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa. System alarmowania powinien być oparty na istniejącej i planowanej sieci jednostek zawodowej i ochotniczej straży pożarnej.

18.9.3. W zakresie Zaciemniania

W razie prowadzenia modernizacji, rozbudowy lub budowy nowej instalacji elektrycznej oświetlenia zewnętrznego przysposabiać ją do potrzeb zaciemniania i wygaszania.

18.9.4. W zakresie zaopatrzenia w wodę

- c) Zarezerwować tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej lub wytypować je z już istniejących. Odległość studni wody pitnej od miejsc zamieszkania ludności powinna wynosić nie więcej niż 800 m i posiadać wydajność min. 7,5 l na jedną osobę na dobę.
- d) Istniejące ujęcia wody przysposobić do funkcjonowania w warunkach specjalnych według obowiązujących przepisów.

18.9.5. W zakresie budowy urządzeń specjalnych

Nowo budowane obiekty sanitarne (łaźnie, pralnie, myjnie samochodowe) przystosować do potrzeb prowadzenia zabiegów specjalnych – likwidacji skażeń.

18.9.6. W zakresie energetyki

Dążyć do bezawaryjnego zasilania w energię elektryczną zakładów i wszystkich obiektów ważnych dla zapewnienia warunków do przetrwania ludności.

18.10. Polityka realizacji przedsięwzięć publicznych gminy

18.10.1. Gospodarowanie mieniem komunalnym.

Majątek gminy obejmuje następujący zakres rzeczowy:

- nieruchomości gruntowe,
- budynki i lokale mieszkalne,
- lokale usługowe,
- obiekty użyteczności publicznej,
- drogi.

Gospodarowanie tym majątkiem wymaga podejmowania rozważnych decyzji, które z jednej strony przynoszą korzyści dla gminy a z drugiej nie powodują zbyt dużych obciążeń dla użytkowników.

Za szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem gminnym uważa się następujące działania:

- dokonywanie sprzedaży w drodze przetargu gruntów nie stwarzających dla gminy perspektyw aktywnego gospodarowania, w tym użytków rolnych oraz pojedynczych niewielkich działek w ramach terenów istniejącego lub przewidywanego zainwestowania,
- dokonywanie sprzedaży w drodze przetargów gruntów przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele mieszkaniowe lub mieszkań z zasobu komunalnego, a uzyskane środki przeznaczając na uzbrojenie terenów i zapewnienie dostępności komunikacyjnej nowych obszarów mieszkaniowych (szczególnie tych, które stanowią mienie gminne),
- nabywanie gruntów przyległych do terenów stanowiących mienie gminne oraz pojedynczych działek dla realizacji ustalonych celów publicznych,
- szerokie korzystanie z prawa pierwokupu we wszystkich korzystnych dla gminy przypadkach,
- stosowanie instrumentu scaleń w warunkach niekorzystnego układu przestrzennego własności (w tym nabywanie gruntów dla uzyskania wymaganego udziału gruntów gminnych w procesie scalania) oraz dokonywanie dobrowolnej wymiany gruntów z podmiotami społecznymi i prywatnymi dające wspólne korzyści,
- gromadzenie środków finansowych na udział w wykupie terenów, które mogą stanowić ofertę dla inwestycji strategicznych (nowe miejsca pracy, stały dopływ środków z podatków i dzierżawy),
- przeznaczanie lub dokonywanie zmian w zapisach planów miejscowych dla obszarów, na których występują grunty mienia gminnego dla umożliwienia realizacji celów publicznych oraz inwestycji istotnych dla rozwoju gminy (dotyczy sytuacji braku istotnych przeciwwskazań z zakresu ochrony dóbr kultury i środowiska naturalnego oraz uwarunkowań lokalnych).

18.10.2. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

a) Zadania rządowe stanowiące inwestycje celu publicznego

Plan Zagospodarowania Województwa Świętokrzyskiego nie zawiera zadań rządowych wpisanych do rejestru zadań rządowych. Dokument ten określa jednak proponowane zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz istotne przedsięwzięcia rządowe o charakterze publicznym:

- droga ekspresowa S-74 Łódź – Rzeszów;
- modernizacje (obejścia) dróg krajowych (droga krajowa nr 9).

W granicach administracyjnych miasta i gminy Opatów znajdują się zadania ujęte w programie Rządowym Infrastruktura i Środowisko:

- przebudowa drogi krajowej nr 74 do parametrów drogi ekspresowej – Piotrków Trybunalski – Sulejów – Opatów.

b) Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu wojewódzkim na terenie miasta i gminy Opatów:

- rozbudowa gazociągu wysokoprężnego Opatów – Iwaniska (ze względu na etap inwestycji nie jest możliwe pokazanie trasy projektowanego gazociągu);
- rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej w gminie;
- rozbudowa Szpitala Powiatowego w Opatowie;
- modernizacja gazociągu wysokoprężnego przebiegającego przez gminę o przebiegu Sandomierz – Ostrowiec Świętokrzyski;
- powołanie lokalnych zespołów innowacji jako elementu regionalnego systemu innowacji.

c) Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym

Zadania ponadlokalnych celów publicznych o znaczeniu powiatowym (Plan rozwoju lokalnego powiatu opatowskiego):

- modernizacja DPS w Zochcinku;
- modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Jałowężach;
- modernizacja ZS ponadgimnazjalnych nr 1 w Opatowie;
- modernizacja Szpitala Powiatowego w Opatowie;
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Opatowie;
- budowa sieci kanalizacji oraz systemu oczyszczalni przydomowych na terenach wiejskich w gminie Opatów.

d) Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do najważniejszych inwestycji celu publicznego, które będą realizowane w mieście i gminie Opatów należą (zawarte w wieloletnim programie inwestycyjnym):

- budowa drogi gminnej na terenie gminy Opatów;
- budowa budynku socjalnego przy ul. Szerokiej w Opatowie;
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Opatowie z rozbudową sieci kanalizacyjnej.

18.10.3. Promocja gminy

Zanim inwestor trafi do gminy, władze samorządowe mogą i powinny prowadzić aktywną promocję gminy i akwizycję inwestycji. Na tym bowiem etapie gmina może sama wybierać i decydować, kogo zainteresować swoją ofertą. Istotnym elementem w strategii pozyskiwania inwestycji bezpośrednich jest wybór takiego przedsięwzięcia, które będzie zgodnie ze średnio- i długoterminowymi celami rozwoju gminy.

Dążąc do zapewnienia sobie jak największego zysku (a więc realizacji celów wyznaczonych w strategii rozwoju gminy, utworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenia wpływów z podatków i podniesienia prestiżu regionu), władze samorządowe mogą wykorzystywać techniki marketingowe, powszechnie stosowane na rynku dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Wychodząc z założenia, że najważniejszą częścią marketingu nie jest wcale sprzedaż i działania promocyjne, ale „poznanie i zrozumienie klienta tak dobrze, aby produkt lub usługa odpowiadała mu i sama się sprzedawała”, pierwszym i najważniejszym zadaniem gminy staje się identyfikacja potrzeb inwestora.

18.10.4. Polityka lokalizacyjna

Plan zagospodarowania przestrzennego może rozwój gminy zahamować, może rozwój utrudniać ale może również rozwój ułatwić. Nieruchomości gruntowe i budynkowe są bardzo często podstawowym składnikiem majątku osób i podmiotów gospodarczych. Nieraz jest to dobra lokata kapitału. Każde zagrożenie stanu posiadania rodzi odruchy obronne. Zagrożeniem mogą być również ustalenia planów miejscowych. Nikt nie może się dziwić, że zagrożony broni się wszelkimi sposobami. Nie wolno się obrażać, nie wolno nie przewidywać takich sytuacji. Szczególnego znaczenia nabiera więc jednoznaczność zapisywanych w planach podziałów przestrzeni.

Korzyści gminy (z tytułu wzrostu wartości gruntu), zobowiązania gminy (z tytułu zmniejszenia wartości gruntu) a przede wszystkim postępowania wywłaszczeniowe muszą być odniesione do konkretnych jednoznacznie wyodrębnionych wycinków przestrzeni.

Plan miejscowy musi więc precyzyjnie rozgraniczać obszary poddane określonym oddziaływaniom prawa.

18.11. Określenie obszarów, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe lub pożądane

18.11.1 Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające scaleń i podziałów, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznych

W gminie Opatów, zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie przepisów odrębnych wyznacza się następujące obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- dla terenu górniczego Wymysłów II, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. Prawo Geologiczne i Górnicze (Dz. U. z 1994r. Nr 27, poz. 96 z późn. zm).

W/w obszar należy ująć w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów.

W celu kształtowania struktur funkcjonalno – przestrzennych na terenie miasta Opatów wyznacza się obszar przestrzeni publicznej, który zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjania kontaktów społecznych.

Studium dopuszcza lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży pow. 2000m². Lokalizację tych obiektów przewiduje się w granicach miasta Opatowa, na obszarach przekształceń, rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej. Szczegółową lokalizację wielkopowierzchniowych obiektów handlowych określą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W studium nie wyznacza się obszarów wymagających scalenia i podziału.

18.11.2 Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Na terenie gminy Opatów obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach miasta Opatowa dla obszaru „Opatów – dworzec” przyjęty uchwałą nr XLIII/317/2006 Rady Miejskiej w Opatowie z dnia 12 czerwca 2006r. Obowiązujący plan pozostaje aktualny zarówno pod względem prawnym, jak i merytorycznym.

Planuje się objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego całego obszaru miasta i gminy Opatów.

Obszary, które na podstawie studium będą wymagały zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne należy ująć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Opatów.

18.12. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

W granicach potencjalnych terenów zagrożenia powodziowego rzeki Opatówki i Koprzywianki znalazły się pojedyncze siedliska zlokalizowane w miejscowościach: Karwów, Opatów, Jałowęsy, Józefów oraz Gojców oraz tereny w okolicach miejscowości Nikisiałka Mała.

W celu regulacji stosunków wodnych, w tym zmniejszenia potencjalnego zagrożenia powodziowego, w trakcie realizacji znajduje się zbiornik wodny „Zochcin” na granicy miasta Opatowa i wsi Zochcin. Będzie on gromadził wody rzeki Opatówki oraz cieku Grabówka.

Na obszarze miasta i gminy zidentyfikowano również obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Zlokalizowane są one głównie w południowo-wschodniej części gminy, oraz w mieście Opatowie.

18.13. Obszary i obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W obszarze gminy istnieje teren i obszar górniczy Wymysłów II wydobywania złóż kopaliny pospolitych – dolomitu. Studium nie wyznacza w złożu kopaliny filara ochronnego.

18.14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na obszarze gminy Opatów nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, w tym obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271).

18.15. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Po zakończeniu eksploatacji złoża wapieni dewońskich Wymysłów należy dokonać rekultywacji obszaru w granicach terenu górniczego o kierunku wskazanym w decyzji starosty. Zakończona również została rekultywacja złoża Karwów.

W trakcie rekultywacji znajduje się teren składowiska odpadów komunalnych zgodnie z opracowanym projektem zakładającym funkcjonowanie wysypiska do 2003 roku. Po 2003 roku problem unieszkodliwiania odpadów z terenu miasta i gminy będzie rozwiązany w ramach porozumienia międzygminnego (9 gmin z powiatów ostrowieckiego i opatowskiego) z lokalizacją kompostowni w miejscowości Janik gm. Kunów.

W obszarze stwierdzonego występowania zapadlisk lessowych na terenie miasta niezbędne jest wykonywanie metodami górniczymi zabezpieczeń budynków przed spękaniem i zawaleniem.

18.16. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W granicach gminy Opatów nie wyznacza się terenów zamkniętych w rozumieniu przepisów geodezyjnych i kartograficznych. Nie występują również obszary ograniczonego użytkowania na podstawie przepisów ochrony środowiska.

18.17. Obszary problemowe

W studium nie wyznacza się obszarów problemowych.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Opatowie
Tomasz Staniek